

กระบวนการหาข่าวของนักข่าวสังกัดสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบ
ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

กระบวนการหาข่าวของนักข่าวสังกัดสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบ
ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**THE PROCESS OF NEWS FINDING IN CONFLICT AREAS : A CASE STUDY OF
MODERN NINE TV NEWS REPORTERS IN THE THREE
SOUTHERNMOST PROVINCES OF THAILAND**

By

Yukoltorn Borisuth

ผลงานวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาตรี

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF ARTS

Program of (public and private management)

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2010

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเรื่อง “กระบวนการ
หาข่าวของนักข่าวสังกัดสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัด
ชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย” เสนอโดย นางสาวยุคลธร บริสุทธิ์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารัทสนวงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

อาจารย์ ดร. ชีรพงษ์ บัวหล้า

คณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. สวรรษา ช่อเลื่อม)

...../...../.....

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร. วิโรจน์ เกษภูมิกัญจน์)

...../...../.....

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร. ชีรพงษ์ บัวหล้า)

...../...../.....

51601774 : สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

คำสำคัญ : กระบวนการหาข่าว / นักข่าว / เทคนิคและการเอาตัวรอดในพื้นที่เสี่ยงภัย

ยุทธศาสตร์ บริสุทธิ์ : กระบวนการหาข่าวของนักข่าวสังกัดสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์
กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย. อาจารย์ที่ปรึกษา
การค้นคว้าอิสระ : อ. ดร. ชีรพงษ์ บัวหล้า. 99 หน้า.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) กระบวนการหาข่าว 2) ประสบการณ์การทำงาน
3) ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของนักข่าว โดยงานวิจัยนี้ได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วย
วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักข่าวสังกัดสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ซึ่งกำลังปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้อง
กับกรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 10 คน

ผลการศึกษาพบว่า 1) กระบวนการหาข่าวสามารถเห็นได้ชัดเจน 5 ขั้นตอน คือ
กระบวนการกำหนดประเด็นและการรับแจ้งข่าวจากแหล่งข่าว กระบวนการค้นคว้าข้อมูลและ
ประเมินสถานการณ์ กระบวนการวางแผนและการเตรียมความพร้อม การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล
และการประเมินคุณค่าและการนำส่งข่าวเพื่อออกอากาศ 2) กระบวนการทำงานนั้น มีความสัมพันธ์
โดยตรงกับประสบการณ์ ความปลอดภัย ลักษณะการใช้ชีวิต และแรงจูงใจในการทำงาน 3) ปัญหา
และอุปสรรคที่นักข่าวเผชิญในการทำงานในพื้นที่ความขัดแย้ง ได้แก่ ปัญหาเรื่องความอันตรายของ
พื้นที่ ภาษาและการสื่อสาร จิตวิญญาณของวิชาชีพสื่อสารมวลชน แหล่งข่าวและการรายงานข่าว
และความไม่เข้าใจระหว่างกัน

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย องค์การควรมีการกำหนดขั้นตอนกระบวนการหาข่าวอย่าง
เป็นทางการ เพื่อประโยชน์ในความเป็นระเบียบ และความชัดเจนในการทำงาน และควรมีการ
รวบรวมบันทึกประสบการณ์ระดับมืออาชีพของนักข่าวแต่ละคน เพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้
ประสบการณ์ และเทคนิคการทำงานในสถานการณ์ความไม่สงบ เพื่อเป็นแนวทางในการ
ดำเนินงานสำหรับนักข่าวรุ่นใหม่

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2553

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

51601774 : MAJOR : PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT

KEY WORDS : THE PROCESS OF NEWS FINDING / TV NEWS REPORTERS /
TECHNIQUE OF SURVIVAL IN RISKY AREA

YUKOLTORN BORISUTH. THE PROCESS OF NEWS FINDING IN CONFLICT
AREAS : A CASE STUDY OF MODERN NINE TV NEWS REPORTERS IN THE THREE
SOUTHERNMOST PROVINCES, THAILAND. INDEPENDENT STUDY ADVISOR :
THEERAPHONG BUALAR Ph.D. 99 pp.

The purposes of this research were to study (a) the news finding process (b) the working experience of news reporters, and (c) the obstacles to reporters' work.

Ten reporters who work in the three southernmost provinces of Thailand were interviewed using qualitative methods. It became apparent that (i) five broad processes have been used: identifying an issue and receiving information from sources, searching for additional information and evaluating the situation, planning and preparation before entering the field, working in the field in order to find news, evaluating the value of news and reporting; (ii) the working process of each reporter was individual and determined by their personal work experience, safety concerns, life-style, and motivation; (iii) the important obstacles and problems which reporters encountered in conflict areas are related with physical danger, language and communication barriers, professional spirit, sources and reporting, and conflicts between individuals.

The researcher recommended that the organization should clearly formulate the process of news finding. Moreover, the professional experiences of each reporter should be recorded and used as knowledge management guidelines for newly-employed reporters.

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

Program of Public and Private Management Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2010

Student's signature

Independent Study Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ มากมาย ทั้งการที่ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าไปสัมผัสการทำงานของนักข่าวทั้งในส่วนกลางและศูนย์ข่าวภาคใต้ ผู้วิจัยได้เรียนรู้ชีวิตและประสบการณ์การทำงานของนักข่าว ซึ่งเป็นการพัฒนาความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในระบบการทำงานในสายงานข่าวที่มากขึ้น ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการเป็นการเปิดมุมมองโลกทัศน์ เสริมสร้างประสบการณ์ มอบคุณค่ากับชีวิต และ ให้ความประทับใจ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.ธีรพงษ์ บัวหล้า อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่ให้คำปรึกษา ความรู้ และนำเสนอประเด็นที่น่าสนใจต่าง ๆ ตลอดช่วงระยะเวลาในการทำงานวิจัย และอดทนต่อการสำเร็จลุล่วงของงานวิจัย ผู้วิจัยขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.สวรรยา ซื่อเลื่อม และ อาจารย์ ดร.วิโรจน์ เกษภูลักษ์ณ์ สำหรับคำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่อง และเพิ่มเติมประเด็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ เพื่อความครบถ้วนสมบูรณ์ของงานวิจัย

ขอขอบคุณความกรุณาจาก คุณสิทธิศักดิ์ เอกพจน์ รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ บริษัท อสมท. จำกัด และนักข่าวสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ ทุกท่านที่สละเวลาในการให้ความรู้ ให้ความเข้าใจในกระบวนการทำงาน ถ่ายทอดประสบการณ์ และให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ ขอขอบคุณนักข่าวศูนย์ข่าวใต้ทุกท่านที่ช่วยอำนวยความสะดวกและสร้างความประทับใจผู้วิจัย ตลอดระยะเวลาในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล

ผู้วิจัยขอขอบคุณ เพื่อนๆ สาขาวิชาการจัดการทุกท่านสำหรับมิตรภาพ การถามไถ่ ความคืบหน้า และให้คำแนะนำที่ดีเสมอมา

สุดท้ายนี้งานวิจัยชิ้นนี้ไม่อาจลุล่วงลงได้หากขาดกำลังใจจากคุณพ่อคุณแม่ ที่ให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้านตั้งแต่เล็กจนโต และเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งในการก้าวผ่านความยากลำบาก ในแต่ละช่วงของชีวิต ให้คำปรึกษา และแนะนำความช่วยเหลือต่างๆ ทำให้ผู้วิจัยมีวันนี้ มีวันที่งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

สารบัญ

		หน้า
	บทคัดย่อภาษาไทย	ง
	บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
	กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
	สารบัญตาราง	ฎ
	สารบัญภาพ	ฐ
	บทที่	
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	6
	ขอบเขตของการวิจัย.....	6
	กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	7
	ประโยชน์ที่ได้รับ.....	8
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
2	วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
	แนวความคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย	10
	แนวความคิดเกี่ยวกับสื่อสารมวลชน.....	14
	แนวคิดเกี่ยวกับข่าวโทรทัศน์.....	18
	ผลงนวิจัยนั้ศึกษา ระดับปริญญาตรี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
3	ระเบียบวิธีวิจัย.....	32
	วิธีการวิจัย	32
	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	36
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บข้อมูล.....	34
	หลักเกณฑ์การเลือกพื้นที่ที่ศึกษา	35

บทที่	หน้า
4 ผลการศึกษา.....	36
ตอนที่ 1 กระบวนการหาข่าวของนักข่าว กรณีสถานการณ์ความไม่สงบ ในพื้นที่ 3 จังหวัด ชายแดนภาคใต้.....	36
ตอนที่ 2 ประสบการณ์ของนักข่าว กรณีสถานการณ์ความไม่สงบ ในพื้นที่ 3 จังหวัด ชายแดนภาคใต้.....	54
ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคของนักข่าว กรณีสถานการณ์ความไม่สงบ ในพื้นที่ 3 จังหวัด ชายแดนภาคใต้.....	68
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	73
สรุปผลการวิจัย.....	73
การอภิปรายผล.....	77
ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม.....	83
ภาคผนวก	87
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย.....	88
ภาคผนวก ข ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์หลัก	95
ภาคผนวก ค จดหมายในการขอความอนุเคราะห์เห็นการเก็บรวบรวมข้อมูล จากองค์กร.....	97

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
2	แสดงแผนที่ประเทศไทย และพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย	13
3	แสดงกระบวนการหาข่าว.....	37
4	แสดงประสบการณ์การทำงานของนักข่าว.....	55
5	แสดงความสัมพันธ์ของกระบวนการหาข่าว ประสบการณ์ ปัญหา และอุปสรรค	78

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาความมั่นคงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น นับได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญระดับประเทศของประเทศไทย ดังจะเห็นได้จากการที่รัฐบาลได้กำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นเป็นฉบับแรกใน พ.ศ. 2521 เพราะเล็งเห็นถึงลักษณะของปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ซึ่งมีลักษณะเป็นปัญหาเฉพาะแตกต่างจากพื้นที่อื่นของประเทศไทย (เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา และ อรอร ภูเจริญ 2552 : 7)

นับตั้งแต่ วันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2547 ซึ่งคนกลุ่มหนึ่งได้ทำการปล้นปืนจากกองพันพัฒนาที่ 4 อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส (รุ่ง แก้วแดง 2548 : 135) เป็นต้นมา เหตุการณ์ความรุนแรงได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น การลอบวางเพลิงอาคาร โรงเรียนและที่พักสายตรวจในจังหวัดนราธิวาสพร้อมกัน 22 จุด (เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา และ อรอร ภูเจริญ 2552 : 9) การเข้ายึดมัสยิดหรือเซะ ความรุนแรงที่อำเภอตากใบ และยังมีภารกิจตีกำลังของฝ่ายรัฐบาล ขบวนการลอบยิง ลอบทำร้ายประชาชนทั้งชาวไทยพุทธและไทยมุสลิมด้วยอาวุธต่าง ๆ หลากหลายวิธี ซึ่งความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนในพื้นที่ตกต่ำลงแล้ว ยังมีผลให้เกิดความหวาดระแวงในหมู่ประชาชนด้วยกันเอง ที่ชัดเจนที่สุดคือความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนไปของคนไทยพุทธและคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายู

เหตุการณ์ได้ทวีความรุนแรงขึ้นอีกครั้ง ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2548 ได้เกิดจากกรณีชาวบ้านตันหยงลิมอตอบโต้รัฐด้วยการทำร้ายนาวิกโยธินที่เข้าไปในหมู่บ้านจนเสียชีวิต เนื่องจากชาวบ้านเชื่อว่าเจ้าหน้าที่รัฐเป็นต้นเหตุของการเสียชีวิตของคนในหมู่บ้าน และต่อมาในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2549 ก็ได้เกิดกรณีชาวบ้านทำร้ายครูหญิง ปงกันมุล ครูโรงเรียนบ้านกูจิงลือปะจนเสียชีวิต เพื่อต่อรองให้เจ้าหน้าที่รัฐปล่อยตัวผู้ต้องหาคดียิงเจ้าหน้าที่ จึงนับได้ว่าการการกลับมาปะทะกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐและกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ทำให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดน รวมทั้งยังส่งผลต่อความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลากรต่าง ๆ ของทั้งภาครัฐและเอกชนที่ประกอบการในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ประเทศไทยเป็นอย่างมาก โดยนับตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2547 ถึงสิ้นเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 มีผู้เสียชีวิตจากความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ แล้วถึง 3,476 ราย (ซีรเคซ เอี่ยมสำราญ 2552 : 90) ในจำนวนนี้มีทั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง ข้าราชการ พนักงานของรัฐ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประชาชนผู้บริสุทธิ์ ผู้ก่อความไม่สงบ รวมทั้งนักข่าวด้วย

ในภาวะที่สังคมต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์เช่นนี้ สื่อมวลชนมีความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากสื่อสารมวลชนได้เข้ามามีส่วนช่วยเหลือสังคมในฐานะที่เป็นสะพานเชื่อมข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง และการแสดงออกของสังคม (อังคณา รุ่งพรนุรักษ์ 2536 : 18) เนื่องจากข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในบางพื้นที่ยากแก่การเข้าถึง และประชาชนส่วนใหญ่อยู่ห่างไกลจากแหล่งข้อมูลข่าวสาร จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาชนจะต้องพึ่งพาอาศัยสื่อมวลชนในการรวบรวมข่าวสารเพื่อนำเสนอต่อประชาชน ดังนั้นภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ ข่าวจึงถือเป็นสารสนเทศสำคัญที่สาธารณชนต้องการพึ่งพามากที่สุด

ในปัจจุบันนี้ข่าวมีความซับซ้อนมากขึ้น เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและดำเนินไป ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ การเมือง หรือสังคม มีความเกี่ยวโยงสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังนั้นความจริงที่นักข่าวพยายามแสวงหาเพื่อรายงานแก่ประชาชนนั้นจะเป็นความจริงเพียงผิวเผินเช่นเดิมไม่ได้อีกต่อไป เพราะประชาชนในปัจจุบันนั้นต้องการรับรู้ความจริงในเบื้องลึก เพื่อการดำรงชีวิตและใช้ชีวิตในสังคมอย่างชาญฉลาด ดังนั้นนักข่าวจึงต้องทำงานอย่างหนักเพื่อแสวงหาข่าวมานำเสนอออกสู่สังคมมากขึ้น ไม่เว้นแม้แต่ในพื้นที่ที่เกิดสถานการณ์ความขัดแย้ง หรือในพื้นที่ที่เสี่ยงอันตราย เพื่อแสวงหาข่าวสาร และข้อเท็จจริงมานำเสนอต่อประชาชน

การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารความจริงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จึงตกเป็นภาระอันสำคัญยิ่งสำหรับนักข่าวและช่างภาพ ที่จะต้องเข้าไปหาข่าวเพื่อนำเสนอสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นให้ประชาชนทั้งประเทศได้รับรู้และรับทราบ ตามบทบาทหน้าที่ของตนในการรายงานและสอดส่องสังคม (Surveillance) (นรินทร์ นำเจริญ 2549 : 102) เพื่อตอบสนองสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนตามรัฐธรรมนูญ โดยความรู้ความเข้าใจในสถานการณ์ และข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนี้ จะนำไปสู่การหาแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อยุติความขัดแย้ง เพื่อความสุขของสังคมและความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติต่อไป เพราะหากส่วนใดส่วนหนึ่งตกอยู่ใน

* รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้มีการบัญญัติรับรองสิทธิลักษณะนี้ ในมาตราที่ 56 ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ ตามกฎหมายบัญญัติ”

ความไม่สงบแล้ว ย่อมกระทบถึงส่วนอื่น ๆ ในสังคมด้วย องค์กรธุรกิจต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ ผู้คนหวาดระแวงกับภัยรอบตัวทำให้ประสิทธิภาพการทำงานหรือ ความริเริ่มสร้างสรรค์มีน้อย ซึ่งย่อมจะส่งผลกระทบต่อความเติบโตก้าวหน้าของประเทศในภาพรวม

จากเหตุผลที่ผู้สื่อข่าวเป็นตัวจักรสำคัญของการผลิตข่าวเพื่อนำเสนอต่อสาธารณะชน เมื่อสถานการณ์ความขัดแย้งยกระดับความรุนแรงขึ้น วิชาชีพผู้สื่อข่าวย่อมต้องเผชิญกับความยากลำบากในด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ข้อเท็จจริง และความเสี่ยงต่อความปลอดภัยที่มากยิ่งขึ้น เมื่อต้องเข้าไปเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เสี่ยงอันตราย บางครั้งนักข่าวตกอยู่ท่ามกลางภาวะที่อาจมีอันตรายถึงชีวิตจากความรุนแรงของหลายฝ่าย เป็นสถานการณ์พิเศษของการทำข่าวที่นักข่าวไม่คุ้นเคยมาก่อน ซึ่งการทำข่าวในสถานการณ์วิกฤตที่เป็นสถานการณ์พิเศษเช่นนี้ เป็นหน้าที่ของนักข่าวที่จะต้องเก็บเกี่ยวประสบการณ์ความรู้ให้ได้มากที่สุด ทั้งจากการที่พบเจอด้วยตัวเอง การพูดคุยแลกเปลี่ยนกับนักข่าวด้วยกันเอง หรือจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ สะสมไว้เป็นองค์ความรู้เพื่อรับมือกับสถานการณ์พิเศษในทุกรูปแบบ

จากสภาพปัญหา สภาพพื้นที่ที่มีอัตลักษณ์เฉพาะและมีเงื่อนไข ทางประวัติศาสตร์ ศาสนา ตลอดจนมีปัญหาทางด้านความมั่นคง ซึ่งรัฐประกาศใช้กฎหมายพิเศษและจัดตั้งองค์กรพิเศษเข้าไปแก้ไขปัญหา ทำให้การรายงานข่าวและการทำงานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ผู้สื่อข่าวจะต้องเตรียมความพร้อมเพื่อทำความเข้าใจสภาพสังคม วัฒนธรรม ตลอดจนข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ ทั้งจากทางภาครัฐและภาคประชาชน รวมถึงจำเป็นต้องมีเทคนิคพิเศษบางประการในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ปลอดภัยจากความรุนแรง แม้ในแง่ของความปลอดภัยจะค่อนข้างชัดเจนว่าผู้สื่อข่าวไม่ใช่เป้าหมายของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ แต่ทว่าปฏิบัติการความรุนแรงที่มีความแยกย่อยซับซ้อนได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น การใช้ระเบิดลูกที่สอง หรือ Second Bomb ได้ทำให้สวัสดิภาพของนักข่าวลดต่ำลงเรื่อย ๆ จนมีนักข่าวต้องสละชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ 1 คน และได้รับบาดเจ็บอีกเป็นจำนวนมาก จากการทำหน้าที่รายงานความเป็นจริงออกสู่สาธารณะชน ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ธีรเดช เอี่ยมสำราญ 2552 : 98 - 101)

1. ครั้งแรกที่เป็นปฐมบทของนักข่าว คือ เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2548 เกิดเหตุที่ร้านลาบเจ้สาว ในอำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส โดยคนร้ายได้ขว้างระเบิดเข้าไปในร้าน ทำให้ผู้สื่อข่าวและทีมงานของสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ที่เป็นทีมข่าวที่ติดตามทำข่าว พ.ต.ท ทักษิณ ชินวัตร (นายกรัฐมนตรีขณะนั้น) ลงไปปฏิบัติการกิจ ซึ่งกำลังนั่งรับประทานอาหารอยู่ในร้านได้รับบาดเจ็บ
2. วันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2549 เกิดเหตุระเบิดขณะเจ้าหน้าที่ตำรวจกำลังเข้าตรวจสอบเหตุการณ์เผาตู้โทรศัพท์สาธารณะที่ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส คนร้ายได้ใช้โทรศัพท์มือถือถือกดชนวนระเบิด เป็นเหตุให้ผู้สื่อข่าวที่ติดตามทำข่าวได้รับบาดเจ็บ 2 คน

3. วันที่ 16 มกราคม 2550 เกิดเหตุการณ์วางเพลิงอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบือเงาะ หมู่ 1 ตำบล บือเงาะ จังหวัดนราธิวาส โดยระหว่างที่ทหาร ดำรงกำลังเดินทางเข้าไปตรวจสอบที่เกิดเหตุ คนร้ายได้จุดชนวนระเบิดชนิดแสวงเครื่องที่ฝังไว้ใต้พื้นถนนในหมู่บ้าน ห่างจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบือเงาะประมาณ 200 เมตร แรงระเบิดทำให้ นาย ณรงค์ นวลสกุล ผู้สื่อข่าวพิเศษประจำจังหวัดนราธิวาส ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 และ นางสาวสัณห์จิตติ ขอบจิตเมตต์ ผู้สื่อข่าวท้องถิ่น และนักจัดรายการวิทยุทหารเรือจังหวัดนราธิวาส ได้รับบาดเจ็บ ส่วนนาย มะรุดีง สะนิ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านบือเงาะเสียชีวิต

4. วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 เกิดเหตุยิงกันบนถนนท่าสาปลำใหม่ บ้านปีซัด หมู่ 1 ตำบลลำใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา โดยระหว่างที่เจ้าหน้าที่ทำข่าวตามปกติ คนร้ายได้จุดชนวนระเบิดที่ฝังไว้ใต้พื้นถนนตรงจุดที่พบผู้เสียชีวิต แรงระเบิดทำให้ตำรวจ เจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัย รวมทั้งนักข่าวได้รับบาดเจ็บจำนวน 12 คน เฉพาะนักข่าวที่ได้รับบาดเจ็บประกอบด้วย นาย ฟิลิป เบลนคินซอพ* ช่างภาพนิตยสารไทม์ ชาวออสเตรเลีย นาย โจน ถมทอง ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์ ททบ.5 และผู้สื่อข่าวสำนักข่าวไทยประจำจังหวัดยะลา นายสุรพันธ์ บุญดอนอม ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ข่าวใต้และช่างภาพสำนักข่าวรอยเตอร์ นางสาวรุ่งสุรีย์ กิตติกุลสวัสดิ์ ช่างภาพ สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ประจำจังหวัดยะลา และนายเอกรักษ์ ศรีรุ่ง ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ประจำจังหวัดยะลา

5. วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 เกิดเหตุระเบิดที่หน้าร้านยะลาบุญศรี จำกัด ตั้งอยู่ริมถนนรถไฟ ในเขตเทศบาลนครยะลา โดยเป็นระเบิดที่คนร้ายวางไว้ในตะกร้าหน้ารถจักรยานยนต์จอดทิ้งไว้ริมฟุตบาท หลังเกิดเหตุผู้สื่อข่าวได้เดินทางไปรายงานข่าวตามปกติ คนร้ายซึ่งคาดว่าแฝงตัวอยู่ใกล้กับจุดเกิดเหตุได้จุดชนวนระเบิดอีกลูกหนึ่งที่ซุกซ่อนไว้ในรถจักรยานยนต์คันเดียวกัน จนเกิดระเบิดอย่างรุนแรง เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ชุดเก็บกู้วัตถุระเบิดซึ่งอยู่ตรงจุดดังกล่าวได้รับบาดเจ็บทันที 4 นาย และมีผู้สื่อข่าวได้รับบาดเจ็บ 4 คน คือ นาย มะรุดีง ดีโด ผู้สื่อข่าว สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 นายอาหมัด รามันห์สิริวงศ์ ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์ไอทีวี (ในขณะนั้น) นายเอกรักษ์ ศรีรุ่ง ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 และนายสุรพันธ์ บุญดอนอม ผู้สื่อข่าว หนังสือพิมพ์ข่าวใต้

* นายฟิลิป เบลนคินซอพ ถือเป็นนักข่าวต่างประเทศคนแรกที่ได้รับบาดเจ็บจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยได้ประจำการทำงานในประเทศไทยตั้งแต่ช่วงกลางทศวรรษที่ 80 เคยได้รับรางวัลช่างภาพยอดเยี่ยมและเคยถ่ายภาพความขัดแย้งในหลายประเทศ ซึ่งรวมถึงสงครามกองโจรในจังหวัดอาละห์ของอินโดนีเซีย เหตุรุนแรงโดยฝีมือกลุ่มกบฏคอมมิวนิสต์ในเนปาลและสถานการณ์ของชนกลุ่มน้อยชาวม้งในลาว

6. วันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2551 เกิดระเบิดคาร์บอนบอมป์ที่หน้าโรงแรม ซี.เอส. ปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี แรงระเบิดทำให้มีผู้เสียชีวิต 1 ราย และได้รับบาดเจ็บอีกเกือบ 20 คน โดยหนึ่งในนั้นมี นายปาเรช โลหะสัณฑ์ ผู้สื่อข่าวเครือเนชั่นประจำจังหวัดปัตตานีรวมอยู่ด้วย

7. วันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2551 เหตุระเบิดคาร์บอนบอมป์ที่หน้าร้านอาหารสี่ส้ม อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนครราชสีมา นำไปสู่การสูญเสียผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ นายชาติ บุญสวัสดิ์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ต่อมวลชนอย่างเด็ดเดี่ยว และยังมีนายผดุง วรรณลัทธย์ ผู้สื่อข่าวโมเดิร์นไนน์ทีวีได้รับบาดเจ็บสาหัสด้วย โดยเหตุการณ์ในครั้งนี้ที่แม้ว่าจะเป็นครั้งแรกที่มีการสูญเสียชีวิตของนักข่าวจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ครั้งนี้ก็ไม่ใช่ว่าครั้งแรกที่ผู้สื่อข่าวต้องพบกับผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เช่นนี้

และล่าสุด ในเหตุการณ์สลายการชุมนุมทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดง เมื่อวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2553 ได้ทำให้เกิดการสูญเสียต่อมวลชนต่างประเทศชาวญี่ปุ่น คือ Hiroyuki Muramoto (ฮิโรยูกิ มูราโมโต) ช่างภาพผู้สื่อข่าวในสนามข่าวในสังกัด ทอมสัน รอยเตอร์ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่บันทึกภาพบริเวณสี่แยกคอกวัว โดย เดวิท ซเลซิงเกอร์ บรรณาธิการรอยเตอร์ได้กล่าวและแสดงทัศนะว่า นักข่าวนักหนังสือพิมพ์เป็นอาชีพอันตราย เมื่อพวกเขาพยายามบอกเล่าต่อโลกด้วยการนำตัวเองเข้าไปอยู่ตรงศูนย์กลางของสถานการณ์ ครอบครัวยุวรายเตอร์ทั้งหมดรู้สึกเศร้าโศกต่อโศกนาฏกรรมในครั้งนี้ ถือเป็นความรุนแรงที่ร้ายแรงที่สุดทางการเมืองในรอบ 18 ปี ของไทย (เดลินิวส์ 2553 : 2)

แม้เหตุการณ์ครั้งนี้จะไม่ได้เกิดขึ้นจากสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย แต่ก็นับว่าเป็นบทเรียนอีกหนึ่งบทเรียนของความสูญเสียสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนจากการปฏิบัติหน้าที่อย่างเสียสละ ดังนั้นเราจะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ตัวอย่างและศึกษากระบวนการทำข่าวภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบและในสถานการณ์ความขัดแย้ง เป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อความเข้าใจสถานการณ์และรู้เท่าทันเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสถานการณ์ความขัดแย้ง ความไม่สงบ และความรุนแรงเกิดขึ้นในสนามข่าวต่าง ๆ เพื่อประโยชน์แก่บุคคลกรทางด้านข่าวสารทุกฝ่ายในการสร้างและปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติการเกี่ยวกับงานข่าวที่รัดกุม มีความปลอดภัย รอบคอบ และลดความสูญเสีย พร้อมกับคงไว้ซึ่งคุณภาพของข่าวสาร

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่อง “กระบวนการหาข่าวของนักข่าวสังกัดสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทย” เพื่อศึกษากระบวนการหาข่าว ประสบการณ์ทำงาน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของนักข่าวผู้ที่กำลังปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับกรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทย ซึ่งจัดว่าเป็นพื้นที่เสี่ยงภัย เพื่อสะท้อนให้เห็นการทำงานของนักข่าวในการแสวงหา

และถ่ายทอดข้อมูลเหตุการณ์ความเป็นจริงออกสู่สังคมให้ผู้ชมและผู้ฟังได้รับทราบ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาสำหรับนักข่าวหรือบุคคลทั่วไปที่ต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการหาข่าวและการทำงานในพื้นที่ความขัดแย้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับผู้บริหารหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในองค์กร เพื่อการพัฒนา การปรับปรุงกระบวนการ การวางแผน นโยบาย และการสร้างขวัญกำลังใจให้กับพนักงานระดับปฏิบัติการต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการหาข่าว กรณีสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของนักข่าวสังกัดสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์
2. เพื่อศึกษาประสบการณ์การทำงานของนักข่าวสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ ในสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการหาข่าวของนักข่าวสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ กรณีสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่เน้นการรวบรวมข้อมูลเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นหลัก ซึ่งหลักเกณฑ์และขอบเขตของการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. ด้านเนื้อหา ผู้วิจัยจะทำการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการหาข่าว ประสบการณ์ในการทำงาน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของนักข่าว
2. ด้านพื้นที่ ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะนักข่าวสังกัด สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ องค์กรสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย เท่านั้น
3. ด้านประชากร ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะนักข่าวที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับกรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยเท่านั้น
4. ด้านระยะเวลา ผู้ศึกษาจะใช้เวลาในการศึกษาวิจัยตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2552 ถึง 1 ตุลาคม 2553 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 12 เดือน โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์หลักระหว่างเดือน มิถุนายน ถึง เดือนกรกฎาคม 2553

1. เพื่อความเข้าใจในกระบวนการหาข่าวของนักข่าวสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ ทีวี สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อเป็นแนวทางการศึกษาสำหรับนักข่าวทุกสังกัดในการศึกษากระบวนการทำงาน ประสบการณ์ และ ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย
3. เพื่อประโยชน์ต่อองค์กรและผู้บริหารในการปรับปรุงกระบวนการ และวางนโยบาย เพื่อเป็นประโยชน์กับนักข่าวที่กำลังปฏิบัติงานภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
4. เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไปและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ฐานข้อมูลนี้ในการนำไปศึกษาเพิ่มเติมเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ต่อไปได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

ข่าว หมายถึง ข้อเท็จจริงหรือสาระสำคัญเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของเหตุการณ์บางอย่าง หรือของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือ เกี่ยวกับความคิดซึ่งทำให้ผู้คนสนใจเนื่องจากมีผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อชีวิตของผู้คน

นักข่าว หมายถึง ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในงานข่าวทุกลักษณะ เพื่อนำเอาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกสังคมถ่ายทอดต่อผู้ชมและผู้ฟัง

กระบวนการหาข่าว หมายถึง ขั้นตอนในการได้มาซึ่งข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ หรือข้อมูลบางอย่างซึ่งอยู่ในความสนใจของผู้คน หรือส่งผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อผู้คนกลุ่มหนึ่ง

ข่าวเหตุการณ์ หรือ ข่าวสถานการณ์รายวัน หมายถึง ข่าวที่เป็นเหตุการณ์ หรือ สถานการณ์ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ในเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยนักข่าวไม่สามารถเตรียมการ ไม่สามารถวางแผนและ เตรียมพร้อมในกระบวนการการทำงานได้ล่วงหน้า เช่น ข่าวสถานการณ์การปะทะ ข่าวเหตุการณ์ระเบิด ข่าวการประชุมฯ เป็นต้น

ข่าวทั่วไป หมายถึง ข่าวที่นักข่าวสามารถล่วงรู้ สามารถวางแผน และ เตรียมพร้อมในการทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอนล่วงหน้า เช่น ข่าวรายงานพิเศษ ข่าวการติดตามผลกระทบของเหตุการณ์ ข่าวการติดตามโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาล เป็นต้น

ความขัดแย้ง หมายถึง การไม่ลงรอยกัน (ราชบัณฑิตยสถาน 2539 : 137)

พื้นที่เสี่ยงภัย หมายถึง พื้นที่ที่มีโอกาสที่จะเกิดความผิดพลาด ความเสียหาย ความสูญเสียเปล่า หรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ในอนาคต และมีผลกระทบ หรือทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

สถานการณ์ความไม่สงบ หมายถึง การเกิดเหตุการณ์วุ่นวายระเบิด การยิง การปะทะ การเผาสถานที่ การปล้น การฆ่า ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นับตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา พื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง อาณาเขตพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง บริเวณจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ของประเทศไทย

การกำหนดประเด็น หมายถึง การกำหนดประเด็น หรือ หัวข้อของข่าวที่จะนำเสนอ ในข่าวทั่วไปหรือรายงานข่าวพิเศษ ซึ่งอาจจะเกิดจากการมอบหมายงานจากส่วนกลาง หรือ จากการกำหนดประเด็นของนักข่าวในศูนย์ข่าวเอง โดยการกำหนดประเด็นต่าง ๆ นั้น อาจจะมาจากสถานการณ์ที่กำลังอยู่ในความสนใจของประชาชน เป็นเหตุการณ์หรือสถานการณ์สำคัญ ๆ ในพื้นที่ เป็นประเด็นที่ต่อเนื่อง หรือประเด็นอื่น ๆ ที่น่าสนใจที่ผู้สื่อข่าวต้องการที่จะนำเสนออีกได้

ประสบการณ์ หมายถึง ประสบการณ์การทำงานของนักข่าวจากเหตุการณ์ที่ผ่านมา บริษัท อสมท. จำกัด (มหาชน) (2547 : 15) หรือ MCOT Public Company Limited หมายถึง ผู้ประกอบกิจการด้านสื่อสารมวลชนรายใหญ่ที่มีสื่อ โทรทัศน์และสื่อวิทยุเป็นของตนเอง และเป็นผู้ที่ให้บริการด้านสื่อสารมวลชนผ่านสื่อต่าง ๆ ในหลายรูปแบบ

สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ (บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) 2547 : 15) หรือ Modern 9 TV หมายถึง ชื่อปัจจุบันของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท

สำนักข่าวไทย หมายถึง ศูนย์กลางในการผลิต รวบรวม จัดเก็บ วิเคราะห์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เน้นความเป็นกลาง ถูกต้อง เชื่อถือได้ และทันเหตุการณ์ โดยนำเสนอผ่านสื่อของบริษัทที่หลากหลาย ได้แก่ สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ เครือข่ายสถานีวิทยุ อสมท สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านทางเว็บไซต์ www.mcot.net สื่อคอมพิวเตอร์ออนไลน์ (computer online) และสื่ออื่น ๆ นอกจากนี้ได้มีการขยายความร่วมมือด้านต่าง ๆ รวมถึงการแลกเปลี่ยนข่าวสารกับสำนักข่าวและสื่อสำคัญ ๆ ของโลก (บริษัท อสมท. จำกัด (มหาชน) 2547 : 15)

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง”กระบวนการหาข่าวของนักข่าว กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทย กรณีศึกษา: นักข่าวสังกัดสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์”นั้น ประกอบด้วยแนวคิดและทฤษฎี ดังต่อไปนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย
2. แนวความคิดเกี่ยวกับสื่อสารมวลชน
 - 2.1 ความหมายของสื่อสารมวลชน และบทบาทหน้าที่ของสื่อสารมวลชน
 - 2.2 องค์กรสื่อวิทยุโทรทัศน์
3. แนวคิดเกี่ยวกับข่าวโทรทัศน์
 - 3.1 ความหมายของข่าวโทรทัศน์
 - 3.2 วิชาชีพและคุณสมบัติของนักข่าว
 - 3.3 กระบวนการหาข่าว
4. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

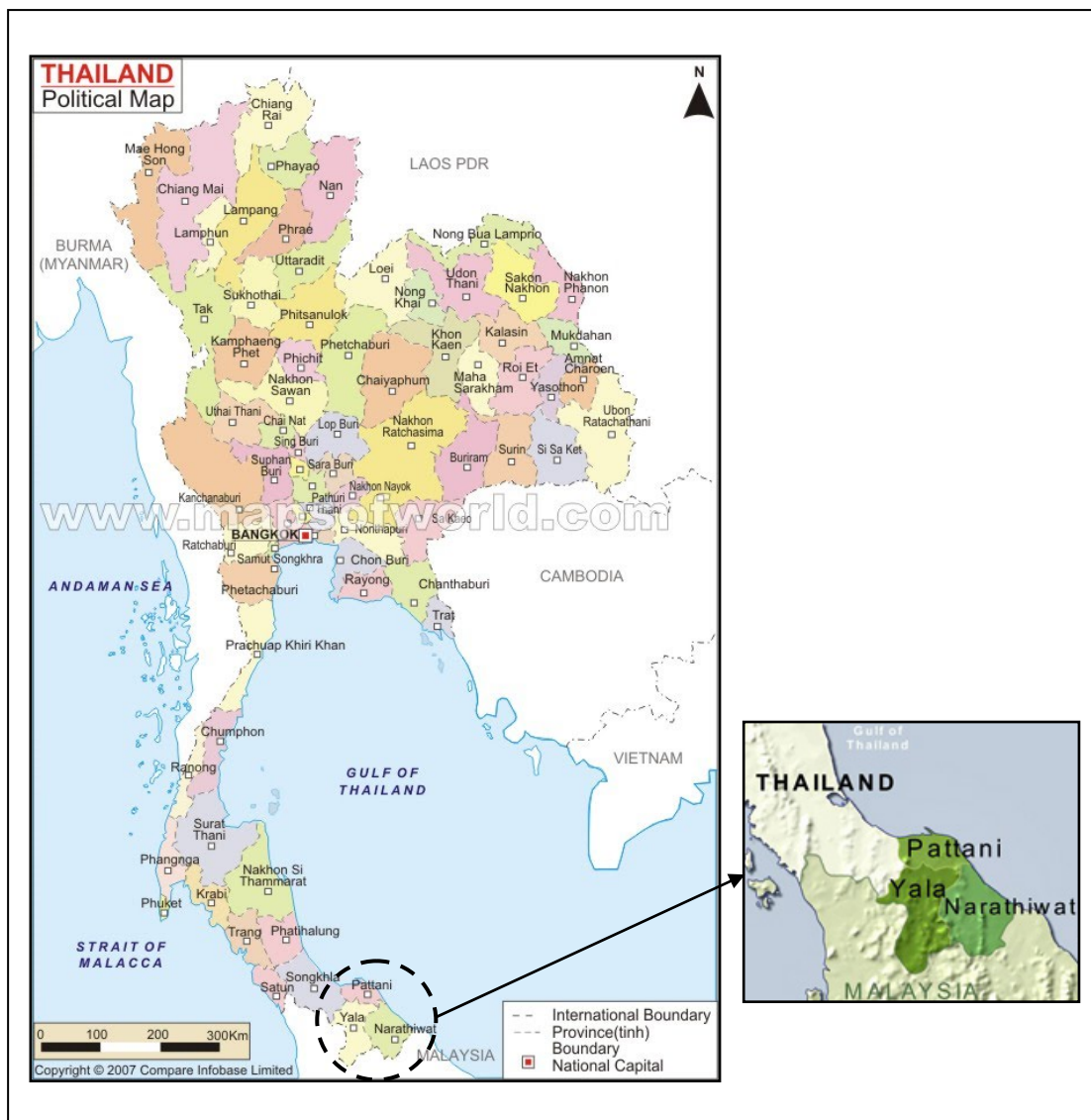
ดินแดน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทยเป็นที่อยู่อาศัยของชุมชนหลายเผ่าพันธุ์ เป็นคาบสมุทรที่ตั้งอยู่ระหว่าง 2 อารยธรรมเก่าแก่ คือ จีน และอินเดีย มาตั้งแต่อดีต และเนื่องจากเป็นเส้นทางเดินข้ามคาบสมุทร (Trans-Peninsular Route) ที่มีการติดต่อค้าขาย มีการผสมผสานกันระหว่างคนหลายเชื้อชาติ ก่อให้เกิดชนหลากหลายทางชาติพันธุ์ และเนื่องจากเป็นดินแดนที่มีทรัพยากรหลากหลาย เช่น ทองคำ สมุนไพร และเครื่องเทศ ซึ่งเป็นที่ต้องการของชาติอาหรับ ชาติตะวันตก รวมทั้งชาติตะวันออก จึงได้ชื่อว่าเป็น “สุวรรณทวีป” (รุ่ง แก้วแดง 2548 : 31) หรือคาบสมุทรทองคำ

ความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายู ในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสิ่งที่ปรากฏมาตั้งแต่ในอดีต โดยจากข้อมูลทางประวัติศาสตร์ได้ชี้ให้เห็นว่าปัตตานีหรือรัฐปัตตานีเดิมมีความสัมพันธ์กับราชอาณาจักรไทยมาแต่อดีตโดยสามารถย้อนกลับไปได้ถึงสมัยสุโขทัย ในสมัยอยุธยา ปัตตานีตกอยู่ภายใต้อำนาจของไทยในฐานะเป็นเมืองประเทศราช แต่จะแสดงอำนาจกระด้างกระเดื่องเสมอในคราวที่อยุธยาเสื่อมอำนาจหรือมีการเปลี่ยนแปลงพระมหากษัตริย์ โดยการแข็งขันต่ออำนาจของราชอาณาจักรไทยที่ถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการปกครองเมืองปัตตานีได้เกิดขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์ รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก โดยเจ้าเมืองปัตตานีได้มีความพยายามในการก่อกบฏเพื่อปลดแอกตนเองออกจากการปกครองของไทย ทำให้มีการแบ่งเมืองปัตตานีออกเป็น 7 หัวเมือง ได้แก่ ปัตตานี ยะลา ยะหริ่ง ธาระแงะ รามัน สายบุรี และ หนองจิก โดยแต่งตั้งพระยามือเมืองให้ทำการปกครองด้วยความยินยอมจากส่วนกลาง แต่หลังจากนั้นก็ได้มีความพยายามในการก่อความไม่สงบเรื่อยมา โดยนโยบายในการปกครองปัตตานีของไทยนับตั้งแต่สุโขทัยจนถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้นนั้น เป็นความพยายามที่จะให้ปัตตานียอมรับอำนาจของไทย ในขณะที่เดียวกันปฏิริยาของปัตตานีก็สะท้อนออกมาในรูปแบบของการขัดขืนอำนาจของราชอาณาจักร

ภายหลังจากที่มีการปฏิรูปการปกครองในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทำให้มีระบบมณฑลเทศาภิบาลเกิดขึ้นทั่วประเทศ ซึ่งถือเป็นการรวมอำนาจจากเจ้าเมืองมาไว้ที่ส่วนกลาง สร้างความไม่พอใจให้แก่เจ้าหัวเมืองทั้งเจ็ดจนถึงกับมีการปฏิญาณตนร่วมกันต่อต้านอำนาจของรัฐบาลไทย ซึ่งรัฐบาลในขณะนั้นก็ได้พยายามประนีประนอมกับเจ้าเมืองทั้งเจ็ดเสมอมา จนกระทั่งใน พ.ศ. 2449 รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการพิจารณาให้ยกบริเวณเจ็ดหัวเมืองขึ้นเป็น “มณฑล” ด้วยจุดประสงค์เพื่อให้บริเวณเจ็ดหัวเมืองเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของประเทศสยามอย่างแท้จริง แต่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงเห็นว่า มณฑลปัตตานีมีลักษณะแตกต่างจากมณฑลอื่น จึงได้มีการพระราชทานหลักรัฐประศาสน์นโยบายขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการปกครองของราชการในมณฑลปัตตานี ไม่ว่าจะเป็นแนวทางในการปกครองของข้าราชการในมณฑล การเก็บภาษีต้องเป็นไปอย่างยุติธรรม การปฏิบัติต่อคนมุสลิมในพื้นที่ด้วยความเท่าเทียมกับคนทั่วไป การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการในพื้นที่ด้วยความเข้าใจและซื่อสัตย์สุจริต เห็นได้ว่าจุดมุ่งหมายของรัฐในช่วงดังกล่าวต้องการที่จะผนวกดินแดนปัตตานีให้เป็นหนึ่งเดียวกับราชอาณาจักรไทยตามรูปแบบของรัฐสมัยใหม่ และในทางสัญลักษณ์ยังพบว่าเป็นการสิ้นสุดความเป็นเอกราชของปัตตานีอย่างสมบูรณ์ (เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา และ อรอร ภูเจริญ 2552 : 4)

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 รูปแบบการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล ได้ถูกแทนที่ด้วยการปกครองส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค ส่งผลให้ปัตตานีถูกแบ่งออกเป็น 3 จังหวัด คือ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และ จังหวัดนราธิวาส โดยนโยบายปกครองจังหวัดชายแดนภาคใต้ในช่วงที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนอย่างรุนแรงเริ่มตั้งแต่สมัย จอมพลป.พิบูลสงคราม ซึ่งได้ใช้นโยบายรัฐนิยมซึ่งเป็นแนวทางที่พยายามสร้างความเป็นไทยให้เกิดแก่ประชาชนทั่วประเทศ ไม่เว้นแต่ประชาชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในที่สุดจึงกลายเป็นประเด็นของความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชน ที่น่าจะมาจากเนื้อหาของนโยบายรัฐมุ่งลบล้างความเป็นอิสลามลง ส่งผลกระทบต่อคำสอนและความเชื่อทางศาสนา และกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามในพื้นที่ จึงอาจกล่าวได้ว่า ต้นเหตุของความขัดแย้งน่าจะมาจากนโยบายการปกครองของรัฐที่มุ่งเน้นการผสมผสานกลมกลืนคนต่างวัฒนธรรมให้กลายเป็นคนไทยในแบบที่รัฐต้องการ (เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา และ อรอร ภูเจริญ 2552 : 5) และอีกปัจจัยหนึ่งนั้นอาจเกิดขึ้นจากสภาพภูมิศาสตร์ที่อยู่ห่างจากศูนย์กลางอำนาจรัฐที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม แต่มีพื้นที่อยู่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีสภาพทางสังคม วัฒนธรรม และศาสนาเดียวกัน ดังนั้นปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงมีลักษณะที่ค่อนข้างซับซ้อนและละเอียดอ่อน เนื่องมาจากความเป็นพหุสังคม พหุวัฒนธรรม มีความแตกต่างค่อนข้างสูงทั้งทางชาติพันธุ์และศาสนา

ปัญหาความมั่นคงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นถือว่าเป็นปัญหาสำคัญของประเทศเห็นได้จาก ใน พ.ศ. 2521 รัฐบาลได้กำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้มาเป็นฉบับแรก เพราะเล็งเห็นถึงลักษณะปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ซึ่งมีลักษณะปัญหาเฉพาะแตกต่างจากพื้นที่อื่นของประเทศ นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งหน่วยงานพิเศษขึ้นมาคือ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และกองบัญชาการผสมพลเรือนตำรวจทหารที่ 43 (พตท.43) ใน พ.ศ. 2524 โดยมีหน้าที่ประสานงานเพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีระหว่างรัฐกับประชาชนในพื้นที่ และยังทำหน้าที่เสมือนเป็นด่านหน้าคอยรับปัญหาให้แก่รัฐบาลในกรุงเทพฯ

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ภาพที่ 2 แสดงแผนที่ประเทศไทย และพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

ที่มา : THAILAND Political Map [Online], Accessed 5 June 2010, Available from

<http://sites.google.com/site/thaiblogspot/thailand-map.jpg>

นับตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2547 ที่ได้เกิดเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ความรุนแรงของประเทศไทยขึ้นอีกครั้ง จากการที่คนกลุ่มหนึ่งได้ทำการปล้นปืนจากกองพันพัฒนาที่ 4 อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส โดยฝ่ายผู้ก่อการได้ปืนไปจำนวนมากกว่า 400 กระบอก พร้อมกับได้สังหารทหารชั้นผู้น้อยเสียชีวิต 4 ศพ (รุ่ง แก้วแดง 2548 :135) ตามมาด้วยการลอบวางเพลิงอาคารโรงเรียนและที่พักสายตรวจในจังหวัดนราธิวาสพร้อมกัน 22 จุด

(เอก ตังทรัพย์วัฒนา และ อรอร ภูเจริญ 2552 : 9) การเข้ายึดมัสยิดกรือเซะ ความรุนแรงที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาสที่มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตถึง 85 คน ในระหว่างการสลายกลุ่มผู้ชุมนุมชาวมลายูมุสลิมที่รวมตัวกันประท้วงกดดันให้ปล่อยผู้ต้องหาคดีปล้นปืนชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ภาณุเบศร์ มหาเรือนขวัญ 2550 : 9) ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2547 และยังมีกรณีกำลังของฝ่ายรัฐบาล ขบวนการลอบยิง ลอบทำร้ายประชาชนทั้งชาวไทยพุทธและไทยอิสลามด้วยอาวุธต่าง ๆ หลากหลายวิธีอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากในเดือนกันยายน พ.ศ. 2548 ปีถัดมาก็ได้เกิดกรณีชาวบ้านต้นหยงลิมอตอบโต้รัฐด้วยการทำร้ายนาวิกโยธินที่เข้าไปในหมู่บ้านจนเสียชีวิตเนื่องจากชาวบ้านเชื่อว่าเจ้าหน้าที่รัฐเป็นต้นเหตุของการเสียชีวิตของคนในหมู่บ้าน และต่อมาในเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549 ก็ได้เกิดกรณีชาวบ้านทำร้ายครูหญิง ปงกันมุล ครูโรงเรียนบ้านคูจิงลือปะจนเสียชีวิต เพื่อต่อรองให้เจ้าหน้าที่รัฐปล่อยผู้ต้องหาคดียิงเจ้าหน้าที่หน่วยนาวิกโยธินค่ายจุฬาภรณ์ เสียชีวิตในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ 2 ราย จึงนับได้ว่าการการกลับมาปะทะกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐและกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ทำให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจของเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติงานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดน ส่งผลต่อความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลากรองค์กรต่าง ๆ จากทั้งภาครัฐและเอกชนที่ประกอบการในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย

ภายใต้สถานการณ์ของความขัดแย้งสังคมมักคาดหวังกับการนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร เนื้อหาต่าง ๆ ผ่านสื่อมวลชน ในฐานะที่มีบทบาทต่อการสร้างความสงบสุขและสันติ โดยสังคมไม่ได้คาดหวังว่าสื่อข่าวต้องเข้ามาเป็นผู้ลดความขัดแย้ง แต่หวังให้สื่อนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วนมากที่สุดเท่าที่จะหาได้ และไม่ลำเอียงเข้าข้างใคร โดยแนวความคิดนี้เชื่อว่า การสื่อข่าวที่ดีจะช่วยทำให้ความขัดแย้งลดลง เพราะสื่อมวลชนนั้นมีบทบาทสำคัญในการให้ข้อมูลทางความรู้ ความคิดแก่ผู้คน ซึ่งนำไปสู่การใช้สติปัญญาแก้ไขปัญหาวางความขัดแย้งต่อไป ดังนั้น สื่อข่าวจึงจำเป็นต้องเป็นสื่อที่มองเห็นสถานการณ์และรู้เท่าทัน และที่สำคัญในการทำงานในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง และเกิดสถานการณ์ความไม่สงบอยู่บ่อยครั้งย่อมต้องมีความระมัดระวังมากเป็นพิเศษ

แนวความคิดเกี่ยวกับสื่อสารมวลชน

1. ความหมายของสื่อสารมวลชนและบทบาทหน้าที่ของสื่อสารมวลชน สื่อมวลชน คือ องค์กรที่ทำหน้าที่ในการผลิตและเผยแพร่ข่าวสารของสังคมมวลชน มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ โดยเฉพาะความเป็นสถาบันของการเรียนรู้ (ชานันท์ คงธนาฤทธิ์ 2536 :19) ซึ่งจะทำให้ขอบเขตการเรียนรู้ของมนุษย์กว้างขวาง ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในทัศนะของ นรินทร์ นำเจริญ แบ่งได้เป็น 3 ประการ ดังนี้ (2549 : 100-110)

1.1 การทำหน้าที่เป็นผู้พิทักษ์ แนวคิดนี้เป็นประแสหลักของสื่อมวลชนในปัจจุบัน ทฤษฎีสำคัญในกลุ่มนี้ได้แก่ ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ของสื่อมวลชน (Theory of Media Structure and Function) ซึ่งพิจารณาว่าสังคมเป็นระบบหนึ่งที่มีส่วนต่าง ๆ หรือระบบย่อยมีความเกี่ยวพันติดต่อกันอย่างมีเสถียรภาพ (Stability) และสมดุล (Equilibrium) ระบบย่อยเหล่านี้จะช่วยคงรักษาระบบใหญ่เอาไว้ ซึ่งอาจจะมีบางช่วงขณะที่ระบบย่อยเกิดความขัดแย้งกัน แต่ในท้ายที่สุดแล้วก็จะกลับสู่สภาวะสมดุลเอง ในแนวคิดนี้สื่อมวลชนถูกตั้งความคาดหวังว่าจะทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมที่ช่วยสร้างสรรค์และธำรงรักษาเสถียรภาพของสังคมให้เกิดความสมดุลและเกิดการรวมตัวกันขึ้นของทุกส่วนเพื่อทำให้ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคมคงอยู่ต่อไป

สื่อมวลชนจึงพยายามที่จะสนองต่อความต้องการของสมาชิกในสังคม ทั้งที่เป็นรายบุคคล และที่เป็นกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ ผลก็คือสื่อมวลชนได้ทำประโยชน์ให้แก่สังคมในทางอ้อมในแง่ที่สามารถรวมสมาชิกทั้งหมดเข้าไว้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สื่อมวลชนจึงมีภารกิจหลักในการผดุงรักษารักษาสังคมมากกว่าที่จะเป็นตัวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสมมติฐานที่ว่า สื่อมวลชนมีพลังและมีอิสรเสรีภาพในการทำงานรวมถึงกำหนดทิศทางของสังคมเป็นอย่างมาก ดังนั้น เพื่อให้สื่อมวลชนสามารถทำหน้าที่ที่สำคัญที่สุดตามความคาดหวังของแนวคิดนี้ในการเชื่อมโยงระบบย่อยต่าง ๆ ในสังคม ให้เกิดการรวมตัวกัน จึงได้มีการตั้งความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่พื้นฐานของสื่อมวลชน (Media Functions Basic) ไว้ 5 ประการด้วยกัน ดังนี้

1.1.1 การทำหน้าที่รายงานและสอดส่องสังคม (Surveillance) บางครั้งเรียกว่าเป็นการทำหน้าที่สุนัขเฝ้าบ้าน (Watch Dog) ได้แก่ การทำหน้าที่ในการให้ข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์และเงื่อนไขในสังคมรวมถึงสถานการณ์ของโลก บ่งชี้ถึงความสัมพันธ์ของอำนาจเผยแพร่หรือส่งเสริมวัฒนธรรม รวมถึงการปรับปรุงคุณภาพชีวิตและการพัฒนาเพื่อความก้าวหน้าต่าง ๆ ในสังคม

1.1.2 การทำหน้าที่เชื่อมโยงตีความเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม (Correlation) ได้แก่ การทำหน้าที่ให้คำอธิบาย แปลความหมาย รวมถึงการให้ข้อเสนอแนะและคำวิจารณ์เกี่ยวกับความหมายของเหตุการณ์และข่าวสาร ให้การสนับสนุนองค์กรต่าง ๆ ในสังคม และปทัสถานที่มีอยู่เกี่ยวข้องกับสังคม อบรมบ่มนิสัยทางสังคม และประสานสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคม

ดังนั้น บทบาทหน้าที่ของผู้สื่อข่าวในฐานะของสื่อมวลชนจึงไม่ใช่เพียงแต่รายงานสถานการณ์ หรือ เหตุการณ์ว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้างในสังคม แต่ต้องบอกด้วยว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นมีความหมายอย่างไร และเชื่อมโยงกับสิ่งต่าง ๆ ในสังคมอย่างไร สื่อมวลชนต้องเชื่อมโยงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและชี้ให้เห็นถึงความเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน

1.1.3 การทำหน้าที่ถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมให้แก่สังคม โดยการเป็นการศึกษาให้การศึกษาแก่สังคม (Transmission) ได้แก่ การทำหน้าที่นำเสนอวัฒนธรรมหลักที่มีอิทธิพลต่อสังคม และตระหนักยอมรับถึงวัฒนธรรมย่อย ๆ ที่เกิดขึ้นในส่วนต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาวัฒนธรรมใหม่ ๆ ในสังคม และทั้งทำหน้าที่ผดุงรักษาและส่งเสริมค่านิยมที่ดี ๆ ในสังคม

1.1.4 การทำหน้าที่ให้ความบันเทิงแก่สังคม (Entertainment) ได้แก่ การทำหน้าที่ให้ความสนุกสนาน บันเทิง เป็นการพักผ่อนหย่อนใจ ลดความตึงเครียดในสังคม เนื่องจากหากว่าสังคมตึงเครียดมากเกินไป อาจทำให้ระบบของสังคมทำงานอย่างผิดพลาดได้

1.1.5 การทำหน้าที่ระดมพลังการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในสังคม (Mobilization) ได้แก่ การทำหน้าที่รณรงค์เพื่อวัตถุประสงค์ทางสังคมภายในขอบเขตทางการเมือง การพัฒนาเศรษฐกิจ การทำงาน และในบางครั้งเป็นเรื่องทางศาสนา

สื่อมวลชนตามแนวความคิดนี้ จะทำหน้าที่ช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่าง ๆ และสร้างคุณประโยชน์ในทางที่สร้างสรรค์ให้กับสังคม นับตั้งแต่ปัญหาทางการเมือง ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความขัดแย้งและความรุนแรงในสังคม ปัญหาสิ่งแวดล้อม ตลอดจนปัญหาอื่น ๆ ในสังคม

1.2 การทำหน้าที่เป็นผู้ให้ความหมาย แนวคิดนี้อยู่ในกลุ่มของทฤษฎีวิพากษ์ (Critical Theory) มองว่า สิ่งต่าง ๆ ในโลกนี้ไม่ได้มีความหมายอยู่โดยตัวของมันเอง แต่ถูกกำหนดให้มีความหมายขึ้น เช่น ความยาวหรือสั้น ไม่ได้มีความหมายในตัวของมันเอง จะมีความหมายก็ต่อเมื่อเรานำสิ่งนั้นไปเปรียบเทียบกับสิ่งอื่น ดังนั้นวัตถุอย่างหนึ่งอาจยาวหรือสั้นก็ได้ขึ้นอยู่กับว่าเราเอามันไปเปรียบเทียบกับอะไร

แนวคิดนี้มองสังคมว่าประกอบไปด้วยคนกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งล้วนมีความขัดแย้ง (Conflict and Contradiction) เป็นด้านหลัก ดังนั้น คนแต่ละกลุ่มก็จะพยายามใช้กลไกทุกอย่างของสังคม รวมทั้งสื่อมวลชนเพื่อจัดการกับความขัดแย้งดังกล่าวเพื่อให้ผลลัพธ์สุดท้ายออกมาเป็นประโยชน์แก่กลุ่มชนหรือชนชั้นของตนเองมากที่สุด ดังนั้นการกำหนดความหมายให้กับสิ่งต่าง ๆ นั้น เป็นการกำหนดความหมายเพื่อให้ผู้กำหนดความหมายมีอำนาจ คนแต่ละกลุ่มจึงพยายามแย่งชิงกันกำหนดความหมายของสิ่งต่าง ๆ ใครที่มีอำนาจมากกว่าจะสามารถเป็นผู้กำหนดนิยามของสิ่งนั้นเพื่อตนเองได้มากกว่า

สำหรับสื่อมวลชนนั้น จะทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการกำหนดความหมาย เพื่อสนับสนุนผู้มีอำนาจในสังคม โดยที่สื่อส่วนใหญ่เป็นตัวแทนของคนชั้นกลาง เป็นตัวแทนของผู้มีอำนาจในเมือง ดังนั้นการกำหนดความหมายของสื่อจึงเป็นการกำหนดความหมายที่สนับสนุนส่งเสริมความคิดแบบทุนนิยม ส่งเสริมผู้มีอำนาจในเมือง ส่งเสริมคนชั้นกลาง โดยตีชนกลุ่มน้อยหรือผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่าในสังคมให้กลายเป็นคนชายขอบ (นรินทร์ นำเจริญ 2549 : 108)

1.3 การทำหน้าที่เป็นผู้ตอบสนองต่อสังคม แนวคิดนี้อยู่ในทฤษฎีที่มองผู้ใช้สื่อเป็นสิ่งสำคัญ ได้แก่ ทฤษฎีการใช้และความพึงพอใจ (The Uses and Gratification Theory) แนวคิดนี้จะให้ความสนใจเกี่ยวกับหน้าที่ของสื่อมวลชนในการให้บริการแก่ผู้ใช้สื่อ เพื่อสนองความพึงพอใจของมนุษย์ เป็นแนวคิดที่เชื่อว่าผู้รับสารเป็นผู้กำหนดว่าตนต้องการอะไร สื่ออะไร และสาระอะไรจึงจะสนองความพึงพอใจของตนเองได้ เป็นการเน้นความสำคัญของผู้รับสาร ในฐานะเป็นผู้กระทำการสื่อสาร ผู้รับสารนั้นไม่ได้เป็นเพียงผู้รับเอาอิทธิพลจากสื่อมวลชนเท่านั้น หากแต่ผู้รับสารจะเลือกใช้สื่อและรับสารที่สามารถสนองความต้องการและความพึงพอใจของตน

แนวคิดนี้เป็นแนวคิดหนึ่งทางด้านการสื่อสารที่มองว่าผู้รับสารคือตัวจักรในการตัดสินใจ โดยอาศัยพื้นฐานความต้องการของตนเองเป็นหลัก ซึ่งตั้งอยู่บนสมมติฐานเบื้องต้นดังนี้ (นรินทร์ นาเจริญ 2549 : 110)

- 1.3.1 ผู้รับสารจะเป็นผู้แสวงหาข่าวสารจากสื่อมวลชน เพื่อสนองความพึงพอใจ
- 1.3.2 ผู้รับสารจะเป็นผู้เลือกสื่อจากสื่อทั้งหมดที่มีอยู่
- 1.3.3 ผู้รับสารจะตระหนักว่าสื่อที่ตนจะสนองความต้องการ ความสนใจ และมีความเกี่ยวข้องมากเพียงพอ
- 1.3.4 ผู้รับสารจะใช้สื่อใด ๆ โดยไม่รวมถึงการตัดสินใจจากพฤติกรรมการบริโภคสื่อตามความเคยชิน

แนวคิดนี้ทำให้เห็นได้ว่าผู้บริโภคจะเลือกรับสื่อตามความพึงพอใจของตน ดังนั้นสื่อจึงต้องมีการปรับตัวอยู่เสมอ เพื่อตอบสนองต่อความพึงพอใจของผู้บริโภคอยู่ตลอดเวลา

2. **องค์กรสื่อวิทยุโทรทัศน์** การเสนอข่าวทางวิทยุโทรทัศน์นั้นมีความยุ่งยากและต้องใช้บุคลากรมากกว่าสื่อชนิดอื่น เพราะข่าวโทรทัศน์เสนอทั้งภาพและเสียง เพื่อตอบสนองทั้งจักษุประสาทและโสตประสาทร่วมกัน ซึ่งต่างไปจากข่าวหนังสือพิมพ์ที่ใช้ภาพและตัวอักษร ผู้อ่านเพียงใช้จักษุประสาทแต่เพียงอย่างเดียว ส่วนวิทยุกระจายเสียง ผู้ฟังจะใช้โสตประสาทแต่เพียงอย่างเดียวเช่นกัน ทั้งข่าวหนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียงจึงเป็นการเสนอผ่าน โสตประสาทใดประสาทหนึ่งหนึ่ง แต่โทรทัศน์รวมเอาไว้ทั้งสอง การนำเสนอจึงต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่าง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ดังนั้นการจัดองค์กรเพื่อผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์จึงมีความซับซ้อนค่อนข้างมาก

การจัดรายการข่าวทางโทรทัศน์นั้นจะต้องมีความรับผิดชอบต่อข่าวที่นำเสนอออกไป เรื่องราวที่ถูกนำเสนอออกมาเป็นข่าวนั้นมักจะได้รับความเชื่อถือจากผู้ชมเป็นส่วนใหญ่ และมีผลกระทบต่อผู้ที่เป็นข่าว (ชนานันท์ คงธนาฤทธิ์ 2536 : 35) ดังนั้นการนำเสนอข่าวจะต้องมีความระมัดระวังและถี่ถ้วน รวมทั้งผู้ผลิตจะต้องเข้าใจถึงบทบาทและความรับผิดชอบของข่าวโทรทัศน์ ซึ่งประกอบด้วย

2.1 เพื่อแจ้งเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์และส่งผลกระทบต่อสาธารณชน หรือเหตุการณ์ที่น่าสนใจ

2.2 เพื่อเปิดเผยข้อเท็จจริงในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีเงื่อนงำ

2.3 เพื่อเป็นประจักษ์พยานและรายงานเหตุการณ์ที่เป็นข่าวตามลำดับเวลา เหตุการณ์บางเหตุการณ์ดำเนินติดต่อกันเป็นเวลาหลายวัน ข่าวที่ดีจะต้องติดตามรายงานสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับเวลา

2.4 เพื่อความเข้าใจแก่ผู้ชม

2.5 เพื่อเตือนภัยหรือสิ่งผิดปกติต่อสังคมโดยส่วนรวม เนื่องจากสื่อโทรทัศน์นั้น เป็นสื่อที่มีการออกอากาศค่อนข้างจะกว้างขวางและสามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชมได้มากกว่า สื่ออื่น ๆ ดังนั้นข่าวโทรทัศน์จึงมักถูกใช้เพื่อเตือนภัย ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ท่าประโยชน์ให้กับสังคมได้มาก

2.6 เพื่อหาข่าวสารที่ถูกต้องมาเสนอต่อผู้คนอย่างรวดเร็ว ความเร็วเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของการเสนอข่าวโทรทัศน์ และนอกจากความเร็วแล้วข่าวนั้นจะต้องมีข้อมูลที่ถูกต้องด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับข่าวโทรทัศน์

1. ความหมายของข่าวโทรทัศน์ แซมเซลแมน (Sam Zelman) รองประธาน CNN ให้ความหมายว่า “ข่าวคืออะไรก็ตามที่สำคัญและมีผลกระทบต่อสังคม ข่าวคืออะไรก็ตามที่ประชาชนจำเป็นต้องรู้ และ ต้องการจะรู้” (Hunter and Gross 1980 : 125, อ้างถึงใน นิพนธ์ นาคสมภพ 2547 : 49)

โจเซฟ พูลิตเซอร์ (Joseph Pulitzer) เจ้าของหนังสือพิมพ์ New York World ให้ความหมายของคุณค่าข่าวว่า “ข่าวคือ สิ่งที่มีความใหม่และสด (Original) โดดเด่น (Distinctive) รักโรแมนติก (Romantic) ตื่นเต้นเร้าใจ (Thrilling) ลักษณะพิเศษเฉพาะข่าว (Unique) อยากรู้ อยากเห็น (Curious) น่าสนใจ (Quaint) ชวนขบขัน (Humorous) แปลกประหลาด (Odd)” (นิพนธ์ นาคสมภพ 2547 : 49)

สุภา ศิริมานนท์ (2525 อ้างถึงใน วิกิจ แก้ว 2536 : 4) นักหนังสือพิมพ์อาวุโส ให้คำจำกัดความของข่าวว่า “ข่าว คือ ข้อเท็จจริง สำคัญเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของเหตุการณ์บางอย่าง หรือของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเกี่ยวกับความคิดซึ่งทำให้ผู้คนสนใจ เนื่องจากมีผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อชีวิตของผู้คน”

ดร.ณิ หิรัญรักษ์ (2538 : 13) กล่าวในเทคนิคการหาข่าวและการเขียนข่าวหนังสือพิมพ์ ว่า “ข่าวไม่จำเป็นต้องเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทันทีทันใด” เพราะเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้นก็อาจจะ เป็นข่าวได้ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลายปีมาแล้วก็อาจจะ เป็นข่าวได้ ถ้าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่เพิ่งค้นพบ และ เรื่องราวหรือเนื้อหาของข่าวจริง ๆ ไม่จำเป็นต้องเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เพิ่งจะเกิดขึ้น

จากนิยามความหมายต่าง ๆ นั้น ข่าว หมายถึง สิ่งที่มีความสำคัญ มีผลกระทบต่อ สังคม มีลักษณะพิเศษเฉพาะข่าว เป็นข้อเท็จจริงหรือสาระสำคัญเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ บางอย่างหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยสามารถเป็นได้ทั้งเหตุการณ์ทั้งในอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคต เป็นสิ่ง ที่ประชาชนต้องรู้หรือต้องการที่จะรู้ โดยข่าวสารในปัจจุบันนั้นจะบอกให้ประชาชนได้ทราบว่า อะไรกำลังจะเกิดขึ้น เป็นข้อมูลที่มีความสำคัญมากสำหรับประชาชนที่พยายามจะตัดสินใจว่าจะคิด หรือปฏิบัติอย่างไร

ข่าวโทรทัศน์นั้นมีลักษณะการนำเสนอที่แตกต่างจากสื่ออื่น ๆ เพราะสามารถสื่อ ความหมายได้ทั้งภาพและเสียงโดยคุณลักษณะของข่าวโทรทัศน์ แบ่งได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ข่าวโทรทัศน์นำเสนอผ่านสื่อที่สามารถเสนอได้ทั้งภาพและเสียงในเวลาเดียวกัน ทำให้ผู้ชมได้รับทราบสภาพของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ว่าผู้ชมจะอยู่ที่ใดก็ตาม หากสัญญาณนั้น สามารถส่งไปถึงก็จะได้รับข่าวสารนั้นทันที จึงเป็นสื่อที่มีความรวดเร็วในการนำเสนอทั้งภาพและ เสียง อีกทั้งยังมีความน่าเชื่อถือ เพราะเป็นสื่อที่ประสาทสัมผัสของมนุษย์รับรู้ได้ 2 ทาง คือ จักขุ ประสาท และ โสตประสาท

2. ข่าวโทรทัศน์มีความกระชับ เพราะ โทรทัศน์มีระยะเวลาในการนำเสนอที่จำกัด จึงทำให้เนื้อหาสาระของข่าวนั้น เป็นการสรุปใจความและประเด็นสำคัญ รวมทั้งรายงานผลที่เกิดขึ้น

3. เป็นข่าวที่เสนอเพียงครั้งเดียว ไม่นิยมเสนอซ้ำ นอกจากจะเป็นข่าวที่ติดตาม เหตุการณ์ความคืบหน้าของข่าวที่เกิดขึ้น

4. ไม่จำกัดผู้ชมด้วยความรู้ ความสามารถ และการศึกษา ผู้ชมข่าวโทรทัศน์อาจจะ เป็นบุคคลที่ ๆ ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ ข่าวโทรทัศน์จึงเป็นข่าวที่ไม่ได้แบ่งการรับรู้ด้วยพื้นฐาน ทางการศึกษาของผู้คนในสังคมนั้น ๆ เพียงแต่สื่อสารส่งข่าวออกมาเป็นภาษากลางที่คนส่วนใหญ่ ใช้กันในชีวิตประจำวัน ผู้ชมทุกคนจึงสามารถรับรู้และเข้าใจเนื้อหาของข่าวนั้น ๆ ได้

สื่อโทรทัศน์ได้เปรียบสื่ออื่น ๆ เพราะสามารถสื่อสารได้ทั้งภาพและเสียงในเวลา เดียวกัน ผู้ชมผู้ฟังสามารถได้รับทั้งภาพและเสียงจากสื่อโทรทัศน์ ในขณะที่สื่อสิ่งพิมพ์ผู้รับสารจะ ได้รับสารจากการอ่าน และผู้รับสารจำเป็นจะต้องมีทักษะในการอ่าน ส่วนสื่อวิทยุผู้รับสารจะได้ จากการฟังเป็นหลัก อย่างไรก็ตามข้อด้อยของสื่อโทรทัศน์ในการนำเสนอข่าวนั้นคือข้อจำกัด

ทางด้านเวลา หากผู้ชมพลาดโอกาสก็อาจจะสูญเสียโอกาสในการรับชมข่าวนั้นอีก เพราะเป็นข่าวที่เสนอเพียงครั้งเดียว

2. **วิชาชีพนักสื่อสารมวลชนและคุณสมบัติของนักข่าว** กระบวนการสื่อสารของสื่อมวลชน มีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 4 ประการ คือ ผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับสาร โดยผู้ส่งสารคือผู้ที่ทำหน้าที่ในองค์การสื่อสารมวลชน (mass media organization) หรือผู้ที่ทำงานร่วมกับองค์การสื่อมวลชนในการผลิตสาร เพื่อส่งผ่านสื่อมวลชน (mass media) ซึ่งได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ เป็นต้น ไปยังประชาชนผู้รับสาร ผู้ส่งสารหรืออีกชื่อหนึ่งเรียกว่า นักสื่อสารมวลชน (mass communication) จึงได้แก่ นักข่าว นักเขียน บรรณาธิการ ช่างภาพ ผู้อ่านข่าว คอลัมนิสต์ นักวิจารณ์ ผู้เขียนบท ผู้จัดรายการ ผู้กำกับการแสดง ผู้สร้างภาพยนตร์ นักร้อง และนักแสดง (ประมะ สตะเวทิน 2546 : 26, อ้างถึงใน ไพธิน ภัคดีเพิ่มพิพัฒน์ 2552 : 10)

ผู้ประกอบวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท โดยอาศัยเกณฑ์การแบ่งประเภทจากการปฏิบัติหน้าที่และจากประเภทของสื่อมวลชน (ไพธิน ภัคดีเพิ่มพิพัฒน์ 2552 : 11) การแบ่งประเภทผู้ประกอบวิชาชีพนักสื่อสารมวลชนจากการปฏิบัติหน้าที่สามารถแบ่งได้ดังนี้

1. นักสื่อสารมวลชนที่ทำหน้าที่ด้านข่าว ได้แก่ นักข่าว ช่างภาพ บรรณาธิการฝ่ายข่าวของวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์
2. นักสื่อสารมวลชนที่ทำหน้าที่ให้ความรู้ ได้แก่ นักเขียนคอลัมน์ พิธีกร ผู้จัดรายการ ผู้เขียนบท และผู้ผลิตรายการประเภทความรู้
3. นักสื่อสารมวลชนที่ทำหน้าที่ด้านให้ความคิดเห็น ได้แก่ ผู้เขียนบทบรรณาธิการ คอลัมนิสต์ ผู้วิจารณ์ทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

4. นักสื่อสารมวลชนที่ทำหน้าที่ด้านความบันเทิง ได้แก่ นักร้อง นักแสดงผู้กำกับภาพยนตร์ ผู้เขียนบท ช่างภาพ ผู้จัดรายการ พิธีกร และผู้สร้างภาพยนตร์บันเทิง

การแบ่งผู้ประกอบวิชาชีพนักสื่อสารมวลชนตามประเภทของสื่อมวลชน แบ่งได้ดังนี้

1. หนังสือพิมพ์
2. วิทยุกระจายเสียง
3. วิทยุโทรทัศน์
4. ภาพยนตร์

โดยในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะนักสื่อสารมวลชนที่ทำหน้าที่ด้านข่าวในสื่อวิทยุโทรทัศน์เท่านั้น

ผู้สื่อข่าวแต่ละประเภทนั้นจะมีคุณสมบัติหรือ คุณลักษณะพื้นฐานร่วมกัน ดังนี้

1. มีจิตวิญญาณของความเป็นนักการสื่อสาร (Spirit of Journalism) หมายถึงต้องมีจิตสำนึกทางวิชาชีพในการต่อสู้เพื่อรักษาไว้ซึ่งศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ (สุกัญญา สุคบรรดัด 2540 : 10, อ้างถึงใน นรินทร์ นำเจริญ 2549 : 111)

2. การเป็นคนช่างสังเกต (Observance) เป็นบุคลิกคล้ายกับนักสืบคือ ต้องเป็นผู้ที่ช่างสังเกตในรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ ของข้อเท็จจริงที่ประกอบกันขึ้นเป็นข่าว เนื่องจากรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ เหล่านี้อาจเป็นรายละเอียดที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อปกปิดร่องรอยเหตุการณ์ที่อาจกลายเป็นข่าวใหญ่ได้ (อ่าน วุฑฒิกกรรมรักษา 2532 : 33 - 40)

3. การไม่วางใจใครง่าย ๆ (Cynical) หรือเป็นคนช่างสงสัย จะทำให้ผู้ที่มิอาชีพนักข่าวได้คอยสอดส่องและกำกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในฐานะตัวแทนของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

4. ความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) เป็นสิ่งจำเป็นต่อการประสบความสำเร็จของผู้สื่อข่าว ผู้สื่อข่าวต้องมีความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับทุกสิ่งทุกอย่างที่ได้ยินหรือเคยอ่าน จะต้องมีความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับคนที่ติดต่อพูดคุยด้วยเกี่ยวกับสิ่งที่คิดหรือรู้สึก ต้องมีความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ถึงสาเหตุและผลลัพธ์ที่อาจเป็นไปได้ เพราะความอยากรู้อยากเห็นจะเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้พิจารณาความเกี่ยวพันว่าอะไรที่เกิดขึ้น นำไปสู่ความต้องการที่จะค้นหาคำอธิบายที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล โดยผู้สื่อข่าวจะพยายามเสาะหาเพื่อให้รู้ถึงความหมายของสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น โดยการเชื่อมโยงสิ่งเหล่านี้กับสิ่งที่รู้ดีอยู่แล้ว

5. จมูกไวต่อข่าว (Nose for News) เป็นความสามารถในการเห็นคุณค่าของข่าวอย่างรวดเร็วฉับพลัน และประเมินคุณค่าของสิ่งนั้น เป็นคุณสมบัติที่จำเป็นอีกประการหนึ่งสำหรับการรวบรวมข่าว เป็นความสามารถที่จะเลือกเหตุการณ์จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีมากมายที่ผู้อ่านสนใจ สามารถนำเสนออย่างน่าสนใจ

โดยการได้มาซึ่ง Nose for News จำเป็นจะต้องพัฒนาความสนใจในตัวบุคคลต่าง ๆ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ต้องสร้างจินตนาการให้ตระหนักถึงคนอื่น ๆ ว่าสนใจในสิ่งไหน ต้องมีความกระตือรือร้นอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับทุก ๆ ขั้นตอนของชีวิต

6. จินตนาการ (Imagination) แม้ว่าการทำงานของผู้สื่อข่าวจะมีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมากกว่าเรื่องที่แต่งขึ้น แต่เขาจำเป็นที่จะต้องสามารถประกอบหรือเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ โดยใช้จินตนาการจากสิ่งที่ปรากฏขึ้นโดยที่เขาไม่ได้เห็นจริง ๆ ให้เรื่องราวดำเนินไปอย่างร้อยเรียงกัน นอกจากนี้ผู้สื่อข่าวต้องอาศัยจินตนาการเพื่อเข้าใจประสบการณ์และแรงคลใจของบุคคลในข่าว จึงจะสามารถเขียนภาพของเหตุการณ์ออกมาได้อย่างถูกต้อง ต้องใส่จินตนาการ

เข้าไปในความคิดและความรู้สึกของบุคคลว่าเหตุการณ์นี้เกี่ยวกับใคร และใครที่กำลังเขียนถึง การพยายามที่จะไม่ใส่ใจจินตนาการของผู้สื่อข่าว โดยการรายงานแต่เพียงสิ่งที่ปรากฏเท่านั้น จะทำให้ข่าวเป็นเพียงแต่การนำข้อเท็จจริงมาเรียงต่อกัน ขาดการเชื่อมโยงให้เห็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่ซ่อนเร้นอยู่ลึกลงไปในข้อเท็จจริงเหล่านั้น

7. มีความรู้กว้างขวาง (Wide Range of Knowledge) อาชีพผู้สื่อข่าวจำเป็นจะต้องอาศัยความรู้ที่กว้างขวาง ผู้สื่อข่าวที่ดีควรรู้บางสิ่งของทุก ๆ สิ่ง (Know something about everything) (นรินทร์ นำเจริญ 2549 : 114) โดยนำความรู้เหล่านี้มาฝึกฝนและประยุกต์ให้เข้ากับหลักสูตรสาขาการสื่อสารมวลชน จะเป็นการเตรียมการที่ดีต่อการรายงานข่าว ในการทำงานแต่ละวันของสื่อมวลชน ผู้สื่อข่าวจะถูกเรียกให้ไปรวบรวมข่าวที่มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่หลากหลาย ซึ่งแต่ละข่าวอาจจะต้องใช้ความรู้เป็นพิเศษ

มีความผิดพลาดมากมายในการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน ปัญหาสำคัญของผู้สื่อข่าวเป็นผลมาจากการขาดความรู้ ความผิดพลาดที่เกิดจากการขาดความรู้นี้ ไม่เพียงแต่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจผิดเท่านั้น แต่ยังทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือในสื่อมวลชนอีกด้วย ดังนั้น เพื่อรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่กำลังเคลื่อนไหวอยู่ในโลก ผู้สื่อข่าวควรติดตามข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ อยู่อย่างสม่ำเสมอ เป็นการเตรียมตัวที่ดีที่สุดเท่าที่จำทำได้ในการทำงาน หากว่าผู้สื่อข่าวไม่รู้ว่าอะไรเกิดขึ้นในเมืองหรือในโลกอันกว้างใหญ่ เขาก็ยังไม่พร้อมที่จะทำหน้าที่รวบรวมข่าว

8. มีความคิดที่ชัดเจน (Clear Thinking) กระบวนการในการรวบรวมข่าวเป็นมากกว่าการรวบรวมวัตถุดิบ ยังรวมถึงการค้นหาข้อเท็จจริง การกรอง การประเมินคุณค่า และการจัดระเบียบของข้อมูลตามเหตุผล บ่อยครั้งที่ข้อเท็จจริงจำต้องมีการตีความด้วย ถ้ามีความสำคัญที่จะต้องสร้างหลักฐานให้กับผู้อ่าน ขั้นตอนเหล่านี้ต้องการความชัดเจน การคิดอย่างมีเหตุผล และการตัดสินใจ ดังนั้นความรู้ของผู้สื่อข่าวในเชิงจิตวิทยา จะนำไปสู่การตัดสินใจได้ว่านำหนักมกเพียงใดที่ประจักษ์พยานหรือผู้เกี่ยวข้องจะสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ได้ เปรียบได้กับผู้สื่อข่าวอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ต่างไปจากผู้พิพากษาที่นั่งอยู่บนบัลลังก์ และฟังหลักฐานจากทั้ง 2 ฝ่ายแล้วตัดสินความ

นอกจากนี้ความสำเร็จของการรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงต่าง ๆ ไม่ได้อยู่ที่ว่าจะได้ข้อเท็จจริงมากเพียงใดแต่ประการเดียว แต่ยังอยู่ที่การตรวจสอบข้อเท็จจริงที่เขาได้มากับสิ่งที่เขารู้มาก่อนหน้านี้แล้ว และตัดสินใจที่จะนำเสนอต่อผู้ชมผู้ฟัง โดยความคิดที่ชัดเจนนั้นเป็นพื้นฐานของการสื่อสารที่ดี ผู้สื่อข่าวจำเป็นจะต้องมีความสามารถในการเลือก การจัดระเบียบ และการเชื่อมโยงวัตถุดิบของเขา เพื่อให้เรื่องที่นำเสนอทั้งหมดเชื่อมโยงเป็นเรื่องเดียวกัน

9. มีความสามารถด้านการเขียน (Ability to write well) หากผู้สื่อข่าวไม่สามารถเขียนข่าวที่รวบรวมมาได้อย่างชัดเจนและน่าสนใจ ความพยายามของเขาก็จะไม่มีประโยชน์อะไรเลย ซึ่งความสำเร็จในการเขียนข่าวนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้สื่อข่าวในการเลือกคำที่ถูกต้องที่จะแสดงความคิดเห็นได้อย่างแน่นอนว่าเขาได้พูดอะไร และขึ้นอยู่กับการจัดระเบียบของถ้อยคำเหล่านี้ให้เป็นระเบียบดีที่สุด หากผู้สื่อข่าวต้องใช้ศัพท์เทคนิค ศัพท์เฉพาะ หรือศัพท์ที่ไม่คุ้นเคยควรเลือกใช้ให้น้อยที่สุด ถ้าเลี่ยงได้ก็ควรเลี่ยง แต่ถ้าจำเป็นต้องใช้จริง ๆ ก็ควรอธิบายความหมายของคำเหล่านี้ด้วย

10. มีสำนึกรับผิดชอบ (A Sense of Responsibility) การทำงานด้านข่าว ผู้สื่อข่าวทุกคนจะต้องมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายอย่างดีที่สุด ผู้สื่อข่าวที่ขาดความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ไม่สามารถคาดหวังถึงความมั่นคงหรือความก้าวหน้าทางวิชาชีพได้เลย โดยผู้สื่อข่าวใหม่บางส่วนอาจจะรู้สึกว้าวุ่นกับสิ่งที่เขาหรือวิธีการที่เขาทำไม่ใช่เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากนัก ผู้สื่อข่าวมักไม่ตระหนักว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เขียนอาจมีผลกระทบต่อความคิดและอุดมคติของผู้อ่านหลายพันคนหรืออาจหลายแสนคน

ผู้สื่อข่าวจะต้องรู้สึกกับตัวเองเสมอว่าต้องเป็นผู้ชำนาญการที่จะต้องทำงานให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ในฐานะที่สถาบันสื่อสารมวลชนเป็นสถาบันสาธารณะ และผู้ชมก็คือลูกค้า ผู้สื่อข่าวจะต้องแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่องานให้มากที่สุดเท่าที่จะมีอยู่ในตัวของเขาออกมาให้ได้

11. มีความถูกต้องแม่นยำและเที่ยงตรง (Accuracy) หมายถึง การที่ผู้สื่อข่าวจะต้องรวบรวมข้อเท็จจริงที่ได้รับมอบหมายให้ได้มากที่สุดทุกรายละเอียดในการเขียนข่าว เพราะความผิดพลาดในการนำเสนอข่าวทำให้ความเชื่อถือของผู้รับสารต่อสื่อมวลชนค่อย ๆ ลดลงไป โดยสิ่งที่ผิดพลาดเสมอในการนำเสนอข่าว คือ ความถูกต้องของชื่อและที่อยู่ของผู้เป็นข่าว แม้ว่าความรวดเร็วจะเป็นสิ่งจำเป็น แต่ก็ไม่ใช่เหตุผลที่จะนำมายกโทษให้กับการขาดความระมัดระวังในการรวบรวมข้อมูลที่ไม่ถูกต้องได้ ต้องมีเวลาเสมอสำหรับการตรวจเช็คชื่อ ที่อยู่ และรายละเอียดอื่น ๆ ที่ถูกต้อง ในองค์กรสื่อสารมวลชนจำนวนมากที่มีการจัดการที่ดี จะเรียกร้องให้ผู้สื่อข่าวต้องเขียนข้อความในลักษณะ “ชื่อและที่อยู่ได้รับการตรวจสอบแล้ว” หรือ “ชื่อ... สะกดถูกต้องแล้ว” ไว้มุมกระดาษที่เขียนข่าว (นรินทร์ นำเจริญ 2549 : 120)

12. ความสามารถในการทำงานได้อย่างรวดเร็ว (Ability to Work Rapidly) ข่าวจำเป็นต้องถูกรวบรวม เขียน ตรวจสอบแก้ไขต้นฉบับ ตัดต่อภาพหรือเสียง และนำเสนอออกมาให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ นอกจากนี้ยังต้องทำงานแข่งขันกับสื่อมวลชนแขนงอื่น ๆ อีกด้วย ผู้สื่อข่าว

จะต้องคิดอย่างรวดเร็ว ตัดสินใจอย่างรวดเร็ว กระทำอย่างรวดเร็ว และเขียนอย่างรวดเร็ว การรู้ว่าจะต้องเขียนข่าวจากที่ไหนและอย่างไรจึงจะได้ข่าวที่ดีที่สุด เป็นสิ่งที่ช่วยได้ทั้งการประหยัดเวลาและความยากลำบากของการทำงาน ความรวดเร็ว ความถูกต้อง การตัดสินใจค่าของข่าวเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก โดยการคิด การรวบรวมข้อมูลของผู้สื่อข่าวอย่างต่อเนื่องจะทำให้เขาคิดและเขียนขึ้นได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม หากความรวดเร็ว นั้นจะต้องมีความเสี่ยงต่อความถูกต้องของข้อมูล บรรณาธิการข่าวที่ดีโดยทั่วไปมักไม่เลือกเสี่ยงที่จะนำเสนอ

13. ความคิดริเริ่มและปฏิภาณไหวพริบ (Initiative and Resourcefulness) แม้ว่าผู้สื่อข่าวบางคนจะทำงานอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง ถูกถ้วน และทำงานอย่างรวดเร็ว แต่ก็ยากที่จะเป็นผู้สื่อข่าวระดับแนวหน้าได้ หากผู้สื่อข่าวขาดความคิดริเริ่มและปฏิภาณไหวพริบที่ดี ทำให้อาจเข้าไม่ถึงสิ่งที่สำคัญยิ่งกว่าในประเด็นข่าว การทำข่าวใหม่ ๆ ให้ได้ภายในกำหนดเวลา (deadline) เป็นเครื่องวัดความสามารถของผู้สื่อข่าวคนนั้น ความรวดเร็วของการใช้ปัญญาความคิดของผู้สื่อข่าวซึ่งมีความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับทุกสิ่งทุกอย่างที่เขาเห็น ได้ยิน ได้อ่าน จะทำให้เขาสามารถหลีกเลี่ยงการรายงานข่าวประจำวันที่น่าเบื่อ การแสดงถึงความคิดริเริ่ม ไม่เพียงแต่จะทำให้เกิดการพัฒนาข่าวทุกข่าวที่ได้รับมอบหมาย ยังรวมไปถึงการค้นหาสืบเสาะข่าวจากทุก ๆ ที่ แม้ว่าจะเป็นงานในหน้าที่หรือไม่ก็ตาม

14. ความวิริยะอุตสาหะ (Perseverance) การทำงานข่าวเป็นงานที่ยากลำบากและท้าทาย ผู้เสียหายอาจไม่ต้องกรให้ข่าว ผู้กระทำความผิดพยายามทำลายหลักฐาน เรื่องบางเรื่องอาจจะหาพยานหลักฐานยาก ผู้สื่อข่าวอาจจะถูกข่มขู่ เวลาการทำงานข่าวไม่แน่นอน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ หากผู้สื่อข่าวไม่มีความวิริยะอุตสาหะ ก็ยากยิ่งที่จะสามารถรวบรวมข่าวที่สมบูรณ์ได้

15. มีความสามารถในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์กับคนอื่น (Ability to Establish and Maintain Personal Contacts) การทำงานข่าวเป็นงานที่ต้องอาศัยการติดต่อสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา เพราะผู้สื่อข่าวมีหน้าที่ในการรวบรวมข่าวสารจากคนหลาย ๆ ฝ่าย ดังนั้น หากผู้สื่อข่าวไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคนฝ่ายต่าง ๆ จะทำให้เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการทำข่าว

16. มีความสุภาพ อ่อนน้อม รู้จักกาลเทศะ (Courtesy) ผู้สื่อข่าวควรตระหนักเสมอว่า ผู้สื่อข่าวคือผู้รักษาความเป็นธรรม หรือเป็นผู้ให้ความรู้กับสังคม วิชาชีพของตนนั้นไม่ใช่สถาบันเดียวที่รักษาความเป็นธรรมหรือให้ความรู้กับสังคม และบ่อยครั้งที่สื่อมวลชนเองเป็นผู้ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น โดยสื่อมวลชนต้องไม่ลืมว่าต้นทุนการผลิตสื่อที่สำคัญที่สุดคือความไว้วางใจของสังคมที่มีต่อสื่อ

17. มีความเชื่อมั่น มั่นใจในตนเอง (Self Confident) ผู้สื่อข่าวจะต้องทำงานอยู่ท่ามกลางข้อมูลที่หลากหลาย ท่ามกลางบุคคลมากมายหลายสถานะ ดังนั้น ถ้าผู้สื่อข่าวไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะถูกชักจูงด้วยข้อมูลหรือบุคคลที่ดูเสมือนว่าจะน่าเชื่อถือให้สับสนได้ง่าย อย่างไรก็ตาม ความมั่นใจในตนเองไม่ได้หมายถึงความเย่อหยิ่งและก้าวร้าว ผู้สื่อข่าวสามารถมีความอ่อนน้อมถ่อมตนไปในขณะเดียวกันกับที่เขามีความเชื่อมั่นในตนเองได้

18. มีความกล้า (Courage) ผู้สื่อข่าวที่ดีจะต้องมีความกล้าที่จะเผชิญกับอันตรายที่อาจมาจากบุคคล สถานที่หรือเหตุการณ์ได้ทุกขณะ และในขณะเดียวกันก็ต้องมีความกล้าที่จะยืนหยัดและให้เหตุผลที่เป็นจริงได้โดยไม่หวั่นเกรงอิทธิพลใด ๆ

เราจะเห็นได้ว่าคุณสมบัติต่าง ๆ ของผู้สื่อข่าวทั้งหลายนี้นั้นเป็นสิ่งสำคัญต่อกระบวนการหาข่าว คุณภาพของข่าว และการประสบความสำเร็จขององค์กร การที่องค์กรมีบุคคลกรที่เปี่ยมไปด้วยความรู้ และเชี่ยวชาญทั้งทางด้านทักษะทางวิชาการและความชำนาญเกี่ยวกับงานที่ทำ ย่อมสร้างจุดได้เปรียบให้กับองค์กร และก่อให้เกิดผลประโยชน์อย่างมากมายกับประชาชนผู้รับชมและผู้รับฟังข่าวสารทั่วประเทศ

3. กระบวนการหาข่าว กระบวนการที่สำคัญในการทำข่าว คือ การแสวงหาและการรวบรวมข้อมูล ข่าวบางเรื่องอาจจะไม่ซับซ้อนนัก จึงอาจใช้เวลาไม่มากในการรวบรวม แต่ข่าวบางเรื่องอาจซับซ้อน มีความเกี่ยวพันถึงหลายฝ่าย ผู้สื่อข่าวจึงอาจต้องหาข้อมูลเชิงลึก และการตีความจากข้อมูล ดังนั้นการแสวงหาข้อมูลลักษณะนี้ต้องอาศัยความคิด ประสพการณ์ ความอดทน และความพยายามของผู้สื่อข่าวเป็นสำคัญ

แม้การแสวงหาข่าวจะเป็นเรื่องที่ยากลำบาก แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นเรื่องที่ท้าทาย ผู้สื่อข่าวมาก ผู้สื่อข่าวจะต้องรู้ถึงกระบวนการในการหาข้อมูล รู้ว่าจะหาข้อมูลดังกล่าวนั้นได้จากที่ไหน และรู้ว่าจะหาข้อมูลดังกล่าวนั้นได้อย่างไร ข่าวที่นำเสนอต่อผู้อ่านจะเป็นข่าวที่ดีหรือมีข้อมูลครบถ้วนหรือไม่ เพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับความพยายามแสวงหาข้อมูลของผู้สื่อข่าวเอง

การได้มาซึ่งข่าว ผู้สื่อข่าวต้องมีกระบวนการในการทำงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งโดยทั่วไปกระบวนการในการทำข่าว มีขั้นตอนอย่างกว้าง ๆ สรุปได้ ดังนี้ (ดร.ฉวี หิรัญรักษ์ 2529, อ้างถึงใน ศันสนี ชุมนุชมณี 2533 : 37)

1. การค้นคว้าและแสวงหาข้อมูล ผู้สื่อข่าวต้องพยายามศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจต่อเรื่องที่กำลังจะทำ ข้อมูลพื้นฐานอาจได้แก่ ความเป็นมาของปัญหา หรือผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งการไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ อาจทำให้เกิดปัญหาในการสัมภาษณ์ หรือการไม่รู้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นไปอาจทำให้การนำเสนอข่าวเกิดความผิดพลาดได้ และยังทำให้ถูกแหล่งข่าวคูหมั่นมาถึงสถาบันที่ผู้สื่อข่าวผู้นั้น ๆ สังกัดอยู่ได้อีกด้วย

2. การออกพื้นที่ที่เหตุการณ์กำลังเกิดขึ้น การออกพื้นที่จะทำให้ข่าวมีความสมบูรณ์ เพราะสามารถเก็บรายละเอียดได้มาก โดยเฉพาะข่าวโทรทัศน์ การลงพื้นที่ที่มีความสำคัญ เพราะจะได้ทั้งข้อมูล ภาพ และเสียงมารายงาน และนำเสนอต่อผู้ชมผู้ฟัง

การทำข่าวเป็นงานที่หนัก ผู้สื่อข่าวไม่สามารถเป็นผู้สื่อข่าวเพียงบางเวลาได้ เมื่อเป็นผู้สื่อข่าวแล้ว จะต้องเป็นผู้สื่อข่าวตลอดเวลา อาจมีข่าวเกิดขึ้นเมื่อไหร่ก็ได้ ผู้สื่อข่าวต้องมีความพร้อมที่จะทำงานข่าวเสมอ ต้องมีความพร้อมที่จะออกพื้นที่ที่กำลังเกิดเหตุการณ์ขึ้นตลอดเวลา

3. การประเมินคุณค่า เมื่อได้ข้อมูลมาแล้ว ผู้สื่อข่าวต้องประเมินคุณค่าของข่าวตามองค์ประกอบข่าว หรือปัจจัยอื่น ๆ เพื่อคัดเลือกและนำเสนอต่อไป ทั้งนี้ต้องระลึกเสมอว่า การที่ผู้สื่อข่าวจะประเมินคุณค่าของข่าวได้ดีเพียงใด ทางหนึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้สื่อข่าวในการทำข่าวเอง ซึ่งประเด็นนี้ผู้สื่อข่าวที่มีประสบการณ์ในการทำข่าวน้อย อาจต้องปรึกษากับผู้สื่อข่าวรุ่นพี่หรือจากบรรณาธิการ อย่างไรก็ตามนอกจากเรื่องของประสบการณ์แล้ว การที่ผู้สื่อข่าวจะประเมินคุณค่าของข่าวได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับความพยายามมองหาแง่มุม และการเก็บข้อมูลของผู้สื่อข่าวเอง ว่าผู้สื่อข่าวมีความละเอียดอ่อนและความใส่ใจต่อข่าวที่กำลังทำอยู่นั้นเพียงใด

4. การตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน ผู้สื่อข่าวต้องตรวจสอบซ้ำแล้วซ้ำอีกกับข้อมูลที่ได้อีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่อาจเข้าข่ายหมิ่นประมาทหรือข้อมูลที่อาจทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย บ่อยครั้งที่มีการนำเสนอข่าวโดยไม่ตรวจสอบให้ดีแล้วเกิดความผิดพลาดขึ้น สร้างความเสียหายให้กับทั้งชื่อเสียงของสื่อมวลชนเอง และกับทั้งผู้ที่ตกเป็นข่าว โดยทั่วไปแล้วถือเป็นเรื่องหน้าที่ของผู้สื่อข่าวว่าการสัมภาษณ์นั้นผู้สื่อข่าวจะต้องสัมภาษณ์จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง หรือต้องมีแหล่งข่าวที่ไม่ใช่กลุ่มเดียวกันอย่างน้อย 3 แหล่งข่าวเพื่อตรวจสอบข้อมูล

5. การเขียนข่าว เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนและมีการตรวจสอบแล้วก็นำข้อมูลทั้งหมดนั้นมาเรียบเรียงให้เป็นข่าว ซึ่งกระบวนการในการเรียบเรียงข่าวนี้นี้ต้องระวัง เพราะแม้ข้อมูลที่ได้อาจจะถูกถ้วน แต่เมื่อนำมาเขียนเป็นข่าว แก่นของเรื่องอาจเปลี่ยนไปจากข้อมูลที่รวบรวมได้มาก็ได้ นอกจากนี้การคิดข้อความที่จะนำมาเขียนในความนำข่าวจะต้องตรงกับเนื้อเรื่อง มิใช่ความนำเป็นอย่างหนึ่ง เนื้อหาข่าวเป็นอีกอย่างหนึ่ง

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

หลักพื้นฐานในสังคมประชาธิปไตยนั้น ถือว่าเป็นสังคมแห่งการมีส่วนร่วม และหลากหลายความคิดเห็น (Participatory Society) เนื่องด้วยสังคมประกอบด้วยคนจำนวนมาก ดังนั้นต้องมีการอภิปรายและถกเถียง (Discussion and debates) เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจร่วมในการดำเนินชีวิต แต่การที่จะอภิปรายได้ คนในสังคมต้องมีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องนั้นเสียก่อน ดังนั้น

พลเมืองจะต้องมีสิทธิที่จะรู้ (Right to know) เพราะความรู้จะเกิดขึ้นได้เมื่อมีการกระจายข่าวสารในวงกว้างที่ทั่วถึงและหลากหลาย คนในสังคมมีสิทธิที่จะรู้เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาตัดสินใจเลือกหรือกำหนดหนทางในการดำเนินชีวิตของเขาเองหรือของสังคมที่เขาดำรงอยู่ ดังนั้นเมื่อสิทธิที่จะรู้เป็นพื้นฐานของสังคมประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จึงมีการบัญญัติรับรองสิทธิลักษณะนี้ ในหมวดที่ 3 สิทธิและเสรีภาพของประชาชนชาวไทย ส่วนที่ 10 สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน ดังนี้

มาตราที่ 56 ระบุว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ ตามกฎหมายบัญญัติ”

อาจกล่าวได้ว่า ข้อมูลข่าวสารสาธารณะย่อมมีศักยภาพอันเป็นอิสระและเปิดเผยอยู่ในตัว สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารจึงย่อมมีพลังอยู่เอง โดยธรรมชาติหรือโดยความมุ่งหมายของแหล่งกำเนิดข้อมูลอยู่แล้ว ดังนั้นจึงถือว่าเป็นพันธะหน้าที่ของรัฐที่จะต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นต่อประชาชน และทั้งยังต้องให้หลักประกันกับสาธารณะด้วยว่า จะไม่ออกกฎหมายใดที่ทำให้สิทธิที่จะรู้ของประชาชนลดน้อยไปกว่าเดิม โดยปราศจากเหตุผลที่รับฟังได้ และสื่อมวลชนจะมีบทบาทสำคัญในการนำพาเอาข้อมูลข่าวสารเหล่านั้น ไปสู่ประชาชน (นรินทร์ นำเจริญ 2549 : 510)

นอกจากนี้ใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ยังได้ระบุถึงเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน ไว้ดังต่อไปนี้

มาตราที่ 45 ระบุว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น”

การจำกัดเสรีภาพจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน และการสั่งปิดกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นเพื่อลิดรอนสิทธิเสรีภาพตามมาตรานี้จะกระทำมิได้

นอกจากนี้การห้ามหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นเสนอข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็นทั้งหมดหรือบางส่วน หรือแทรกแซงด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อลิดรอนเสรีภาพตามมาตรานี้ก็จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตราขึ้นตามวรรคสอง

การให้นำข่าวหรือบทความไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม แต่ทั้งนี้จะต้องกระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตราขึ้นตามวรรคสอง และการให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่ออุดหนุนกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน รัฐจะกระทำมิได้เช่นกัน

มาตราที่ 46 ระบุว่า

พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนที่ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสื่อมวลชนอื่น ย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญ โดยไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าของกิจการนั้น แต่ต้องไม่ขัดต่อจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ และมีสิทธิจัดตั้งองค์กรเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพและความเป็นธรรม รวมทั้งมีกลไกควบคุมกันเองขององค์กรวิชาชีพ

ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ในกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสื่อมวลชนอื่น ย่อมมีเสรีภาพเช่นเดียวกับพนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนตามวรรคหนึ่ง และการกระทำใด ๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเจ้าของกิจการ อันเป็นการขัดขวางหรือแทรกแซงการเสนอข่าวหรือแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะของบุคคลตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้ถือว่าเป็นการจงใจใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบและไม่มีผลบังคับใช้ เว้นแต่เป็นการกระทำเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายหรือจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ

มาตราที่ 47 ระบุว่า

“คลื่นความถี่ที่ใช้ส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และ โทรคมนาคม เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ” ให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระองค์กรหนึ่งทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ นอกจากนี้การดำเนินการนี้จำเป็นต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ ประโยชน์สาธารณะอื่น ๆ และการแข่งขันอย่างเสรีอย่างเป็นธรรม รวมทั้งต้องจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการสื่อสารมวลชนสาธารณะ และการกำกับการประกอบกิจการต้องมีมาตรการเพื่อป้องกันมิให้มีการครอบงำ การครองสิทธิข้ามสื่อ หรือการครอบงำ ระหว่างสื่อมวลชนด้วยกันเอง หรือโดยบุคคลอื่นใด ซึ่งจะมีผลเป็นการขัดขวางเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารหรือปิดกั้นการได้รับข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายของประชาชน

เราจะเห็นได้ว่าในสังคมไทยและสังคมประชาธิปไตยนั้นประชาชนมีสิทธิที่จะรับรู้ข้อมูลและข่าวสารเพื่อนำมาตัดสินใจในการดำเนินชีวิต การกระทำต่าง ๆ และเพื่อกำหนดทางเลือกหรือความเป็นไปของสังคม สื่อสารมวลชนจึงมีบทบาทสำคัญในการที่จะเป็นผู้ที่แสวงหาข่าวสารและความรู้นั้นมาให้แก่ประชาชน ตามบทบาทหน้าที่ของสื่อสารมวลชนในการทำหน้าที่เป็นผู้พิทักษ์ ผู้ให้ความหมาย และเป็นผู้ตอบสนองต่อสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศูนย์ข่าวอิสรภาพ สถาบันอิสรภาพ และมูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท (2552) ได้จัดทำคู่มือรายงานข่าวในสถานการณ์ความขัดแย้ง จากการรวบรวมประสบการณ์และข้อเสนอแนะจากนักข่าวที่มีประสบการณ์ตรงท่ามกลางความขัดแย้งว่านักข่าวจะต้องเตรียมตัวอย่างไร เพื่อให้สามารถรายงานข่าวให้สังคมได้รับรู้ความจริง และมีวิธีคิดอย่างมีเหตุผล นำไปสู่การลดปัญหาและรอดพ้นจากวิกฤตการณ์ความขัดแย้งได้

คู่มือการรายงานข่าวในสถานการณ์ความขัดแย้งนี้ มีเนื้อหามุ่งไปที่ความเข้าใจในประเด็นความขัดแย้งและความรุนแรง สถานการณ์ความขัดแย้งต่าง ๆ ในประเทศไทยที่มีความสัมพันธ์ต่อสื่อมวลชน โดยหลักการสำคัญที่สุดของนักข่าวในการทำข่าวความขัดแย้งคือทำหน้าที่ให้ตรงกับหน้าที่ของตัวเองมากที่สุด ต้องระมัดระวังตัวเองในการเข้าไปทำข่าว เพื่อให้ตนเองปลอดภัย หาข่าวให้รอบด้านอย่างถูกต้องแล้วกลับมารายงานข่าว

ไพลิน ภักดีเพิ่มพิพัฒน์ (2552) ทำการศึกษาเรื่องการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวในภาวะการณ์ขัดกันทางกำลังทหาร โดยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงโครงสร้างและลักษณะของกฎหมายระหว่างประเทศที่นำมาปรับใช้กับการคุ้มครองผู้สื่อข่าวให้ได้รับการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรม โดยเน้นไปที่การวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของกฎหมายระหว่างประเทศในลักษณะต่าง ๆ ที่สามารถนำมาบังคับใช้กับการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวในภาวะการณ์ขัดกันทางกำลังทหาร

ผลการศึกษาพบว่า เนื่องจากกฎหมายได้ให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวในสถานะพลเรือนทั่วไปโดยมิได้พิจารณาถึงสถานะพิเศษทางกฎหมายของผู้สื่อข่าวที่มากกว่าพลเรือนแต่อย่างใด จึงไม่สามารถให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพในการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวที่ปฏิบัติวิชาชีพในสถานการณ์เช่นว่าเป็นกรณีพิเศษที่มากกว่าพลเรือน โดยการกำหนดสถานะพิเศษทางกฎหมายให้กับผู้สื่อข่าวย่อมเป็นการประกันว่าผู้สื่อข่าวจะได้รับความปลอดภัยในการปฏิบัติวิชาชีพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในภาวะการณ์ขัดกันทางกำลังทหาร ผู้สื่อข่าวควรได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษที่มากกว่าพลเรือนด้วยเหตุผลทางมนุษยธรรมว่าเป็นบุคคลผู้ประกอบวิชาชีพใน

สถานการณ์ที่เสี่ยงอันตรายและเป็นผู้ครอบครองพยานหลักฐานสำคัญในการนำตัวผู้กระทำผิดฐานอาชญากรรมสงครามมาดำเนินคดีและลงโทษ

วิสุทธิ มั่งมี (2549) ศึกษาเรื่อง กระบวนการผลิตข้าวภัยพิบัติทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ศึกษากรณี ภัยพิบัติสึนามิ โดยมีจุดประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษานโยบายการบริหารงานข่าวในช่วงภาวะวิกฤติของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีก่อนและหลังเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ เพื่อศึกษากระบวนการผลิตข่าวภัยพิบัติและปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการผลิตข่าวภัยพิบัติสึนามิทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับบุคลากรข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี และวิเคราะห์เอกสาร

ผลการศึกษาพบว่า ก่อนเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ ไอทีวีมีนโยบายทางด้านการบริหารงานข่าว คือ การให้ความสำคัญกับการรายงานข่าวอย่างรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเสนอข่าวแบบเจาะลึกแตกต่างกัน เน้นการผลิต เมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติพบว่าไอทีวีไม่ได้มีนโยบายทางด้านภัยพิบัติเป็นลายลักษณ์อักษร ไม่มีแผนปฏิบัติงานในภาวะวิกฤติ สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตข่าวภัยพิบัติสึนามิ ได้แก่ ปัจจัยภายนอก เช่น ลักษณะเหตุการณ์ ความสะท้อนอารมณ์ ผลกระทบสะท้อนและความเสียหาย เป็นต้น ปัจจัยภายใน เช่น โครงสร้างการบริหารงาน กลยุทธ์การจัดผังรายการ วัฒนธรรมองค์กรและจรรยาบรรณ เป็นต้น โดยการดำเนินงานของกระบวนการผลิตข่าวภัยพิบัติทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี มี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนการผลิต และขั้นตอนการออกอากาศและประเมินผล

อภิรักษ์ อภิบาลศรี (2548) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาตนเองของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจ วิธีการ พฤติกรรม ความต้องการ และปัญหาการพัฒนาตนเองของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากด้วยแบบสอบถามกับผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทยประจำฝ่ายข่าวส่วนกลางของสถานีโทรทัศน์ที่ออกอากาศโดยผู้ชมไม่ต้องเสียค่าสมาชิก จำนวน 295 คน เพื่อทำการวิเคราะห์ผลข้อมูลจากกรณีและข้อสรุป

ผลการวิจัยพบว่า วิธีการที่ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทยส่วนใหญ่ใช้ในการพัฒนาตนเอง คือ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยแหล่งข้อมูลที่ใช้มากที่สุด คือ หนังสือ หนังสือพิมพ์ และรายการโทรทัศน์ และผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทยเกือบทุกคนมีความต้องการพัฒนาทักษะและความชำนาญเพื่อการปฏิบัติงานข่าวมาก โดยจากการศึกษาพบว่าวิธีการพัฒนาตนเองโดยการศึกษาต่อเป็นวิธีที่เป็นปัญหามากที่สุด

นิพนธ์ นาคสมภพ (2547) ทำการศึกษาเรื่องความเป็นวิชาชีพขององค์กรข่าว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบแนวความคิดของฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับงานสื่อสารมวลชน ในการกำหนดคุณสมบัติโครงสร้างองค์กรข่าว และเพื่อศึกษาความเป็นวิชาชีพขององค์กรข่าวในกรอบการทำงาน

ที่น่าเชื่อถือ เพื่อการบริหารงานข่าวขององค์กรข่าววิชาชีพที่เหมาะสม โดยการวิจัยเรื่องนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งเก็บข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจการสื่อสารมวลชน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้กำหนดนโยบายรัฐ นโยบายขององค์กร และนักวิชาการ กลุ่มสื่อมวลชนไทยและนานาชาติ และกลุ่มผู้บริโภคชั้นทั่วไปและชั้นพื้นฐาน รวม 73 ท่าน โดยวิธีสัมภาษณ์บุคคล 38 ท่าน และ สัมภาษณ์กลุ่ม 35 ท่าน

การศึกษาพบว่าคุณสมบัติมาตรฐานของโครงสร้างองค์กรข่าววิชาชีพควรมีฐานะเป็นองค์กรสาธารณะที่เป็นอิสระ ควรกำหนดนโยบายเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ โดยเสนอข่าวตามความจริงเป็นอันดับแรก และความครบถ้วนยุติธรรมเป็นอันดับต่อมา ผู้รายงานข่าวและบรรณาธิการข่าวต้องรักษาชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือ และการเสนอข่าวด้วยความรวดเร็วควรเป็นนโยบายที่สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ต้องกำหนดเป็นพันธกิจ

วิชาชีพผู้สื่อข่าวก็นับเป็นหนึ่งในวิชาชีพที่มีความเสี่ยงภัย เนื่องจากหลายครั้งที่นักข่าวต้องนำพาตัวเองเข้าไปในสถานการณ์ที่เป็นอันตรายเพื่อทำหน้าที่ในการถ่ายทอดข่าวสาร สถานการณ์ความเป็นไปที่เกิดขึ้นให้กับประชาชนได้รับทราบ ดังนั้นการศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการหาข่าวของนักข่าวสังกัดสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทย” ย่อมจะทำให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการหาข่าว กระบวนการทำงาน ประสบการณ์การทำงาน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการทำงานในพื้นที่ที่เสี่ยงต่ออันตราย นำไปสู่การตระหนัก และทบทวนกระบวนการทำงาน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาเพื่อประโยชน์ในการทำงานของนักข่าวรุ่นต่อไป เพราะการที่นักข่าวได้มีการเรียนรู้และศึกษาวิธีการป้องกันระมัดระวังอันตรายทั้งจากประสบการณ์ที่สั่งสมมาของตัวนักข่าวเอง หรือจากการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ประสบการณ์จากบุคคลอื่น มีกระบวนการทำงานที่รอบครอบปลอดภัย ย่อมนำไปสู่ความปลอดภัยในการทำงานและลดความสูญเสียที่จะเกิดขึ้นได้ นำไปสู่ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการทำงาน

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการหาข่าวของนักข่าวสังกัดสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทย”นี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเพื่อให้การได้มาซึ่งข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อยครบถ้วนสมบูรณ์และสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ดังต่อไปนี้

วิธีการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยที่ต้องการศึกษาหาความจริงด้านหนึ่งด้านใด โดยเฉพาะ เพื่อบอกเล่า หรือพรรณนาถึงสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยเก็บข้อมูลในเชิงเจาะลึกจากกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาที่ต้องการศึกษาระบบการหาข่าว ประสบการณ์การทำงาน และ ปัญหาและอุปสรรคของนักข่าวสังกัดสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ องค์กรสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทยที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ความขัดแย้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจในกระบวนการทำงาน การพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการ การสร้างขวัญและกำลังใจ ตลอดจนการวางแผนนโยบายขององค์กรต่อไป โดยการเก็บข้อมูลนั้น ประกอบด้วย

1. การวิจัย และศึกษาจากเอกสาร (Documentary study) ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ โดยการรวบรวมข้อมูลและเก็บข้อมูลจากรายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และบทความวิชาการต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนักข่าว และกรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. การศึกษาภาคสนาม (Field study) ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับ บุคลากรข่าว ทั้งสิ้น 13 คน แบ่งเป็นนักข่าวฝ่ายบริหารหรือบรรณาธิการข่าว 1 คน และฝ่ายปฏิบัติการ จำนวน 12 คน ซึ่งแบ่งเป็น ผู้สื่อข่าว ช่างภาพ ผู้ช่วยช่างภาพ และ ผู้สื่อข่าวพิเศษประจำจังหวัด ซึ่งเป็นนักข่าวที่กำลังปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับกรณี

สถานการณ์ความไม่สงบ ในพื้นที่ความขัดแย้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย

นอกจากนี้มีการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูง และ ระดับกลางของบริษัท อสมท. สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ และ สำนักข่าวไทย จำนวน 2 คน ร่วมด้วย เพื่อความเข้าใจในประเด็นทางด้านนโยบาย และ ภาพรวมของการทำงานที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยจะเลือกศึกษาจากประชากรที่มีลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา โดยใช้ดุลยพินิจของผู้วิจัยในการกำหนดสมาชิกของกลุ่ม ดังนั้นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นผู้ที่มีลักษณะร่วมกัน ดังนี้ คือ

1. เป็นนักข่าวผู้ที่กำลังปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับกรณีสถานการณ์ความไม่สงบ ในพื้นที่ความขัดแย้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ บรรณาธิการข่าว ผู้สื่อข่าว ช่างภาพ และผู้ช่วยช่างภาพ
2. เป็นนักข่าวที่ทำงานภายใต้สังกัดสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย

จากโครงสร้างของสำนักข่าวไทยนั้น กลุ่มนักข่าวซึ่งมีสายการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในส่วนภูมิภาค คือ นักข่าวฝ่ายปฏิบัติการข่าวในประเทศ ในกองบรรณาธิการข่าวภูมิภาค ศูนย์ข่าวภาคใต้ ซึ่งมีบุคลากรข่าวซึ่งเป็นพนักงานของบริษัทโดยตรงจำนวน 8 คน แบ่งเป็น บรรณาธิการข่าว ผู้สื่อข่าว ช่างภาพ และผู้ช่วยช่างภาพ และ ที่ไม่ได้พนักงานของบริษัทโดยตรง คือ ผู้สื่อข่าวพิเศษประจำจังหวัด จำนวน 5 คน โดยนักเหล่านี้จะเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) ที่มีลักษณะร่วมกัน คือ กำลังปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความไม่สงบ ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ เป็นนักข่าวสังกัดสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) และทำการสัมภาษณ์นักข่าวจำนวน 13 คน ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงประชากร และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก	จำนวนทั้งหมด	เทคนิคการสุ่ม
กลุ่มผู้บริหาร		
บรรณธิการข่าว	1	เจาะจง
กลุ่มผู้ปฏิบัติการ		
ผู้สื่อข่าว	2	เจาะจง
ผู้สื่อข่าวพิเศษประจำจังหวัด	5	เจาะจง
ช่างภาพ	3	เจาะจง
ผู้ช่วยช่างภาพ	2	เจาะจง
รวม	13	

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บข้อมูล

เครื่องมือและอุปกรณ์สำคัญที่ผู้วิจัยใช้ในการในการเก็บข้อมูล เพื่อให้งานวิจัยดำเนินไปได้ด้วยดี และบรรลุตามวัตถุประสงค์การศึกษามีดังต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured) โดยแบบสัมภาษณ์นี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการหาข่าวของนักข่าว ซึ่งมีโครงสร้างคำถามที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการหาข่าว การประเมินคุณค่าข่าว และการตรวจสอบความถูกต้อง

ตอนที่ 2 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ปัญหา ซึ่งมีโครงสร้างคำถามที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการหาข่าว การประเมินคุณค่าข่าว และการตรวจสอบความถูกต้อง

ตอนที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิ การศึกษา ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ และ จำนวนครั้งในการปฏิบัติงานในพื้นที่ความขัดแย้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทย

2. เครื่องบันทึกเสียง
3. สมุดบันทึก
4. เครื่องบันทึกภาพ

หลักเกณฑ์การเลือกพื้นที่ในการศึกษา

ใช้วิธีเจาะจงเฉพาะพื้นที่ที่จะทำการศึกษา โดยเลือกศึกษากลุ่มนักข่าวสังกัด สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ ที่กำลังทำงานเกี่ยวข้องกับกรณีสถานการณ์ความไม่สงบ ในพื้นที่ ความขัดแย้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในศูนย์ข่าวส่วนภูมิภาค ภาคใต้ จังหวัดสงขลา เพื่อศึกษา กระบวนการข่าว ประสพการณ์ และ ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน

เนื่องจากสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ เป็นสถานีโทรทัศน์ที่มีดำเนินงานมาอย่างยาวนานนับสิบเนื่องมาจากบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด ซึ่งเป็นสถานีโทรทัศน์แห่งแรก จึงนับได้ว่า สถานีโทรทัศน์แห่งนี้ เป็นสื่อมวลชนที่มีการดำเนินงานและมีประสพการณ์การทำงานข่าวมาเป็น ระยะเวลาานาน มีชื่อเสียง มีความมั่นคง และมีความน่าเชื่อถือ แม้ในปัจจุบันสถานีโทรทัศน์โมเดิร์น ไนน์ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้มีความทันสมัยมากขึ้น เพื่อตอบรับการเปลี่ยนแปลงของ สังคมในปัจจุบัน แต่ยังคงเน้นเรื่องการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องกับประชาชนเป็นหลัก ภายใต้อำนาจสำนักข่าวไทย ซึ่งเป็นสำนักข่าวแห่งแรกของประเทศไทย ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการทำการศึกษาและ เก็บข้อมูลจากหน่วยตัวอย่างในสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์แห่งนี้ โดยมุ่งเน้นไปที่นักข่าวที่มีการ ทำงานที่เกี่ยวข้องกับกรณีสถานการณ์ความไม่สงบ ในพื้นที่ความขัดแย้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

การทำงานข่าวนั้นจำเป็นต้องมีการปฏิบัติงานหลากหลายกรณี ในหลากหลายพื้นที่ ไม่เว้นแต่ในพื้นที่ที่มีสถานการณ์ความขัดแย้ง หรือในสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตราย ดังเช่นนักข่าวที่ ต้องทำงานเกี่ยวข้องกับกรณีเหตุการณ์ความไม่สงบ ในพื้นที่ความขัดแย้ง 3 จังหวัดชายแดน ภาคใต้ของไทย ซึ่งเป็นพื้นที่ไม่พึงประสงค์สำหรับบุคคลทั่วไปที่จะเข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่แห่ง นั้น ดังนั้นนักข่าวเหล่านี้ จะต้องมียุทธศาสตร์ในการดำเนินการงาน ดำเนินชีวิต ตลอดจนการพบเจอ ปัญหาและอุปสรรคที่แตกต่างไปจากนักข่าวที่ปฏิบัติงานในสถานการณ์ปกติ เพื่อบรรลุหน้าที่ที่ สำคัญในการสืบค้นข้อมูลและ ค้นหาความจริง เพื่อนำมาตีแผ่ให้มวลชนได้รับรู้สถานการณ์ที่ กำลังเกิดขึ้นในสังคม

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “กระบวนการหาข่าวของนักข่าวสังกัดสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทย” ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบเผชิญหน้า กับผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ บรรณาธิการ ผู้สื่อข่าว ช่างภาพ และผู้ช่วยช่างภาพ สังกัดสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ที่มีการทำงานเกี่ยวข้องกับกรณีเหตุการณ์ความไม่สงบ ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวนทั้งสิ้น 7 คน และสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์กับผู้สื่อข่าวพิเศษประจำจังหวัด หรือ ผู้สื่อข่าวท้องถิ่น (stringer) จำนวน 3 คน รวมนักข่าวผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งสิ้น 10 คน

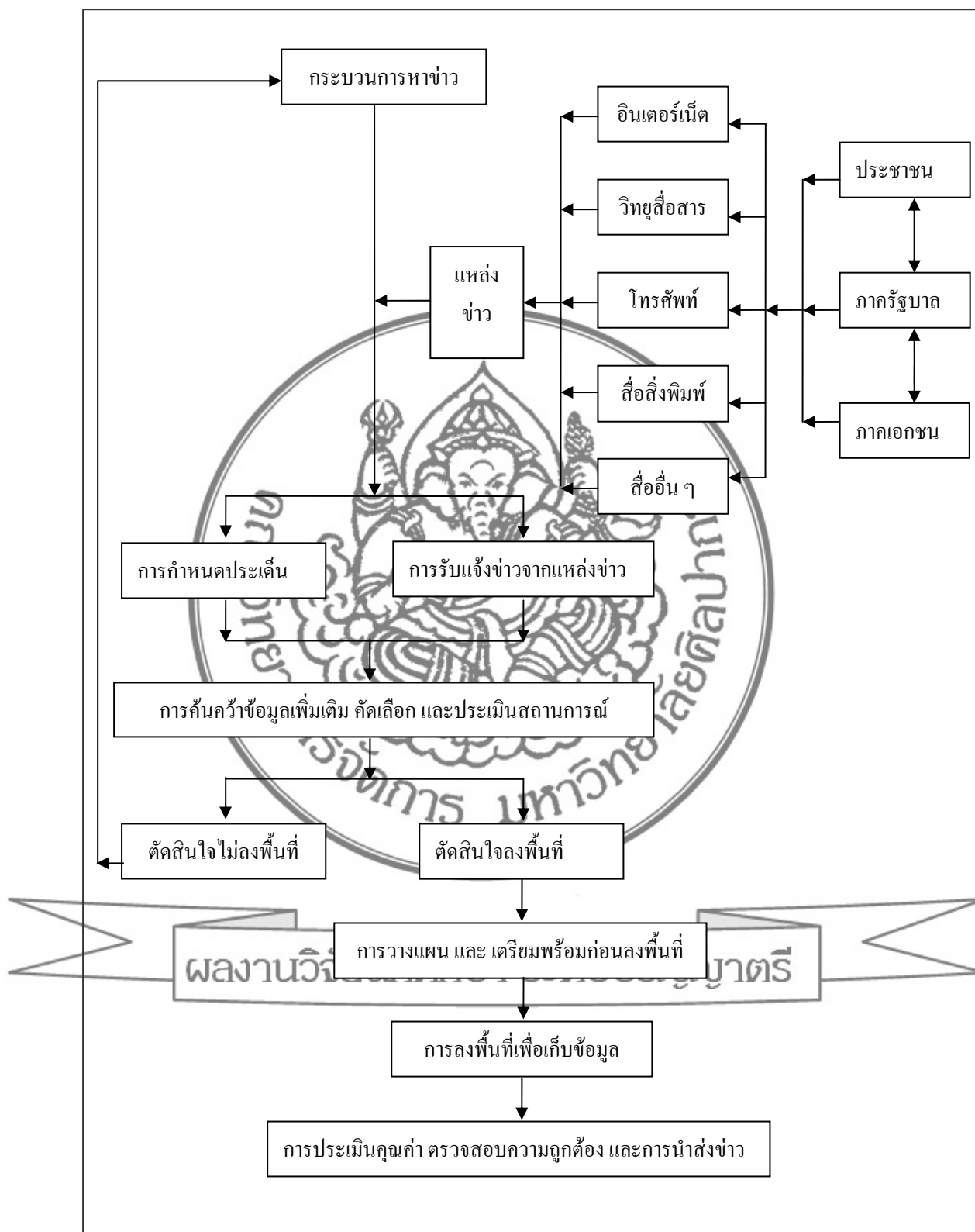
ในบทนี้ผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษาโดยแบ่งตามวัตถุประสงค์การศึกษา ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 กระบวนการหาข่าวของนักข่าว กรณีสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ 2 ประสบการณ์การทำงานของนักข่าว กรณีสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการหาข่าวของนักข่าว กรณีสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ 1 กระบวนการหาข่าวของนักข่าว กรณีสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ภาพที่ 4 แผนภาพแสดงกระบวนการหาข่าว

จากการสัมภาษณ์ นักข่าวในศูนย์ข่าวภาคใต้ และผู้สื่อข่าวพิเศษประจำจังหวัด หรือผู้สื่อข่าวท้องถิ่น (Stringer) พบว่ากระบวนการหาข่าวเหตุการณ์ กรณีสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของนักข่าวไม่ได้มีกฎเกณฑ์และขั้นตอนที่ตายตัว แต่สามารถแบ่งได้เป็นลำดับขั้นตอนตามกระบวนการในภาพรวมได้ 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการกำหนดประเด็น และ การรับแจ้งข่าวจากแหล่งข่าว
2. กระบวนการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม และ การคัดเลือกและประเมินสถานการณ์
3. การบวนการวางแผนและการเตรียมความพร้อมก่อนลงพื้นที่
4. การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล
5. การประเมินคุณค่า ตรวจสอบความถูกต้อง และการนำส่งข่าวเพื่อออกอากาศ

1. กระบวนการกำหนดประเด็น และการรับแจ้งข่าวจากแหล่งข่าว ข่าวในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นสามารถแบ่งประเภทข่าวได้เป็น 2 ส่วน คือข่าวสถานการณ์หรือเหตุการณ์รายวัน และ ข่าวทั่วไป โดยในการทำข่าวทั้ง 2 ประเภทนี้ จะมีขั้นตอนและกระบวนการหาข่าวที่คล้ายกันอาจจะแตกต่างกันในบางขั้นตอนเท่านั้น เช่น ขั้นตอนแรก คือการรับแจ้งข่าวจากแหล่งข่าวนั้นมักจะเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการหาข่าวเหตุการณ์ ซึ่งมักจะเกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ เป็นสถานการณ์รายวัน ซึ่งจะแตกต่างจากข่าวทั่วไปหรือรายงานข่าวพิเศษ ซึ่งอาจจะเกิดจากการมอบหมายงานจากส่วนกลาง หรือ จากกรกำหนดประเด็นของนักข่าวในศูนย์ข่าวเอง โดยการกำหนดประเด็นต่าง ๆ นั้น อาจจะมาจกสถานการณ์ที่กำลังอยู่ในความสนใจของประชาชน เป็นเหตุการณ์หรือสถานการณ์สำคัญ ๆ ในพื้นที่ เป็นประเด็นที่ต่อเนื่อง หรือประเด็นอื่น ๆ ที่น่าสนใจที่ผู้สื่อข่าวต้องการที่จะนำเสนออีกได้ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

1.1 กรณีข่าวทั่วไป

ผลงานวิจัยที่สืบค้นเกี่ยวกับปฏิญญา
 ในกรณีข่าวทั่วไปนั้น เนื่องจากนักข่าวสามารถทราบรายละเอียดของกรเกิดขึ้นของเหตุการณ์ได้ล่วงหน้า จึงมีเวลาในการเตรียมพร้อมในการทำงาน สามารถวางแผนการทำงานได้อย่างเป็นขั้นเป็นตอนก่อนการลงพื้นที่ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่าในการกำหนดประเด็นการหาข่าวสำหรับข่าวทั่วไปนั้น ขึ้นอยู่กับความสำคัญของเหตุการณ์ ความน่าสนใจของสถานการณ์ และ เหตุการณ์ที่ผู้คนในสังคมสนใจ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

... โดยหลักจะต้องช่วยกันคิดประเด็น ต้องดูสถานการณ์ ผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการข่าว จะต้องติดตามเหตุการณ์สำคัญในพื้นที่ที่ตัวเองรับผิดชอบ ดูถึงความสำคัญ จัดลำดับความสำคัญ ว่าช่วงนี้อะไรสำคัญมากกว่ากัน ถ้ากระแสไม่แรงก็อาจจะต้องไปทำอะไรที่เจอะถึกมากกว่าข่าว กระแส... (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

...กำหนดประเด็น ว่าเราสนใจอยากจะทำประเด็นไหน หรือว่าช่วงนั้น ๆ มีเหตุการณ์อะไรอยู่ในความสนใจบ้าง... (สุทธิโชค นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์เบื้องต้นสามารถแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีทัศนคติที่สอดคล้องกันในเรื่องของการกำหนดประเด็น โดยรูปแบบของการกำหนดประเด็นในกรณีของข่าวทั่วไปนั้นจะมุ่งไปที่ความสำคัญ และความน่าสนใจของข่าวที่หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นหลัก

1.2 กรณีข่าวเหตุการณ์ หรือ สถานการณ์รายวัน

สำหรับข่าวเหตุการณ์ หรือสถานการณ์รายวันนั้น นักข่าวไม่สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้าว่าจะมีเหตุการณ์นี้เกิดขึ้น เนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างปัจจุบันทันด่วน นักข่าวจึงไม่สามารถวางแผนการทำงานและเตรียมการได้อย่างละเอียดในแต่ละขั้นตอนได้เหมือนการทำงานข่าวทั่วไป โดยเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้น นักข่าวมีหน้าที่ที่จะต้องไปให้ถึงสถานที่เกิดเหตุให้เร็วที่สุด เพื่อนำข้อมูลความเป็นจริงของสถานการณ์นั้น ๆ มาถ่ายทอดให้ผู้ชมได้รับทราบ ดังนั้น ในการทำงานกรณีข่าวเหตุการณ์เช่นนี้ นักข่าวจึงมีเวลาในการเตรียมตัวไม่มากนัก ทุกขั้นตอนจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว หลังจากที่ได้รับทราบการเกิดขึ้นของเหตุการณ์จากแหล่งข่าวต่าง ๆ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า ในการหาข่าวกรณีเหตุการณ์ หรือสถานการณ์นั้น นักข่าวจะทราบข่าวหรือเหตุการณ์จากแหล่งข่าว ทั้งจากทางภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...จะมีการรับแจ้งจากสายข่าว วิทยู รับแจ้งจากผู้สื่อข่าวของสื่ออื่น... (สุทธิพงษ์ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

...เมื่อเกิดเหตุการณ์ผู้สื่อข่าวก็จะมีเครือข่าย มีทั้งประชาชน เจ้าหน้าที่ ทหาร ตำรวจ ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ ส่วนหนึ่งจะเป็นวิทยุสื่อสารของเจ้าหน้าที่ เปิดความถี่รับฟัง เมื่อเราทราบว่าเกิดเหตุที่ไหนอย่างไรเราก็จะเดินทางเข้าไปในพื้นที่เพื่อไปเอาข่าว... (สมบัติ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2553)

...จะฟังจากวิทยุสื่อสารของตำรวจ จะสแตนด์บายช่องของตำรวจไว้ พอมีเหตุการณ์เขาก็จะแจ้งเบื้องต้นสถานที่ที่เกิดเหตุที่ไหนก็จะฟังจากวิทยุสื่อสารของตำรวจ จะสแตนด์บายช่องของตำรวจไว้ พอมีเหตุการณ์เขาก็จะแจ้งเบื้องต้นสถานที่ที่เกิดเหตุที่ไหน... (สันติ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2553)

จากคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก สามารถสะท้อนให้เห็นว่า การได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารในกรณีข่าวเหตุการณ์หรือสถานการณ์นั้น นักข่าวจะได้มาจากการรับแจ้งจากแหล่งข่าวต่าง ๆ ของนักข่าวเอง ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และ ภาคประชาชน โดยผ่านทางวิทยุสื่อสารเป็นหลัก

นอกจากนี้ แหล่งข่าวที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่งของนักข่าวในศูนย์ข่าว คือ ผู้สื่อข่าวพิเศษประจำจังหวัด หรือนักข่าวท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นประชาชนที่อยู่และใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อเกิดเหตุการณ์ใด ๆ ขึ้น นักข่าวเหล่านี้จะรับทราบเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างรวดเร็วจากวิทยุสื่อสาร โดยเมื่อเกิดเหตุการณ์สำคัญหรือรุนแรงมากผู้สื่อข่าวพิเศษเหล่านี้จะแจ้งหรือรายงานเข้ามาในศูนย์ข่าว เพื่อให้บรรณาธิการข่าวในศูนย์ข่าวพิจารณาความสำคัญ ว่าควรส่งทีมไปติดตามเพิ่มเติม หรือจะขอรอดาวเทียมจากส่วนกลางเพื่อการรายงานสดหรือไม่ แต่ปกติทั่วไปถ้าเป็นข่าวที่ไม่ได้สำคัญมาก ผู้สื่อข่าวท้องถิ่นเหล่านี้ก็สามารถที่จะตัดสินใจหาข้อมูลข่าวเองได้ทันทีเพื่อความรวดเร็ว ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...นักข่าวในพื้นที่จะเป็นประชาชนที่อยู่ประจำ ใช้ชีวิตอยู่ใน 3 จังหวัด พอเกิดเหตุขึ้น เขาก็จะรู้เร็วกว่า ถือว่าเป็นแหล่งข่าวที่จะแจ้งข่าวเข้ามาในศูนย์ข่าว เพื่อจะพิจารณาว่าข่าวนี้อะไรสำคัญมากแค่ไหน ควรส่งทีมไปติดตามเพิ่ม จะรายงานสด หรือไม่ เมื่อเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงมาก ๆ ... (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก สามารถแสดงให้เห็นว่า การได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารในกรณีข่าวเหตุการณ์หรือสถานการณ์นั้น ส่วนหนึ่งนั้นนักข่าวในศูนย์ข่าวจะรับทราบข้อมูลจากผู้สื่อข่าวท้องถิ่น เนื่องจากผู้สื่อข่าวท้องถิ่นจะสามารถรับทราบข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ของตนเองได้อย่างรวดเร็ว หากเป็นข่าวที่มีความสำคัญมาก ผู้สื่อข่าวเหล่านี้จะแจ้งข่าวเข้ามาที่ศูนย์ข่าว เพื่อทำการพิจารณาตัดสินใจในการขอทีมสนับสนุน หรือ ติดตามข่าวเจาะลึกต่อไป

2. กระบวนการค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม และการคัดเลือกและการประเมินสถานการณ์

2.1 กระบวนการค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม

นักข่าวสามารถค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมได้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ซึ่งในรูปแบบเดิมนักข่าวจะทราบข้อมูลจากแหล่งข่าวต่าง ๆ เช่น เจ้าหน้าที่หน่วยงานความมั่นคง ทหาร ตำรวจ พลเรือน รวมทั้งชาวบ้านที่ทำงานในพื้นที่ ที่จะสามารถเป็นแหล่งข่าวให้ได้ ถ้ามีการทำความรู้จัก คั่นเคยกัน แหล่งข่าวต่าง ๆ ก็จะโทรศัพท์แจ้งในเวลาที่เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ถึงแม้ว่านักข่าวจะไม่ได้อยู่ในพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์ แต่ก็สามารถรับทราบเหตุการณ์นั้น ๆ ได้ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของนักข่าวที่จะต้องสร้างแหล่งข่าวขึ้นมา ในอดีตนั้นนักข่าวแต่ละคนจะมีแฟ้มข่าวของตัวเอง มีการจดบันทึก ค้นหาข่าวจากห้องสมุดข่าว ซึ่งถ้าองค์กรมีห้องสมุดข่าวที่ดี นักข่าวก็จะสามารถค้นหา

หาข้อมูลได้ง่าย นอกจากนี้ สำหรับการค้นหาและแสวงหาข้อมูลเก่า ๆ นักข่าวที่ทำงานอยู่ในพื้นที่นั้น ๆ เป็นเวลานาน จะมีความได้เปรียบกว่านักข่าวใหม่ ๆ ดังรายละเอียดจากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...ในอดีตเรามีแหล่งข่าวของเรา ไปถึงก็ต้องสร้างแหล่งข่าว รู้จักแหล่งข่าวมาก ๆ เจ้าหน้าที่ทหารตำรวจ เจ้าหน้าที่หน่วยงานความมั่นคง รวมทั้งชาวบ้านที่ทำงานในพื้นที่ ที่จะเป็นแหล่งข่าวให้เรา ถ้าเรามีความคุ้นเคย เขาก็จะโทรแจ้งเราเวลาเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ แม้ว่าเราจะไม่อยู่ในพื้นที่...

...สมัยก่อนเราไม่สามารถหาข้อมูลได้ขนาดนี้ นักข่าวจะมีแฟ้มข่าวของตัวเอง จดบันทึกแหล่งข่าวจากห้องสมุดข่าว ถ้าเรามีห้องสมุดข่าวที่ดี เราก็จะค้นหาข้อมูลได้... (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก สามารถแสดงให้เห็นว่า การได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารของนักข่าวในอดีต จะมาจากการทำความคุ้นเคยกับประชาชน และเจ้าหน้าที่ ทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อเป็นการสร้างแหล่งข่าว หากนักข่าวมีความคุ้นเคยกับแหล่งข่าวมากพอ เมื่อเกิดเหตุการณ์ใด ๆ ขึ้น แหล่งข่าวบุคคลเหล่านี้เป็นแหล่งข่าวให้ แมื่อนักข่าวจะไม่ได้อยู่ในพื้นที่ขณะเกิดเหตุการณ์ก็สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้ เนื่องจากในสมัยก่อนนักข่าวไม่ได้มีแหล่งข้อมูลที่จะหาข่าวได้มากเช่นในปัจจุบัน นักข่าวส่วนมากมักจะค้นหาข่าวจากการสอบถามข้อมูลจากแหล่งข่าวบุคคล แฟ้มข่าวของตนเอง หรือ จากห้องสมุดข่าวขององค์กร ซึ่งเป็นที่จัดเก็บข้อมูลข่าวทั้งหมดขององค์กรทั้งที่ได้รับการออกอากาศ และไม่ได้รับการออกอากาศ ซึ่งจะมีทั้งเป็นข้อมูลที่เป็นภาพข่าว และข้อมูลที่เป็นเอกสาร โดยนักข่าวที่สนใจสามารถทำการเสาะหาค้นหาข้อมูลจากห้องสมุดข่าวนี้นี้ได้

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันนักข่าวสามารถทราบข้อมูลได้จากหลากหลายแหล่งข่าว นอกเหนือจากแหล่งข่าวบุคคล แฟ้มข่าวเก่าหรือ ห้องสมุดข่าวขององค์กร โดยนักข่าวสามารถรับทราบข้อมูลต่าง ๆ จากสื่ออินเทอร์เน็ต จากเครือข่ายสื่อมวลชน หรือจากวิธีการอื่น ๆ เช่น จากการพบปะ จากการประชุมร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ

นักข่าวจะมีวิธีการค้นหาและแสวงหาข้อมูลที่หลากหลาย ทั้งจากการสืบค้น หรือสอบถามจากแหล่งข่าวต่าง ๆ เช่น การสอบถามเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จากการสอบถามหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูล ค้นหาจากจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ด้วยสื่ออินเทอร์เน็ต หรือจากการซื้อข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ดังเราจะเห็นได้จากรายละเอียดจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักดังต่อไปนี้

...มีการแสวงหาข้อมูลหลากหลายรูปแบบ ทั้งจากแหล่งข่าว การซื้อข้อมูลจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ ในอินเทอร์เน็ตนี่จะมีเว็บไซต์เกี่ยวกับเรื่องภาคใต้เยอะมาก เราเสร็จเข้าไป จะเป็นข้อมูลแบคอัพให้กับเรา...

...ตอนนี้ก็มีข้อมูลจากหน่วยงานราชการ จากอินเทอร์เน็ต จากการเข้าเว็บไซต์ จากสื่ออื่น ๆ จากเพื่อนสื่อด้วยกัน จากการอ่าน จากการพบปะ จากการทำไปประชุมร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทุกอย่างที่จะสามารถหาข้อมูลได้... (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

...การค้นคว้าหาจากทุกอย่างที่หาได้ จากบุคคล จากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง อินเทอร์เน็ต เอกสาร สมุด หนังสือต่าง ๆ จากหน่วยงานราชการที่เขามีข้อมูลอยู่ เราสามารถเข้าถึงข้อมูลได้เท่าที่กฎหมายจะอำนวย ที่มีอยู่ในอินเทอร์เน็ต หรือเอกสารที่เราจะขอก็ได้ แต่ของหน่วยงานอาจใช้พรบ. ข้อมูลข่าวสารไปขอ บางหน่วยไม่ให้ก็ต้องทำหนังสือไปขอ... (สุทธิโชค นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก นักข่าวมีความเห็นที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับแหล่งข่าวและการแสวงหาข้อมูลว่า นักข่าวจะค้นคว้า และ แสวงหาข้อมูลจากทุกแหล่ง ที่สามารถค้นคว้าและเข้าถึงได้ เช่น จากแหล่งข่าวบุคคลจากทุกภาคส่วน ทั้งประชาชน ภาครัฐ และภาคเอกชน สื่ออินเทอร์เน็ต เครือข่ายสื่อด้วยกันเอง สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ การพบปะ หรือ การประชุม เป็นต้น ทั้งนี้และทั้งนั้นบางครั้งนักข่าวก็สามารถรับทราบและเข้าถึงข้อมูลโดยตรง แต่บางครั้งก็ต้องทำเอกสารเพื่อการขอข้อมูลอย่างเป็นทางการ เช่น หากเป็นข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับการให้ปากคำผู้ต้องหา หรือ เอกสารเกี่ยวกับศาลนั้น นักข่าวอาจจะต้องทำเรื่องขอข้อมูลอย่างเป็นทางการ

2.2 การคัดเลือกและการประเมินสถานการณ์

นักข่าวจะมีการมีการเปรียบเทียบและประเมินสถานการณ์ว่าจะลงพื้นที่หรือไม่ โดยอ่านจากการคาดการณ์สูงสุดนั้นขึ้นอยู่กับบริบทการข่าว ถ้าเป็นพื้นที่เสี่ยง หรือพื้นที่ห่างไกล ต้องเข้าไปลึกมาก ๆ ไม่มีที่พัก และอาจจะกลับมาไม่ทัน เป็นอันตรายกับผู้สื่อข่าว ช่างภาพ และทีมงาน ก็อาจประเมินไม่ลงพื้นที่ ให้ทำข่าวอื่นหรือประเด็นอื่นแทน ยกเว้นแต่ว่าสถานที่นั้นเกิดเหตุการณ์ที่สำคัญจริง ๆ นักข่าวและทีมงานก็ต้องลงพื้นที่ไปโดยไม่มีข้อยกเว้น ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...ถ้าพื้นที่เสี่ยง พื้นที่ห่างไกล เช่น ทูงยางแดง ปัตตานี ดันหยงลิโม เป็นพื้นที่ที่ห่างไกล เข้าไปลึก กว่าที่จะกลับออกมาอาจจะกลับไม่ทัน มีดคำชะก่อน ไม่มีที่พัก ก็อันตรายกับผู้สื่อข่าว ช่างภาพ ทีมงาน ก็อาจประเมินว่าอย่าไปเลย ก็ไม่ทำ ไปทำคดีอื่น ยกเว้นแต่มันเกิดเหตุใหญ่ นักข่าวเจ้าหน้าที่ลงไป ก็ต้องไป ไม่มีข้อยกเว้น... (สุทธิโชค นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

อย่างไรก็ตามการคัดเลือกและประเมินสถานการณ์เพื่อลงพื้นที่นั้น ส่วนใหญ่จะดูจากความน่าสนใจของข่าวด้วย ในบางพื้นที่อาจจะมีอันตรายและความน่ากลัวระดับหนึ่ง แต่ถ้านักข่าวทราบว่า ควรจะเข้าตรงจุดไหนอย่างไรก็จะเพิ่มความปลอดภัยได้มากขึ้น แต่อย่างไรก็ดี แม้นักข่าวจะมีความคุ้นเคยในพื้นที่ที่เคยไป อันตรายหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ก็สามารถเกิดขึ้นได้ ทั้งนี้และทั้งนั้น แม้จะเป็นหน้าที่ของนักข่าวที่จะต้องหาข่าวเพื่อนำเสนอประชาชน แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือการรักษาชีวิตและความปลอดภัยไว้เป็นอันดับแรก ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...การคัดเลือกว่าลงไม่ลงดูตามความน่าสนใจ ถ้าเรารู้ว่า ควรจะเข้าจุดไหนอย่างไรก็จะเซฟมากขึ้น จริง ๆ หลัก ๆ เราก็จะต้องเอาชีวิตและความปลอดภัยไว้ก่อน เราต้องทำงานด้วย และต้องปลอดภัยด้วย คือนักข่าวจะมีความคุ้นเคยในพื้นที่ที่เราจะไปบ่อย แต่บางทีก็ไม่แน่ มันเกิดขึ้นได้กับทุกคนเหมือนกัน นักข่าวก็เคยถูกระเบิดเหมือนกัน มันก็เสี่ยง เสี่ยงชีวิต...

...จริง ๆ นโยบายก็คือให้มีความปลอดภัยที่สุดในการทำงานข่าว โดยอยู่รอดกลับมารายงานข่าว ไม่ใช่บาดเจ็บก็ยังไม่คุ้ม เพราะข่าวอะไรก็ยังไม่คุ้มที่จะแลกกับชีวิต แค่บาดเจ็บนิดเดียวก็ไม่คุ้มแล้ว ถ้าไม่ปลอดภัยจริง ๆ ก็ถอนกลับได้ เราคงไม่ไปฝืนตรงนี้ เพราะทุกคนก็รู้ว่าไม่ปลอดภัย ผู้บริหารก็คงไม่ว่า... (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก แสดงให้เห็นว่า การพิจารณาและประเมินสถานการณ์ของนักข่าวนั้นอยู่บนหลักเหตุผลและความปลอดภัยเป็นสำคัญ หากประเมินแล้วพบว่าไม่มีความปลอดภัยและอาจเกิดอันตรายกับทีมงาน ก็สามารถที่จะเปลี่ยนไปทำประเด็นข่าวอื่น ๆ ได้ แต่ในอีกทางหนึ่ง นักข่าวก็ยังคงต้องคำนึงถึงเหตุผลทางการตลาดขององค์กร และ หน้าที่ของสื่อมวลชนเช่นเดียวกัน เนื่องจากหากเกิดเหตุการณ์ที่เป็นประเด็นใหญ่ เหตุการณ์ที่สำคัญ ๆ หรือ เหตุการณ์ที่อยู่ในความสนใจ นักข่าวก็จำเป็นที่จะต้องไปปฏิบัติงานหรือหาข่าวในพื้นที่นั้น ๆ ตามหน้าที่เพื่อตอบสนองหน้าที่ของสื่อมวลชน ในการนำเสนอและถ่ายทอดความจริงออกสู่สังคม เพื่อให้สังคมได้รับรู้ ควบคู่กับประเด็นทางการตลาดขององค์กรที่มีการแข่งขันกันอย่างเข้มข้นในปัจจุบัน ดังนั้นในการตัดสินใจและพิจารณาคัดเลือกข่าว และการลงพื้นที่ จึงต้องพิจารณาร่วมกันในหลายประเด็น ซึ่งในประเด็นหลัก ๆ ที่ใช้ในการพิจารณา เช่น ความสำคัญ ความน่าสนใจ และ ความปลอดภัย เป็นต้น

3. การบวกรางแผนและการเตรียมพร้อมก่อนลงพื้นที่

สำหรับเรื่องการออกพื้นที่นั้น ถ้าเป็นข่าวทั่วไปนักข่าวจะมีการเตรียมความพร้อมก่อนออกพื้นที่ โดยหลังจากการพิจารณากำหนดประเด็นแล้วจะมีการนัดหมาย วัน เวลา แจ้งรายละเอียด สถานที่ พร้อมทั้งคุยประเด็นและจุดเน้นให้ชัดเจนกับทีมงาน นักข่าวควรจะทราบ

ข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวกับเรื่องที่ทำ เตรียมประเด็นสัมภาษณ์ มีการวางแผนการเดินทาง นัดหมาย แหล่งข่าวเพื่อจะได้ไม่เสียเวลาในการทำงาน คาดคะเนเหตุการณ์ กำหนดระยะเวลา และ เพื่อเวลาในการกลับมาตัดต่อ และ ส่งภาพข่าวให้ทันกับเวลาในการออกอากาศด้วย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังต่อไปนี้

...การทำข่าวนั้นถ้าเราเห็นว่าเราจะทำเราก็ต้องจัดคนลงไป จัดผู้สื่อข่าว ช่างภาพ ผู้ช่วยช่างภาพ ลงไปพื้นที่เหตุการณ์ เราจะต้องเตรียมว่าไปที่ไหนอย่างไร ไปส่วนไหน ต้องไปสัมภาษณ์ หรือไปพบใครบ้าง สถานการณ์ในพื้นที่นั้นเป็นอย่างไร นักข่าวจะต้องรู้ล่วงหน้า ต้องนัดหมายแหล่งข่าวที่ไป ต้องวางแผนว่าไปและกลับมาส่งภาพข่าวได้เมื่อไหร่ ต้องวางแผนให้ดี ไม่อย่างนั้นจะทำให้เสียเวลา... (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

...การเตรียมความพร้อมก่อนออกพื้นที่ ก็ต้องนัดทีมงาน บอกช่างภาพว่าจะไปทำเรื่องนี้อย่างไร วันเวลาไหน วางแผน นัดเจอ เตรียมเครื่องมือ เครื่องมือ เช็คเครื่องมือ ไมค์ กล้อง แบตเตอรี่ ราคาน้ำมัน แต่ละคนก็จะมีส่วนรับผิดชอบของตัวเองอยู่..

...เตรียมสภาพร่างกาย พักผ่อนให้เพียงพอ เราต้องใช้สมองเยอะ ดูแลตัวเองให้แข็งแรง ให้พร้อมทำงาน ควรจะมีข้อมูลเบื้องต้นอยู่บ้าง ปรีนข่าวมา เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำ อ่านก่อน ทำการบ้านล่วงหน้าจะดีมาก เตรียมประเด็นสัมภาษณ์คร่าว ๆ ที่เหลือแก้ปัญหาเฉพาะหน้า... (สุทธิโชค นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก แสดงให้เห็นว่า นักข่าวจะต้องเตรียม ร่างกาย และจิตใจให้พร้อม พักผ่อนให้เพียงพอ ดูแลตัวเองให้แข็งแรง ให้พร้อมทำงาน ด้านนอกเหนือการควบคุมจะเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เช่น การประสบเหตุฉุกเฉินระหว่างทาง ซึ่งในจุดนี้นักข่าวสามารถจินตนาการไว้ก่อนได้ โดยสิ่งสำคัญอันดับแรกที่จะต้องเตรียมให้พร้อมที่สุดคือ แบตเตอรี่มือถือที่จะต้องชาร์จให้เต็มอยู่เสมอ เพื่อการติดต่อสื่อสารต่าง ๆ ขณะออกพื้นที่ เตรียมสื่อเกาะให้พร้อมอยู่ในรถ เตรียมเครื่องมือ และตรวจสอบเครื่องมือให้พร้อม เช่น ไมโครโฟน กล้อง แบตเตอรี่ และม้วนเทป ตรวจสอบสภาพรถยนต์ เติมน้ำมันให้พร้อม โดยแต่ละคนในทีมก็จะมีส่วนรับผิดชอบตามหน้าที่ของตัวเอง ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อ ไปนี้

...เตรียมเครื่องมือให้พร้อม เตรียมตัว เตรียมใจ เราอาจจะไปเจอเหตุฉุกเฉินกลางทาง ต้องคิดว่าเราจะไปเจออะไรบ้าง เช่น สมมติว่าโดนตะปูเรือใบแทง ล้อรถระเบิด อันดับแรกที่เราต้องเตรียมให้ดีที่สุดคือ แบตเตอรี่โทรศัพท์มือถือที่ต้องชาร์จให้เต็ม เพื่อติดต่อสื่อสาร เตรียมสื่อเกาะให้พร้อมอยู่ในรถ... (สุทธิโชค นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

...เตรียมเครื่องมือให้พร้อม กล้อง เทปเราเอาไปหลายม้วน แบตเตอรี่ ที่ชาร์ตแบตเตอรี่ เพราะการลงพื้นที่เราไม่รู้ว่าจะเหตุการณ์ข้างหน้าจะเป็นอย่างไร เราต้องเตรียมพร้อม... (สุทธิพงษ์ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก แสดงให้เห็นว่าการเตรียมพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ และอุปกรณ์ เป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับนักข่าว เพราะนักข่าวไม่อาจรู้ได้ว่าสถานการณ์ข้างหน้า จะเป็นอย่างไร ทั้งทางด้านของการเดินทางและการเข้าพื้นที่เพื่อทำงาน นักข่าวจึงต้องเตรียมตัวให้พร้อม ตรวจสอบเช็คอุปกรณ์ กล้อง ไมโครโฟน ม้วนเทป แบตเตอรี่อุปกรณ์ต่าง ๆ เพราะหากขาดเหลือ อะไรนอกพื้นที่จะทำให้เกิดความยากลำบากได้ นอกจากนี้บางครั้งนักข่าวอาจจะต้องจินตนาการ พื้นที่หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ไว้ก่อนล่วงหน้าเพื่อเตรียมหาทางแก้ปัญหาเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินระหว่าง ทางด้วย

สำหรับข่าวเหตุการณ์หรือสถานการณ์รายวันนั้น นักข่าวต้องมีการเตรียมพร้อมอยู่เสมอ เมื่อได้รับแจ้งข่าว นักข่าวจะต้องเดินทางลงไปในพื้นที่ให้เร็วที่สุด เพื่อหาข้อมูลและเก็บภาพ เพื่อนำกลับมาออกอากาศให้เร็วที่สุด ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

... ข่าวเหตุการณ์ เรามีเวลาน้อยมากในการเตรียมตัว ไปให้ถึงพื้นที่ก่อน เร็วเท่าไรได้ ยิ่งดี ไปเอาภาพมาก่อน... (สุทธิโชค นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

...เตรียมพร้อมตลอดเวลา อย่างน้ำมันรถก็จะใส่เต็ม แบตเตอรี่กล้อง วิตุย โทรศัพท์ก็จะ ชาร์ตเต็มตลอด กลางคืนก็จะชาร์ตตลอดเวลาไม่มีเหตุก็ไปได้ทันที... (สันติ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2553)

...ความพร้อมจะต้อง 100 % แม้กระทั่งตอนเวลาจะนอน ก็เตรียมกุญแจรถ กระดาษ ปากกา กล้อง ไฟส่องสว่าง หรือไฟฉาย ซึ่งจะต้องใช้ในที่เกิดเหตุ เราเตรียมไว้บนโต๊ะให้เรียบร้อย วิตุยสื่อสารเราก็เปิด 24 ชม. วางอยู่ข้างหูตลอด เมื่อเกิดเหตุการณ์ก็พร้อมที่จะคว้ากุญแจรถและ อุปกรณ์ของเราออกไปทำงานทันที. (สรณัฐ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 20 กรกฎาคม 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก แสดงให้เห็นว่าในการทำงานข่าวเหตุ สถานการณ์นั้น นักข่าวจะต้องมีการเตรียมตัวให้พร้อมอยู่ตลอดเวลา เพราะเหตุการณ์หรือ สถานการณ์ต่าง ๆ สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทั้งในเวลากลางวัน และเวลากลางคืน โดยในการ ทำข่าวสถานการณ์นั้น สิ่งที่สำคัญ คือความเร็ว เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้น นักข่าวจำเป็นจะต้องไปให้ ถึงที่เกิดเหตุอย่างรวดเร็ว เพื่อนำภาพเหตุการณ์ และ เก็บข้อมูลเพื่อนำมาเสนอต่อประชาชน หาก ข้อมูลยังไม่ชัดเจนในขณะนั้น นักข่าวก็จะรายงานเหตุการณ์และข้อมูลเบื้องต้น ณ ขณะนั้นก่อน เมื่อนักข่าวทราบข้อมูลที่มากขึ้นเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้น ๆ ก็จะนำเสนอในโอกาสต่อไป

4. การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล

การลงพื้นที่เพื่อทำงานข่าวของนักข่าวในศูนย์ข่าวภาคใต้นั้นจะมีการหาข่าวในระบบการทำงานเป็นทีม ซึ่งจะมีการแบ่งหน้าที่ภายในกันอย่างชัดเจนตามตำแหน่งและหน้าที่ โดยใน 1 ทีม นั้นจะประกอบด้วย 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

4.1 ผู้สื่อข่าว ซึ่งจะทำหน้าที่หาข้อมูล รายละเอียดของข่าว เหตุการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนทำการสัมภาษณ์แหล่งข่าวหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลข้อเท็จจริงมาเสนอต่อสาธารณะชน

4.2 ช่างภาพ ซึ่งจะทำหน้าที่เก็บภาพ บันทึกรายละเอียดของเหตุการณ์ ตลอดจนบันทึกการสัมภาษณ์บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้เห็นเหตุการณ์ เพื่อถ่ายทอดภาพเหตุการณ์หรือสถานการณ์นั้น ๆ ออกสู่สาธารณะชน

4.3 ผู้ช่วยช่างภาพ ซึ่งทำหน้าที่ช่วยพร้อมกับการช่วยเหลือช่างภาพ ในการทำงานของทีมข่าวนั้น ทีมข่าวจะเดินทางด้วยรถยนต์นั่งส่วนบุคคลที่มีสัญลักษณ์ของสถานี โดยลักษณะการเดินทางช่างภาพจะนั่งคู่กับผู้ช่วยช่างภาพซึ่งมีหน้าที่ในการขับรถ และผู้สื่อข่าวอยู่ด้านหลัง ตลอดระยะเวลาการเดินทางทีมงานทุกคนจะช่วยกันสังเกตสิ่งผิดปกติต่าง ๆ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...ช่างภาพจะนั่งคู่กับผู้ช่วยซึ่งเป็นคนขับรถ และเป็นผู้ช่วยช่างภาพด้วย ผู้สื่อข่าวอยู่ด้านหลัง ในการนั่งรถไปทำงาน 3 คนนี้จะต้องช่วยกันดู ว่ามีอะไรผิดปกติบ้าง... (สุทธิพงษ์ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก สะท้อนให้เห็นว่า การทำงานของทีมข่าวนั้น มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยมีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน ในการทำงานทุกคนในทีมข่าวจะช่วยระมัดระวังซึ่งกันและกัน ช่วยสังเกตสิ่งผิดปกติต่าง ๆ เพื่อให้การทำงานเป็นไปได้อย่างราบรื่นและปลอดภัย

สำหรับผู้สื่อข่าวท้องถิ่นหรือผู้สื่อข่าวพิเศษประจำจังหวัดนั้นจะมีวิธีการทำงานที่แตกต่างกับนักข่าวจากศูนย์ข่าว โดยผู้สื่อข่าวท้องถิ่นจะทำงานคนเดียว ทำหน้าที่ทุกอย่างเอง เป็นทั้งผู้สื่อข่าว เขียนข่าว ช่างภาพ ถ่ายภาพ และขับรถ ซึ่งผู้สื่อข่าวเหล่านี้จะมีความเชี่ยวชาญชำนาญ และคุ้นเคยพื้นที่เป็นอย่างดีมากกว่านักข่าวนอกพื้นที่ เนื่องจากเป็นคนในพื้นที่ ดังนั้นการทำงานจะสามารถทำได้รวดเร็วและคล่องตัวกว่า ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...พี่เป็นทั้งนักข่าว ทั้งช่างภาพ และคนขับรถ พิมพ์ข่าวเอง ส่งภาพเอง ถ่ายเอง เขียนบทเอง ขับรถเอง แก้ปัญหาเองหมด เรามีไปกับช่องอื่น คือเกาะกลุ่มกันไป แต่ถ้าพื้นที่เสี่ยงมากบางทีก็ไปคนเดียว เป็นห่วงเพื่อน ถ้าพื้นที่เสี่ยง นักข่าวที่เป็นคนจีน เป็นคนไทยพุทธ บางทีพี่ก็ไม่อยากให้

เข้า ก็เข้าไป มันจะไม่ปลอดภัย บางทีให้รอในรถก็มี พึ่งไปคนเดียว ... (สันติ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2553)

...การทำงาน สื่อทุกสังกัดที่ปัตตานีจะทำงานเป็นทีม ช่อง 3 ช่อง 7 ช่อง 5 ช่อง 9 ส่วนใหญ่จะเป็นทีมช่วยเหลือกันอยู่ นักข่าวท้องถิ่นในพื้นที่แต่ละคน จะมีความคุ้นเคยกันอยู่แล้ว จะทำงานเป็นทีม บางจุดบางพื้นที่เราไม่จำเป็นต้องไปก็ได้ มีอีกทีมอยู่ในพื้นที่อยู่แล้ว เราสามารถเอาข่าวตัวนั้นออกมาได้เหมือนกัน แบ่งกัน... (สมบัติ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2553)

...เราทำงานคนเดียว ถ้าเราสังกัดโมเดิร์นไนน์ หรือสังกัดสำนักข่าวไทยก็จะทำงานคนเดียว ต่างคนก็ต่างไป เมื่อต่างคนต่างเสร็จก็ต่างกลับ ต่างคนก็ต่างประเด็น แล้วแต่ใครจะมองประเด็นอย่างไร แตกต่างกันไปในการออกพื้นที่... (สรณัฐ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 20 กรกฎาคม 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก สะท้อนให้เห็นว่า กระบวนการและหลักการทำงานของผู้สื่อข่าวพิเศษ หรือนักข่าวท้องถิ่นนั้น จะไม่มีหลักเกณฑ์ที่ตายตัว หากแต่ขึ้นอยู่กับสังคม ประสพการณ์ และความพึงพอใจในการทำข่าวของผู้สื่อข่าวแต่ละคน ซึ่งนักข่าวแต่ละคนจะมีเทคนิคที่แตกต่างกัน เช่น ในบางจังหวัดผู้สื่อข่าวท้องถิ่นจะมีการทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้สื่อข่าวสำนักอื่น ๆ มีการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ขณะที่ในอีกจังหวัดหนึ่งผู้สื่อข่าวอาจจะนิยมการทำงานคนเดียว เพื่อความคล่องตัวที่มากกว่า

สำหรับการลงพื้นที่ของผู้สื่อข่าวศูนย์กับผู้สื่อข่าวท้องถิ่นนั้น ในทัศนะของผู้วิจัยแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ การลงพื้นที่พร้อมกับเจ้าหน้าที่ หรือการลงพื้นที่แยกจากเจ้าหน้าที่ หลังจากทราบข่าวเหตุการณ์ ซึ่งการตัดสินใจเลือกลงพื้นที่ โดดเดี่ยวหรือเป็นกลุ่มพร้อมกับเจ้าหน้าที่นั้น ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจ ประสพการณ์ และวิจรรณญาณของผู้สื่อข่าวแต่ละคน

ในบางกรณีผู้สื่อข่าวอาจจะเลือกลงพื้นที่ไปพร้อมกับเจ้าหน้าที่ทหารหรือตำรวจ ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

ผลงงานวิจัยนี้จัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์เพื่อการ

ปิดท้ายมีรถนำหน้า แต่บางทีก็ไม่ปลอดภัยนักหรือกลัวก็เสี่ยง ๆ เหมือนกัน เพราะทหารเป็นเป้าก่อเหตุ แต่ก็อุ่นใจ ถ้าไปลำพังไม่อุ่นใจแน่ ถ้าไปในพื้นที่สีแดง ทหารมีอาวุธ อย่างน้อยก็ช่วยเราได้เพื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน... (สุทธิโชค นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

...ส่วนมากเราจะประสานเจ้าหน้าที่ บางทีเจ้าหน้าที่เข้าพื้นที่เราจะติดตามไปด้วย ไปพร้อมเจ้าหน้าที่เลย แต่บางครั้งนักข่าวจะรู้ก่อนและเข้าไปถึงจุดเกิดเหตุก่อน แต่ก็ไม่มีความปลอดภัย 100% เพราะผู้ก่อเหตุในพื้นที่จ้องทำร้ายเจ้าหน้าที่ เราก็พยายามห่าง ๆ จะไม่ติดตามติดประชิดเจ้าหน้าที่ เพราะเกิดพลาดมาโดนรถเราก็จบเลย ต้องระวังตัวเองตรงนั้น ตามให้ห่าง... (สมบัติ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก มีความเห็นสอดคล้องกันว่าในบางกรณี นักข่าวจะเดินทางเข้าพื้นที่ไปพร้อมกับเจ้าหน้าที่ทหาร หรือตำรวจ สำหรับการเข้าพื้นที่ลึก ๆ และอันตราย หากมีเจ้าหน้าที่เดินทางไปด้วยก็จะรู้สึกอุ่นใจ แต่ความเสี่ยงก็ยังคงมีอยู่เหมือนเดิม อย่างไรก็ตาม นักข่าวผู้ปฏิบัติงานต่างตระหนักดีว่า เหล่าเจ้าหน้าที่ทั้งหลายอาจจะเป็นเป้าหมายในการก่อการร้ายได้ ดังนั้นการตามติดเจ้าหน้าที่อย่างกระชั้นชิดอาจจะทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยได้ ในการทำข่าวบางกรณี นักข่าวอาจจะเข้าพื้นที่พร้อมเจ้าหน้าที่ แต่ไม่ตามติดไปอย่างกระชั้นชิด เพื่อความปลอดภัย

แต่อย่างไรก็ตามทัศนคติของนักข่าวบางส่วนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรที่จะเข้าพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลแยกกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อความปลอดภัยในการทำงาน ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...ไปเป็นทีมของของเราจะปลอดภัยกว่า ถ้าไปกับทหารตำรวจอาจจะโดน... (สุรศักดิ์ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก สะท้อนให้เห็นว่า นักข่าวทั้งหลายทราบดีว่า เป้าหมายการโจมตีของผู้ก่อการร้ายนั้นคือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้นการทำงานหากเข้าไปเฉพาะทีมข่าวจะมีความปลอดภัยในการทำงานที่มากกว่า เพราะด้วยวิชาชีพสื่อสารมวลชนเอง ไม่ได้ตกเป็นเป้าหมายในการโจมตี

นักข่าวบางส่วนจะเลือกเข้าพื้นที่ให้เร็วที่สุด ซึ่งหลายครั้งเป็นการเข้าพื้นที่ก่อนเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างรวดเร็วและไม่ให้เสียเวลา นอกจากนี้หากรอเจ้าหน้าที่มาแล้วจึงเข้าไปอาจจะได้รับอันตรายไปพร้อม ๆ กับเจ้าหน้าที่ได้ ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...ถ้ามีเหตุการณ์เราจะต้องรีบไป ถ้าไปกับเจ้าหน้าที่จะไม่ปลอดภัย ส่วนใหญ่เราจะไปก่อนเจ้าหน้าที่ ถ้าไปก่อนเราเข้าพื้นที่ได้เลย รีบไป เก็บรายละเอียดของภาพ แล้วก็รีบออกมา เพราะว่าถ้าอยู่พร้อมเจ้าหน้าที่เด็กลูกที่สองและลูกที่สามจะตามมา... (สันติ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2553)

...การเข้าที่เกิดเหตุก็แล้วแต่ประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ในมุมมองของบางคนพอตุมลูกแรกเขาจะไม่กล้าเข้าแล้วกลัวลูกที่สอง แต่ว่าเราต้องแยกแยะว่าลูกที่สองเขาจะให้ใคร ในเมื่อเขาต้องการให้ตำรวจทหารที่เข้ามาตรวจที่เกิดเหตุโดนลูกที่สอง ฉะนั้นหน่วยกู้ภัยที่เข้าทันลูกแรก หรือหลังจากลูกแรกทันที ก็ทำได้ รีบทำแล้วรีบออก...

...ในครั้งที่แล้วครั้งที่ผ่าน ๆ มาที่ตัวผมเองโดนระเบิด ตรงตำรวจภูธร โกลก ก็นอนไปรวม 3 เดือน ก็เอาบทเรียนนั้น ๆ มาใช้ประยุกต์ในการเข้าจุดเกิดเหตุ เมื่อเราถ่ายเสร็จแล้วเรารีบออกเลย อย่าไปอยู่นาน... (สรณัฐ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 20 กรกฎาคม 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก สะท้อนให้เห็นว่าในการทำงานของนักข่าวบางคนนั้นมีทัศนคติที่สอดคล้องกัน โดยมีความเห็นว่า เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นแล้ว นักข่าวจะต้องรีบเข้าไปในพื้นที่ให้เร็วที่สุด โดยในการทำงานนั้น นักข่าวจะเข้าพื้นที่อย่างรวดเร็ว แยกกับเจ้าหน้าที่ หากไปถึงเร็วก่อนเจ้าหน้าที่ นักข่าวก็สามารถเข้าพื้นที่เก็บรายละเอียด และถ่ายภาพภาพข่าวได้ แต่ในกรณีนี้ นักข่าวต้องรีบทำงานอย่างรวดเร็ว รีบเข้าพื้นที่ และ รีบออก เพราะหากเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นเป้าหมายการโจมตีเข้ามาในพื้นที่แล้ว อาจจะทำให้เกิดอันตรายได้ โดยทัศนคติและกระบวนการทำข่าวของนักข่าวนั้น มักจะเกิดมาจากการสั่งสมทักษะ ประสบการณ์ และนำบทเรียนที่เกิดขึ้นมาประยุกต์ใช้กับการทำงาน

แต่อย่างไรก็ตาม นักข่าวบางส่วนมีความเห็นว่า ควรเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุหลังจากที่เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจและเคลียร์พื้นที่เสร็จแล้ว ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักต่อไปนี้

...ส่วนมากจะเข้าพื้นที่ทีหลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ ให้เจ้าหน้าที่เคลียร์ก่อน ถ่ายภาพตอนเจ้าหน้าที่เก็บหลักฐาน ยังไงความเสียหายและภาพก็ต้องอยู่แล้ว... (สุรศักดิ์ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

...นักข่าวพยายามไม่เข้าไปใกล้ที่เกิดเหตุ หลัง ๆ พยายามอยู่ไกล หรือไปหลังจากที่เจ้าหน้าที่เข้าแล้ว ไม่พยายามระเบิดปั๊บไปปั๊บ โอกาสเจอระเบิดลูกที่สองมีมาก เป้าหมายลูกที่สองคือต้องการระเบิดเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปตรวจสอบ นักข่าวถ้าจะให้ปลอดภัยคือเข้าไปทีหลังนานหน่อย หรือให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบก่อน โอกาสจะโดนน้อยกว่า... (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก เราจะเห็นได้ว่านักข่าวบางกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่าไม่ควรเข้าพื้นที่ที่เกิดเหตุพร้อมเจ้าหน้าที่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจจะเป็นเป้าหมายในการโจมตีของผู้ก่อการร้าย โดยนักข่าวกลุ่มนี้จะเลือกเข้าพื้นที่หลังจากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ตรวจเคลียร์พื้นที่แล้วเพื่อความปลอดภัย

ในการเลือกที่จะเข้าพื้นที่ไปพร้อมกับเจ้าหน้าที่ หรือ เข้าไปอย่างโดดเดี่ยว และการเข้าพื้นที่ก่อน หรือ หลังเหตุการณ์นั้น ขึ้นอยู่กับสถานที่และลักษณะพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์ ความคิด ทัศนคติ และประสบการณ์ในการทำข่าวของนักข่าวแต่ละคน ไม่มีกฎเกณฑ์หรือข้อจำกัดที่เป็นมาตรฐานเดียวกันแต่อย่างใด

จากการศึกษาพบว่าสิ่งที่นักข่าวและช่างภาพมีความหวาดหวั่นมากที่สุดในพื้นที่ คือ เหตุการณ์ระเบิด และ ระเบิดลูกที่ 2 โดยนักข่าวมีความเห็นสอดคล้องกันกับกรณีเหตุระเบิด ดังคำสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

... สิ่งที่ยากวลมากที่สุดใน 3 จังหวัด คือระเบิด ไม่รู้มันวางอยู่ตรงไหน เราเดิน ๆ มันตูม ขึ้นมามันอาจจะกระเด็นมาใส่เราก็ได้ กลัวระเบิดมากกว่าปืน เพราะระเบิดไม่มีทิศทาง เกิดเราไปอยู่ในรัศมีที่มันมาถึง ก็บาดเจ็บ วิธีป้องกัน คือ สังเกต ตรงไหนที่ชุมชน คนหนาแน่น รถจอดเยอะ สังเกตให้ได้มากที่สุด ตรงนี้จะเอาสัญญาณมาใช้ ถ้าฝึกคลื่น มันจะมีอะไรบอกเหตุชกอย่าง... (สุทธิโชค นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

...ระเบิดลูกที่สองเป็นเรื่องที่กลัวที่สุด เราต้องระมัดระวัง มีความเสี่ยง ไปกินอาหารก็เสี่ยง ร้านข้าวแกงก็เสี่ยง เพราะร้านข้าวแกงก็ถูกระเบิดบ่อย ร้านที่เราเคยกินก็ถูกระเบิด เกือบทุกร้านที่เคยกินก็ถูกระเบิดหมด... (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก เห็นได้ว่า นักข่าวมีความเห็นสอดคล้องกันว่า สิ่งที่ยากวลมากที่สุดในการทำงานเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย คือ กรณีเหตุระเบิด และ ระเบิดลูกที่สอง เนื่องจากนักข่าวไม่สามารถทราบได้ว่าระเบิดถูกวางไว้ที่ไหน เมื่อเกิดเหตุระเบิด ระเบิดอาจจะไปได้ทุกทิศทาง เนื่องจากระเบิดไม่มีทิศทาง หากนักข่าวไปอยู่ในรัศมีที่ระเบิดสามารถมาถึงก็อาจบาดเจ็บหรือเสียชีวิตได้ แม้ว่านักข่าวนั้นจะไม่ใช่เป้าหมายในการทำร้าย แต่อาจจะโดนอุบัติเหตุลูกหลงบาดเจ็บได้ ซึ่งวิธีป้องกันอาจทำได้โดยการสังเกต จุดไหนที่เป็นชุมชน กลุ่มคนหนาแน่น หรือรถจอดมาก จะต้องสังเกตให้ได้มากที่สุด โดยใช้สัญญาณจับสังเกตสิ่งผิดปกติบริเวณนั้น อย่างไรก็ตามโอกาสที่เราจะประสบเหตุการณ์เสี่ยงและตกอยู่ในสถานการณ์ที่อันตรายนั้นสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคนในพื้นที่ การเกิดเหตุการณ์อันตรายกับนักข่าวหลาย ๆ คนทำให้นักข่าวทุกคนระแวงตัวมากขึ้น ถือเป็นบทเรียนให้กับทั้งฝ่ายปฏิบัติการและฝ่ายบริหารด้วยว่าจะมอบหมายงานนักข่าวอย่างไร เพื่อความปลอดภัยแต่ด้วยหน้าที่ และจิตวิญญาณของความเป็นนักข่าว ที่จะต้องทำงาน ต้องหาข่าว ต้องอยากรู้ว่าเกิดอะไรขึ้น ก็อาจจะทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ เช่น เข้าไปอยู่ในจุดที่ระเบิดวางพอค้ หรือบางครั้งนักข่าวคิดว่าปลอดภัยแล้ว แต่มีระเบิดลูกที่สองเกิดขึ้นตามมา อย่างไรก็ตามนักข่าวก็ต่างตระหนักดีว่า หากหวาดหวั่นจนเกินไปก็จะไม่ได้ภาพ หรือข้อมูลข่าวเหตุการณ์ ซึ่งงานข่าวโทรทัศน์ ภาพข่าวถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องใช้ในการถ่ายทอดและนำเสนอข่าว

5. การประเมินคุณค่า ตรวจสอบความถูกต้อง และการนำเสนอเพื่อออกอากาศ

หน้าที่หลักของศูนย์ข่าวและทีมข่าวของศูนย์ คือมีหน้าที่ติดตามเหตุการณ์ และดูแลในเรื่องข่าวเหตุการณ์เป็นสำคัญ ทั้งผู้สื่อข่าวพิเศษและทีมงานของศูนย์ข่าว มีหน้าที่หาข้อมูล และข่าวสารมารายงาน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน เพื่อที่จะรู้ว่าเกิดอะไรขึ้นในพื้นที่ และสามารถปรับชีวิตประจำวันในแต่ละวันได้ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...จริง ๆ เรา เน้นเรื่องเหตุการณ์เป็นหลัก เราจะต้องไม่ตกข่าวเหตุการณ์ ต้องดูแลเจาะลึกเหตุการณ์นั้น ๆ ว่ามีผลกระทบอย่างไร ถ้าพูดถึงนโยบายทั่ว ๆ ไปคือ ติดตามข่าวเชิงพัฒนาของภาครัฐ ซึ่งจะเป็นหน้าที่หนึ่งที่จะต้องทำ นอกจากความรุนแรง คนก็ต้องการเห็นว่าการพัฒนาไปถึงไหนบ้าง การใช้นโยบายของรัฐในการแก้ปัญหา การสร้างความสมานฉันท์ปรองดองในพื้นที่ โครงการพัฒนาต่าง ๆ เป็นอย่างไรเราต้องติดตาม... (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก เห็นได้ว่าการทำงานของศูนย์ข่าวนั้นจะเน้นที่ข่าวเหตุการณ์เป็นหลัก แต่อย่างไรก็ตามศูนย์ข่าวต้องจัดสรรเวลา ในการติดตามข่าวเหตุการณ์และผลกระทบต่อเนื่องของเหตุการณ์ต่าง ๆ นอกจากข่าวเหตุการณ์รายวันหรือสถานการณ์ความรุนแรงด้วย นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการนำเสนอข่าวทั่วไป เช่น ข่าวการพัฒนาของภาครัฐ หรือ ข่าวความสมานฉันท์ปรองดองด้วยเช่นกัน เพราะประชาชนก็ต้องการเห็นว่าการพัฒนาของรัฐดำเนินการไปเป็นอย่างไรบ้าง การใช้นโยบายของรัฐในการแก้ปัญหา การสร้างความสมานฉันท์ปรองดองในพื้นที่ได้ผลหรือไม่

การประเมินคุณค่าและคัดเลือกข่าวนั้นจะพิจารณาถึงความสำคัญของข่าวเป็นพื้นฐาน โดยข่าวเหตุการณ์มีความสำคัญที่สุด มีการจัดลำดับความสำคัญของเหตุการณ์ในแต่ละช่วงเวลา ในปัจจุบันนั้นข่าวเหตุการณ์ปกติทั่วไปที่ไม่สำคัญและรุนแรงมาก เบื้องต้นจะมอบหมายให้ผู้สื่อข่าวพิเศษประจำจังหวัดทำเป็นหลัก โดยทีมข่าวจากศูนย์ข่าวอาจจะไปติดตามเรื่องด่วนแต่ละประเด็นที่น่าสนใจเป็นพิเศษ หรือข่าวในประเด็นที่ต่อเนื่อง ซึ่งหลักการประเมินคุณค่าและคัดเลือกข่าว มีหลายประเด็น ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์หลักต่อไปนี้

...ข่าวควรจะต้อง สด ใหม่ ทันเหตุการณ์ ถูกต้อง ชัดเจน ครอบคลุม ตรงกับนโยบาย เป็นเรื่องที่คนสนใจ อยากรู้เป็นหลักพื้นฐาน... (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก เราจะเห็นได้ว่า หลักในการประเมินคุณค่าข่าวเหตุการณ์นั้น จะพิจารณาจากหลากหลายประเด็นด้วยกัน เช่น ความสดใหม่ ทันเหตุการณ์ ความถูกต้อง ความชัดเจน ครอบคลุม เป็นเรื่องที่คนสนใจ และตรงกันนโยบาย เป็นต้น

ในการนำเสนอข่าวนั้น นักข่าวจะส่งข้อมูลข่าวดิบทางอินเทอร์เน็ตทุกวัน โดยบรรณาธิการข่าวสามารถใช้รหัสเปิดดูข่าวจากเว็บไซต์ได้ เพื่อที่จะนำมาเรียบเรียงและส่งไปส่วนกลางเพื่อออกอากาศ โดยบรรณาธิการข่าวในศูนย์ข่าวและส่วนกลางสามารถเข้าสู่เว็บไซต์ลงชื่อและใช้รหัสส่วนตัวเพื่อเข้าไป คัดเลือกข่าวที่สนใจออกมา ซึ่งบรรณาธิการข่าวจะดูประเด็นว่าข่าวนี้น่าสนใจหรือไม่ แล้วจึงไปดูภาพข่าวว่าสัมพันธ์กันหรือไม่ โดยการคัดเลือกข่าวนั้นจะเน้นทั้งประเด็นและภาพ เพราะว่าหากประเด็นดีแต่ภาพไม่สัมพันธ์หรือไม่่าสนใจ คนก็อาจจะไม่สนใจ

สำหรับความถูกต้องของข่าวสาร และการตรวจสอบความถูกต้องของข่าวสารนั้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการทำข่าว เพราะความถูกต้องนั้นเป็นพื้นฐานของการทำงาน โดยนักข่าวจำเป็นที่จะต้องแสวงหาความถูกต้องของข่าวให้ได้มากที่สุด นักข่าวจึงจำเป็นที่จะต้องเข้าไปแสวงหาข่าวในพื้นที่ หรือ ในสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์จริงอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและใกล้เคียงที่สุด ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์หลักที่ว่า

...เมื่อนักข่าวเข้าไปในพื้นที่เขาก็จะได้ข้อมูลจากแหล่งข่าวระดับปฐมภูมิ ความถูกต้องก็สามารถที่จะรับได้เพราะเราได้ข้อมูลจากจากแหล่งข่าวจริง ๆ จากคนที่อยู่ในเหตุการณ์จริง ๆ ทำไมเราต้องไปให้ถึงที่เกิดเหตุให้เร็วที่สุด เพราะมันจะจริงที่สุด ณ ตอนนั้น เพราะนักข่าวเห็นกับตา และจากประสบการณ์นักข่าวก็มักจะรายงานได้ถูกต้อง ว่าไปเห็นอะไรมา มีอะไรเกิดขึ้นบ้างตรงนั้น เห็นกับตา ฟังมากับหู น่าจะเชื่อถือได้ระดับหนึ่งว่าข้อมูลถูกต้อง... (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก สะท้อนให้เห็นว่านักข่าวตระหนักถึงความถูกต้องของข่าวอยู่เสมอ ตั้งแต่การลงพื้นที่เก็บข้อมูล เรื่อยไปจนถึงการตรวจสอบความถูกต้องของข่าวจากแหล่งข่าวอื่น ๆ ที่แตกต่างกันด้วย โดยการตรวจสอบความถูกต้องสามารถทำได้หลากหลายวิธี ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...เช็คจากหลาย ๆ แหล่ง จากแหล่งที่น่าเชื่อถือมากที่สุด เช่นตัวเลขผู้เสียชีวิต ก็เช็คจากโรงพยาบาล หน่วยงานสาธารณสุข เพราะเค้าดูแลตรงนี้ ตัวเลขทางเศรษฐกิจก็หน่วยงานที่ขึ้นตรงกับกระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับความมั่นคงก็เป็นพวกทหาร จากตัวบุคคลคือสัมภาษณ์เขาในฐานะแหล่งข่าว ข้อมูลทุกอย่างจะอ้างอิงขึ้นมาลอย ๆ ไม่ได้... (สุทธิโชค นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

...ความถูกต้องเราเช็คหลายแหล่ง สือด้วยกัน หรือตรวจสอบกลับไปยังแหล่งข่าวนั้น ๆ... (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่าการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลข่าวสามารถตรวจสอบได้หลายวิธี เช่น การอ้างอิงจากแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือ วิธีการตรวจสอบข้อมูลจากหลากหลายแหล่ง หรือ การตรวจสอบกลับไปยังแหล่งข่าว เป็นต้น นอกจากนี้ ในการทำงานข่าว นั้น หากนักข่าวยังไม่ได้รับความชัดเจนทางด้านความถูกต้องของข้อมูลนั้น นักข่าวจะมีวิธีการรายงานข่าวเพื่อให้ผู้ที่ติดตามข่าวได้รับรู้ว่า ข้อมูลที่นักข่าวได้นำเสนอ เป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้นที่อาจจะยังไม่ถูกต้องทั้งหมด ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์หลักต่อไปนี้

... เราจะมีวิธีรายงานของเรา เช่น พบเบื้องต้นว่า... ข้อมูลที่ยังไม่ยืนยัน... เพื่อให้คนรู้ว่ายังไม่ยืนยัน แต่โดยหลักถ้าเราทำงานได้รวดเร็ว เราสามารถยืนยันได้เร็ว เราจะได้เปรียบ เพราะว่ามันต้องแข่งขัน เป็นประสิทธิภาพของนักข่าวและสถานีด้วย เราต้องเร็วด้วย ถูกต้องด้วย ถ้าเราถูกต้องแต่ช้า เราก็ดูเค้าไม่ได้... (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก แสดงให้เห็นว่า ในบางกรณีนักข่าวจะมีวิธีการรายงานข่าวกว้าง ๆ ไม่เฉพาะเจาะจง เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการยืนยันข้อมูลที่ยังไม่ชัดเจน การรายงานข่าวในลักษณะนี้ ทำให้นักข่าวสามารถรายงานข้อมูลให้กับสาธารณชนในประเด็นเบื้องต้นเกี่ยวกับเหตุการณ์อย่างรวดเร็ว เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ในเบื้องต้นก่อน และเมื่อได้ข้อมูลที่ชัดเจนแล้ว นักข่าวจะรายงานข่าวเพิ่มเติมอีกครั้ง เพราะในบางกรณีหากนักข่าวรอการยืนยันความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำเสนอข่าว จะทำให้การนำเสนอเกิดความล่าช้าต่อประชาชน ไม่ทันเหตุการณ์ มีผลต่อการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบที่สถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ อยากรู้ตามในการทำงานข่าว สื่อต่าง ๆ จะมีการตรวจสอบซึ่งกันและกัน หากสื่อหนึ่งรายงานแบบหนึ่ง อีกสื่อหนึ่งรายงานแบบหนึ่ง ประชาชนก็จะไม่ทราบความจริงคืออะไร ดังนั้นนักข่าวก็ต้องตรวจสอบข่าวจากสถานีโทรทัศน์หรือสื่ออื่น ๆ ด้วยเช่นกัน ว่าข่าวเดียวกันที่นำเสนอมีข้อเท็จจริงเหมือนกันหรือไม่ ถือเป็น การตรวจสอบความถูกต้องซึ่งกันและกัน และยังเป็น การประเมินหลังการทำงานว่าเรามีการทำงานแตกต่าง ผิดพลาด หรือตกหล่นในบางประเด็นหรือไม่ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...ต้องเช็คจากช่องอื่นเหมือนกัน ว่าข่าวเดียวกันเราออกอย่างไร เค้าออกอย่างไร นี่คือการตรวจสอบซึ่งกันและกัน เป็นการประเมินการทำงาน ว่าแตกต่างจากคนอื่น หรือว่าผิดพลาดหรือไม่... (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก แสดงให้เห็นว่าในการรายงานหรือนำเสนอข่าวต่าง ๆ นั้น นักข่าวจะมีการตรวจสอบข่าวของตนเอง กับการนำเสนอของสื่ออื่น ๆ ด้วย เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูลความถูกต้องของข่าวของตนเอง และ เพื่อเป็นการประเมินการทำงานข่าวด้วยว่ามี

ประเด็นไหนที่เราแตกต่าง ที่เรานำเสนอได้ดี หรือ ประเด็นไหนที่เราควรเพิ่มเติม ซึ่งจากการตรวจสอบและประเมินนี้ สามารถเป็นสิ่งชี้วัดประสิทธิภาพของการทำงาน หากเป็นการทำงานที่ดีแล้ว จะนำไปสู่การก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ รักษาไว้ซึ่งคุณภาพการทำงาน แต่หากมีข้อผิดพลาด ก็จะไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาดีขึ้นในการทำงานครั้งต่อไป

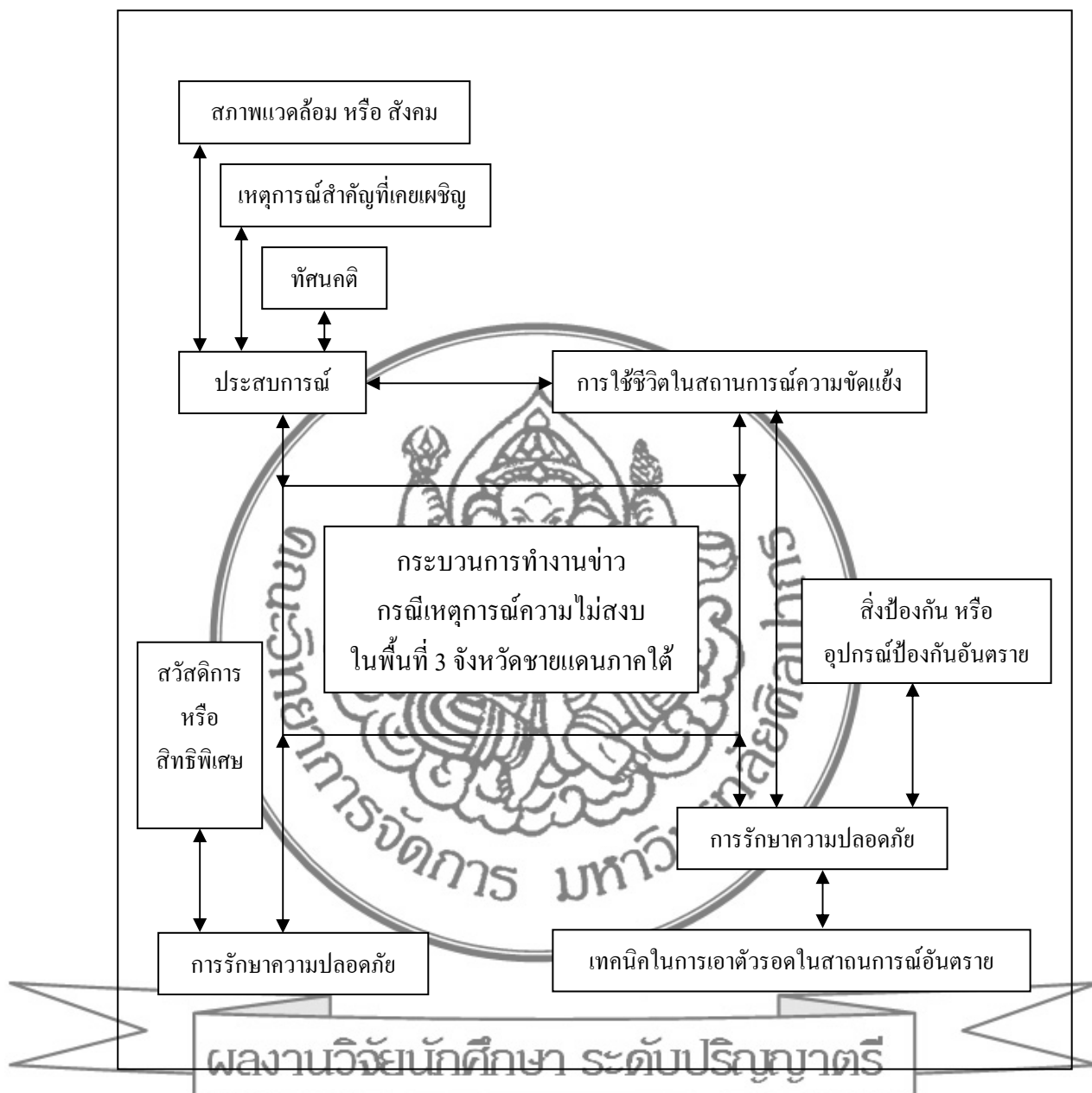
ตอนที่ 2 ประสพการณ์การทำงานของนักข่าวสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ กรณีข่าวสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ในการหาข่าวของนักข่าวนั้น นักข่าวจำเป็นที่จะต้องนำพาตนเองเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารความเป็นจริง โดยในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยจึงแบ่งประเด็นการนำเสนอเป็น 4 ประเด็น เพื่อความเข้าใจ ดังนี้

1. ประสพการณ์การทำงาน
2. ความปลอดภัยระหว่างการทำงาน
3. ลักษณะการใช้ชีวิตในสถานการณ์ความขัดแย้ง
4. แรงจูงใจในการทำงาน

โดยนักข่าวแต่ละบุคคลจะมีประสพการณ์ทำงาน เทคนิคการรักษาความปลอดภัยระหว่างการทำงาน การใช้ชีวิตในสถานการณ์ความขัดแย้ง และ แรงจูงใจในการทำงาน ที่แตกต่างกัน ดังจะอธิบายในรายละเอียดต่อไป

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

แผนภาพที่ 5 แสดงประสบการณ์การทำงานของนักข่าว

1. ประสบการณ์การทำงาน ในการทำงานของนักข่าว เพื่อจะได้มาซึ่งข้อมูลและภาพข่าว นั้น นักข่าวมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำพาตัวเองเข้าไปอยู่ในที่เกิดเหตุ หรือสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ เพื่อได้มาซึ่งข้อเท็จจริงทางด้านข้อมูลและภาพข่าว นำมาซึ่งประสบการณ์ที่หลากหลาย และตื่นเต้นของทีมข่าวแต่ละคน ดังจะเห็นได้จากกรณีต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อ ไปนี้

...พี่เคยไปขึ้นคร่อมระเบิด โดยการได้รับแจ้งข่าวการยิงเจ้าหน้าที่ทหารเสียชีวิต ก็เข้าไป พุดคุยเก็บข้อมูลจากผู้กำกับ ถ่ายภาพ ประมาณ 10 นาที แล้วก็รีบออกจากพื้นที่ หลังจากกลับ ออกมาก็ได้รับแจ้งทางโทรศัพท์ว่าสถานที่ที่ยืนอยู่เมื่อสักครู่ มีระเบิดน้ำหนัก 5 กิโล จุด ไป 3 ครั้ง แล้วฝังอยู่ เป็นความโชคดีที่ระเบิดด้าน ก็ตกใจว่า มันเกิดขึ้นกับเราแล้ว แต่ที่เราหลีกเลี่ยงไม่ได้ เราต้องพร้อมที่จะทำงาน...

...อีกเหตุการณ์หนึ่งคือ เหตุการณ์ปิดล้อมที่บ้านพักนายอำเภอ มีวิทยุแจ้งเข้ามาว่ามี เหตุการณ์การปะทะ ทีมข่าวก็ลุย เข้าไป ระหว่างทางพบรถตำรวจที่กำลังจะเข้าไป โคนตะปูเรือใบ จอดอยู่ข้างทาง ก็อยู่เป็นเพื่อนตำรวจสักครู่หนึ่ง แต่เมื่อได้ยินวิทยุรายงานเหตุการณ์เข้ามาเรื่อย ๆ ว่าบ้านพักนายอำเภอ โคนยิง ทีมข่าวก็อยู่ไม่คิด เมื่อมีรถของชุดพิสูจน์หลักฐานเข้ามา ก็ขับตามไป เมื่อถึงแล้วก็ยังไม่รู้ว่าเกิดอะไรขึ้น แต่ที่เห็นก็คือยังมีการปะทะกันอยู่ ทีมข่าวพบรถอัมวีจอดอยู่ ก็เลยยึดเป็นของตัวเองคนละล้อ เอากล้องตั้งเพื่อบันทึกภาพ ตอนนั้นคิดอย่างเดียวว่าจะต้องได้ก็ ถ่ายไปก่อน ที่สุดก็ได้เป็นภาพที่ตำรวจทหารหมอบอยู่ริมฟุตบาท จากเหตุการณ์นี้เป็นความภูมิใจ ที่ได้ภาพนายอำเภอตอนเจ็บ ภาพผู้เสียชีวิต ขณะที่สื่ออื่นมาถึงช้า ได้เพียงภาพร่องรอย ซาก ปรี๊ดหักพัง ถือเป็นความภูมิใจและรู้สึกหายเหนื่อยกับสิ่งที่ทำ ณ ขณะนั้น ไม่มีความกลัวล้ม ความ ตายไปเลย.. (สุทธิพงษ์ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

...พี่เคยเจอเหตุการณ์ความรุนแรงต่อหน้าบ่อย เช่น ระเบิดลูกที่สอง ยกตัวอย่างที่ สวนสาธารณะ ซึ่งจะมีอุโมงค์ทางบนทางเท้า โจรเค้าฝังระเบิดใต้อุโมงค์ทางบนทางเท้า เรา ก็ไม่ได้คาดคิดว่ามันจะเอามาฝังไว้ พอลอยออกมานิดหนึ่งจากที่เกิดเหตุก็ระเบิดขึ้นมาทันที แต่เรา ไม่โดน เพราะว่าเราเดินออกมานิดหนึ่งให้ชุดเก็บพิสูจน์หลักฐานเค้าทำงาน ก็มีเจ็บมีตายหลาย คน...

...ผมเคยไปจ่อคร่อมบนระเบิดน้ำหนัก 30 กิโล ไปจ่อคร่อมบนระเบิดที่เค้าฝังไว้ใต้ฝั วถนน แต่มันยังไม่ได้ทันก็ระเบิด ไปจ่อคร่อมบนนั้น คนที่จะก็ระเบิด โคนเจ้าหน้าที่วิสามัญชะ ก่อน ก็เลยมารู้ทีหลังว่าคนที่ตายนั้นมีรีโมตอยู่ในมือ แล้วก็ไปเจอระเบิดทีหลัง ว่าตรงที่เราจ่อครด มีระเบิดใต้ฝัวถนน...

...ยิงต่อหน้าก็มี โจรมา 6 คน แล้วก็ยิงผู้ใหญ่บ้าน เราอยู่ในเหตุการณ์พอดี ไม่ได้ถ่าย ตอนนั้น เพราะถ่ายตอนนั้นไม่ปลอดภัย... (สันติ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2553)

...เหตุการณ์ปิดล้อมพื้นที่อำเภอ โลกโพ เกือบ 2 ชม. เจ้าหน้าที่ก็พยายามป้องกันตัว ผู้สื่อข่าว ผู้สื่อข่าวก็ต้องคอยระวังตัวเองด้วย ยืนในจุดที่เหมาะสมที่เจ้าหน้าที่แนะนำ ปิดล้อมบ้าน ยิงกัน จะมียรถทหาร รถใหญ่ ๆ รถอัมวีร์ เข้าไปอยู่ เมื่อเข้าไปจุดนั้นแล้ว ฝ่ายเจ้าหน้าที่จะป้องกัน เราไว้อยู่ห่างจากจุดเกิดเหตุ ไม่อันตรายเกินไป เราเข้าไปอยู่ในนั้นได้ เราสามารถบันทึกภาพ

บันทึกเสียงจังหวะที่คล้ายตอบโต้กันได้ ภาพก็เป็นลักษณะภาพที่เจ้าหน้าที่วังหาจุดหลบ ขณะที่ผู้ก่อเหตุอยู่มุ่มมิด คนร้ายอยู่ในบ้าน เจ้าหน้าที่ปิดล้อม ภาพตรงนั้นจะมีเสียงปืน เป็นภาพของเจ้าหน้าที่วังหามุม เตรียมตัวเข้าตอบโต้ ตรงนั้นที่อยู่ในที่เกิดเหตุด้วย เสียชีวิต 6 ศพ... (สมบัติ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2553)

...ในปี 51 ผมที่โดนนั้นเป็นระเบิดลูกที่ 2 ลูกแรกระเบิดไปแล้ว เราก็ไปถ่ายในรายละเอียด ถ่ายเสร็จแล้วเราจะกลับแล้ว แต่เพื่อผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรสุโขทัย โกลกออกมาจากสำนักงาน มาดูที่เกิดเหตุ เราก็ตามกลับเข้าไปถ่ายอีก พอดี ตรงจุดประสงค์ของผู้ก่อความไม่สงบ ต้องการระเบิดนายตำรวจ หรือนายทหารที่มียศใหญ่ ๆ หรือแม่แต่นายอำเภอ ซึ่งโดนคนเดียวก็ดังไปยิ่งกว่าโดนระดับล่าง ๆ ชัก 10 คน ผมเข้าไปก่อน จะเสร็จแล้ว นักข่าวอีกสำนักหนึ่งมาก็เลยชี้จุดให้พี่เค้ากว่าตรงนั้นระเบิดลูกแรก เป็นจุดที่ระเบิด ขณะที่ผู้กำกับมา ก็กำลังจะกลับแล้ว พอหันหลังกลับก็คุ้มเลย... (สรณัฐ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 20 กรกฎาคม 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก สะท้อนให้เห็นว่านักข่าวแต่ละคนนั้นมีประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน โดยในการทำงานเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ หรือในพื้นที่ความขัดแย้งนั้น นักข่าวจำเป็นต้องเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ที่อาจจะเกิดอันตรายได้ทุกเมื่อ เช่น การเข้าไปในพื้นที่ที่อาจจะระเบิด หรือ เข้าไปอยู่ในเหตุการณ์การปะทะ ทำให้นักข่าวต้องติดตามศึกษาลักษณะการก่อเหตุรูปแบบใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อที่จะสามารถระมัดระวังอันตรายในรูปแบบต่าง ๆ ได้ อย่างไรก็ตามเหตุการณ์และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลต่อทัศนคติ ความระมัดระวังที่มากขึ้น ในกระบวนการทำงานข่าวของนักข่าวในระดับปัจเจกบุคคล

2. ความปลอดภัยระหว่างการทำงาน สำหรับการรักษาความปลอดภัย หรือการคุ้มครองความปลอดภัยของนักข่าวในการเดินทางนั้น นักข่าวแต่ละคนจะดูแลตัวเองมากกว่าที่จะเรียกร้องเรื่องการคุ้มครองความปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่รัฐ เพราะนักข่าวเชื่อว่าคงไม่มีใครจะมารักษาความปลอดภัยให้ในขณะที่เกิดเหตุการณ์ได้ นักข่าวจะต้องดูแลความปลอดภัยให้ตัวเอง บางครั้งการขอกำลังเจ้าหน้าที่ก็ไม่ได้มีความปลอดภัยมากที่สุด เพราะเจ้าหน้าที่เองบางครั้งก็เป็นเป้าหมายในการโจมตีของฝ่ายก่อการร้ายอยู่แล้ว หากนักข่าวไปพร้อมกับเจ้าหน้าที่นักข่าวก็อาจจะถูกถูกลงไปด้วย ซึ่งจะเห็นได้จากการที่นักข่าวบางคนเลือกที่จะไม่ไปพร้อมเจ้าหน้าที่ หรือขอกำลังจากเจ้าหน้าที่ เพราะในการเดินทางไปในพื้นที่ต่าง ๆ หากไม่ได้อยู่ในขบวนเจ้าหน้าที่จะปลอดภัยกว่า แต่อย่างไรก็ตามก็มีนักข่าวบางคน que เลือกที่จะไปกับเจ้าหน้าที่ ซึ่งการเลือกลักษณะการเดินทางเช่นนี้ ขึ้นอยู่กับความรู้สึกของแต่ละคนที่ประเมินว่าในแต่ละกรณี การเดินทางแบบไหนที่จะปลอดภัยมากกว่ากัน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...การคุ้มครองความปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่รัฐเราก็ไม่ได้ร้องขอ หากจะมีก็น้อยมาก เราเชื่อว่าคงไม่มีใครจะมารักษาความปลอดภัยในขณะนั้นได้ เราต้องดูแลความปลอดภัยตัวเราเอง บางครั้งการขอลำดับเจ้าหน้าที่มาก็ไม่ได้ปลอดภัย บางครั้งเจ้าหน้าที่เองก็เป็นเป้าหมายในการโจมตี เป็นเป้าของฝ่ายก่อการร้ายอยู่แล้ว เราไปเราอาจจะโดนไปด้วย...

...นักข่าวส่วนใหญ่เลือกที่จะไม่ไป หรือขอลำดับจากเจ้าหน้าที่ ในการไป แต่บางคนก็เลือกที่จะไปกับเจ้าหน้าที่ อาจจะมีคามใกล้ชิด รู้สึกว่าชุดนี้ปลอดภัย ไปกับคณะตำรวจเลยอาจจะได้ข้อมูลมากกว่า ขึ้นอยู่กับความรู้สึกของแต่ละคน จริง ๆ การคุ้มครองความปลอดภัยคือเราต้องดูแลตัวเอง... (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก แสดงให้เห็นว่านักข่าวแต่ละคนจะมีลักษณะการเดินทาง และการคุ้มครองรักษาความปลอดภัยที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความรู้สึกของนักข่าวแต่ละคนในแต่ละกรณี ที่รู้สึกว่าการเดินทางแบบใดที่ปลอดภัยมากกว่ากัน บางกรณีนักข่าวอาจจะประเมินว่าลงพื้นที่พร้อมเจ้าหน้าที่อาจจะปลอดภัยกว่า แต่บางกรณี การลงพื้นที่อาจจะไม่ปลอดภัย ทั้งนี้และทั้งนั้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เวลา และสถานที่เกิดเหตุด้วย อย่างไรก็ตาม นักข่าวต่างก็ตระหนักดีว่า ในการทำงานในสถานการณ์เช่นนี้การคุ้มครองความปลอดภัยที่สำคัญที่สุด คือการดูแลตัวเอง แม้เดินทางพร้อมเจ้าหน้าที่ก็ไม่ได้มีความปลอดภัย หากเจ้าหน้าที่เป็นเป้าหมายการโจมตี นักข่าวอาจจะได้รับอันตรายไปพร้อมกับเจ้าหน้าที่ด้วย ทั้งนี้และทั้งนั้น ในการทำงานจึงไม่ได้มีรูปแบบที่ตายตัว หากแต่ขึ้นอยู่กับความรู้สึก และการประเมินสถานการณ์ของผู้ปฏิบัติการมากกว่า

สำหรับการทำงานนั้น นักข่าวจะต้องดูแลตัวเองในเรื่องความปลอดภัย ต้องตัดสินใจให้ได้ว่าจุดนี้จะทำอะไรได้มากน้อยเพียงใด หากไม่ปลอดภัยก็ตัดสินใจว่าไม่เข้าไป หรือเมื่อเข้าไปแล้วจะอยู่ห่างมากน้อยเพียงใด เนื่องจากบางครั้งนักข่าวสามารถถ่ายภาพระยะไกลได้ โดยไม่จำเป็นต้องเข้าไปในพื้นที่ที่อันตราย ซึ่งจะต้องดูตามความเหมาะสม ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

...การทำข่าวไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน อยู่ไกลบางทีก็ไม่แน่ เพราะเขาวางระเบิดไว้ที่นี่ แต่อีกจุดเขาจะวางระเบิดดักไว้ก็ก็ได้ เพราะคนร้ายก็ฉลาดในการวางระเบิด เค้าจะปรับเปลี่ยนตลอดเวลา เพราะฉะนั้นคนลงพื้นที่จะต้องตัดสินใจด้วยตัวเองว่าจะทำอย่างไร ถ้าไม่ปลอดภัยก็ให้ถอยห่างออกมา...

...นักข่าวใหม่ ๆ บางคนไฟแรง อยากจะได้ภาพ อยากจะเข้าไป ซึ่งมันไม่คุ้ม มันเสี่ยงเกินไป หัวหน้าหรือผู้บริหารของเขาต้องบอกว่ามันไม่คุ้มค่ากับการเข้าไปเสี่ยง แม้แต่ตำรวจทหาร ถ้าไม่ปลอดภัยเขาก็ถอนเช่นกัน ขนาดเขามีปืนอยู่ในมือ เราไม่มีอะไร มีกล้องกับปากกา จะไปอยู่ท่ามกลางดงระเบิดได้อย่างไร... (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก แสดงให้เห็นว่า ในการทำข่าวนั้น ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน ผู้ปฏิบัติการจะต้องตัดสินใจ และ ประเมินสถานการณ์ด้วยตนเอง ว่าในสถานการณ์เช่นนี้ปลอดภัยหรือไม่ พิจารณาจากความปลอดภัยเป็นหลัก หากไม่ปลอดภัยก็คอยห่างออกมา เพราะโดยนโยบายการหาข่าวคือให้มีความปลอดภัยที่สุดในการทำงานข่าว ให้นักข่าวสามารถอยู่รอดกลับมารายงานข่าว เพราะหากบาดเจ็บไปก็ไม่คุ้ม ไม่มีข่าวอะไรคุ้มค่าขนาดที่ต้องเอาชีวิตไปแลก

สำหรับอุปกรณ์รักษาความปลอดภัยของนักข่าวนั้นจะมีเพียงเสื้อเกราะและเงินกู้ให้ซื้ออาวุธปืนเพื่อป้องกันตัว แต่อย่างไรก็ตามอุปกรณ์เหล่านี้ สามารถป้องกันอันตรายได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น ไม่สามารถให้ความปลอดภัยได้หนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นยังไม่ปลอดภัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...ที่เขาให้เรามีเสื้อเกราะอย่างเดียว แล้วก็ให้เงินกู้ซื้ออาวุธปืนเพื่อป้องกันตัว ใครจะซื้อก็ได้ ไม่ซื้อก็ได้...

...พวกนี้เป็นเรื่องของกรป้องกัน แต่จริง ๆ ก็ไม่ทำให้เรารู้สึกดีขึ้นหรอก เกิดระเบิดขึ้นมันก็ไม่สามารถกัน ได้ ไม่สามารถกันอาวุธร้ายแรงในพื้นที่ได้ ทหารเขาก็มีเสื้อเกราะ แต่เขาก็ถูกระเบิดรถพลีกว่า อุปกรณ์พวกนี้ป้องกันได้ระดับหนึ่ง เช่น ป้องกันสะเก็ดระเบิด ซึ่งอาจจะเซฟชีวิตได้ แต่มันไม่ได้ให้ปลอดภัยให้กับเราได้ มันก็ยังเสี่ยงอยู่เหมือนเดิม เพราะเหตุการณ์มันไม่ได้ปลอดภัย... (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

...ทุกสิ่งก็จะมีเสื้อเกราะแจกให้ แต่ว่านักข่าวทุกคนก็ต้องระมัดระวังตัวเองด้วย ต้องมีการประสานกับเจ้าหน้าที่ด้วย ว่าพื้นที่ตรงนี้เข้าได้หรือไม่ เป็นอย่างไร... (สมบัติ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก แสดงให้เห็นว่า นักข่าวทั้งหลายต่างก็ทราบดีว่าอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับการรักษาความปลอดภัย เช่น เสื้อเกราะและอาวุธปืนนั้น ไม่สามารถให้ความปลอดภัยได้เต็มหนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ อาจจะเป็นอุปกรณ์ช่วยรักษาความปลอดภัยได้ในระดับหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม นักข่าวยังคงต้องระมัดระวัง และ รักษาความปลอดภัยให้กับตนเองอยู่เสมอ เพราะทราบดีว่าเหตุการณ์ยังไม่สงบ นักข่าวก็ยังคงมีความเสี่ยงอยู่

สำหรับการใช้ประโยชน์อุปกรณ์รักษาความปลอดภัยของนักข่าว พบว่านักข่าวยังคงมีความมั่นใจอยู่ในบางสถานการณ์ จึงไม่ได้สวมอุปกรณ์รักษาความปลอดภัย เช่นเสื้อเกราะในทุกสถานการณ์ที่ลงพื้นที่ หากจะสวมใส่ก็มักจะเป็นกรณีที่ต้องปฏิบัติงานในสถานการณ์ที่มีจู่โจมหรือในเหตุการณ์ปะทะที่มีอันตรายจริง ๆ ดังรายละเอียดจากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...สำหรับเสือกระดาษที่ได้ใช้ แต่ใส่ไม่ทุกสถานการณ์ สถานการณ์ที่ที่จะใส่เสือกระดาษจะเป็นสถานการณ์ฉุกเฉิน เราไม่รู้ฝ่ายไหนเป็นฝ่ายไหน เราจะโดนหรือเราจะไม่โดน ถ้าเราใส่ได้เราจะใส่ ก็มีที่ใส่ไม่ได้... (สุทธิพงษ์ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

...สำหรับเสือกระดาษ เราไม่ค่อยได้ใส่ เรายังมีความมั่นใจ เพราะถ้าเหตุการณ์รุนแรงจริงๆ เจ้าหน้าที่จะเข้าไปก่อน ชุดตัดสัญญาณระเบิดจะเข้าไปก่อน ถ้าเหตุการณ์ความรุนแรงจริง เราจะทำตามหลัง เราไม่จำเป็นจะต้องใส่ประจำที่ออกพื้นที่... (สมบัติ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า นักข่าวมักจะใช้ประโยชน์จากเสือกระดาษในสถานการณ์ที่ฉุกเฉินรุนแรง และ อันตราย เช่น ในเหตุจลาจล เหตุการณ์ปะทะ หรือ การเผชิญหน้ากันอย่างเต็มรูปแบบ แต่สำหรับในสถานการณ์เหตุการณ์ทั่วไป นักข่าวไม่ได้สวมเสือกระดาษเป็นประจำทุกครั้งที่มีการออกพื้นที่

3. ลักษณะการใช้ชีวิตในสถานการณ์ความขัดแย้ง การเดินทางในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนนั้น จะมีบรรยากาศที่แตกต่าง แม้ผู้ที่นั่นจะใช้ชีวิตปกติ กินข้าว ไปเที่ยวห้างสรรพสินค้า โรงภาพยนตร์ หรือไปซื้อของเหมือนปกติ แต่จะอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่รู้ว่าจะเกิดอะไรขึ้น เกิดความรู้สึกที่ไม่ปลอดภัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

...ช่วงปี 47-48 รู้สึกว่าการเข้าพื้นที่หมู่บ้านยังได้อยู่ แต่ว่าช่วง 49-50-51 ปีหลัง ๆ เราเข้าหมู่บ้าน รู้สึกว่าไม่ปลอดภัย คนใช้ชีวิตปกติ ก็ยังกินยังเที่ยว ไปห้าง ไปหนัง ซื้อมือถือ ไปซื้อของ แต่บรรยากาศมันไม่เหมือนเดิม บางพื้นที่เราเข้าไปแล้วรู้สึกว่าความเป็นมิตรของชาวบ้านบางหมู่บ้านจะไม่มี รู้สึกว่ามันแตกต่าง...

...เรารู้สึกว่าไม่ปลอดภัย ไม่ไว้วางใจ เราไม่รู้ว่าใครจะมายิงเราหรือเปล่า มันก็มี เดิน ๆ เข้าไปยิงก็มี เราก็ไม่รู้ เราทำข่าวอยู่ ใครจะมากราดเอ็ม 16 เข้ามาตีเปล่า บรรยากาศค่อนข้างตึงเครียด เราไปเราก็ต้องรีบทำรีบกลับ... (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

...บรรยากาศที่แตกต่างคือ สายตา สีหน้าของแต่ละคน อารมณ์ของเขา... (สัญญา นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่านักข่าวรู้สึกถึงบรรยากาศที่เปลี่ยนไปในบางพื้นที่ ทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ไว้วางใจ เนื่องด้วยมีสถานการณ์รุนแรงและอันตรายตลอดเวลา ทำให้ลักษณะการใช้ชีวิตในพื้นที่ของนักข่าวบางคนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยมีความจำเป็นที่จะต้องมีความระมัดระวังที่มากขึ้นตลอดระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่ความขัดแย้ง

การเข้าไปในบางพื้นที่จะรู้สึกว่บรรยากาศไม่เหมือนกับที่อื่น ๆ นักข่าวต้องมีความระมัดระวังเป็นพิเศษ เพราะมีความเสี่ยงอยู่ตลอดเวลา เช่น การเดินทาง การพักอาศัย หรือ การไปรับประทานอาหารก็มีความเสี่ยง เพราะร้านอาหารก็ถูกระเบิดอยู่บ่อยครั้ง แม้กระทั่งร้านอาหารที่เคยกินก็ถูกระเบิด การใช้ชีวิตในพื้นที่ความขัดแย้งจึงต้องมีความระมัดระวังที่มากเป็นพิเศษ โดยนักข่าวแต่ละคนจะมีเทคนิคในการระมัดระวังความปลอดภัยที่แตกต่าง ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...นราธิวาสร้านที่เราเคยกินประจำก็ถูกระเบิด ระเบิดก็ถูก ปิดตานี้ก็ถูก ไม่ได้ระเบิดตอนเราไป ระเบิดทีหลัง มันก็เสี่ยง ดวงด้วยมั้ง ไม่มีอะไรปลอดภัยหมด ส่วนใหญ่ก็ต้องเลือกร้านที่คิดว่าไม่โดน พยายามเลือก... (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

...เวลาที่ไปไหนต่อไหนจะมีเทคนิค เช่น การไม่ขับรถช้าหรือว่าขวาที่เดียว คร่อมหรืออยู่กลางเลนไว้ก็ได้ ถ้าคอมกลางเลนแล้ว หากเจอระเบิดจะไม่หนัก เพราะคนร้ายจะเจาะถนนเข้าไม่ถึงตรงกลางเลน เขาจะเน้นข้าง ๆ... (สมบัติ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2553)

...การนั่งในร้าน จะไม่หันหลังให้ถนน เอาร้านโล่ง ๆ ที่จอดรถไม่ติดกับร้าน ลักษณะของคนที่สวมแว่นตาดำ เวลาไปจอดรถ เวลาจะออกดูได้ที่จอดรถ ป้องกันคือ จอดรถในที่ที่เรามองเห็น... (สัญญา นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก เราจะเห็นได้ว่าบางทีสถานที่ที่นักข่าวคิดว่าปลอดภัยก็ไม่ปลอดภัย เช่นร้านอาหาร หรือโรงแรมสถานที่พัก นักข่าวจึงต้องพยายามเลือก และสังเกตเรื่องความปลอดภัยมากเป็นพิเศษ เช่น หากจะรับประทานอาหารก็ต้องเลือกร้านที่คิดว่าไม่โดนระเบิด ส่วนใหญ่จะเลือกร้านที่เคยกิน ร้านที่คิดว่าปลอดภัย เพราะบางครั้งหากเสี่ยงไม่ได้ ก็ต้องรับประทานอาหารในพื้นที่ สำหรับการนั่งในร้านอาหารนั้น นักข่าวบางคนมีเทคนิคคือการเลือกที่นั่งที่หันหลังให้กำแพง ไม่หันหลังให้ถนนเพื่อจะได้ดูและสังเกตสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ เลือกร้านที่โล่ง ๆ ที่จอดรถไม่ติดกับร้าน โดยจะพยายามสังเกตลักษณะของคนี่สวมแว่นตาดำ เวลาไปจอดรถ

และเวลาจะออกรถให้สังเกตดูได้ที่จอดรถด้วย และควรจอดรถในที่ที่สามารถมองเห็น นอกจากนี้ นักข่าวต้องระมัดระวังตัว ไม่ไปนั่งในจุดที่ต่อแหลมที่มีคนมาก ๆ เพราะไม่รู้ว่าเป็นใคร และจะเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นเมื่อไหร่ ระมัดระวังตัวในการไปค้างในพื้นที่ที่มีความเสี่ยง เช่นในพื้นที่ความขัดแย้งนั้น นักข่าวบางคนมีวิธีการระมัดระวังด้วยการไม่ออกไปไหนในเวลากลางคืนที่ต้องไปค้างคืนในพื้นที่ ถ้าออกก็จะออกไปเป็นกลุ่ม ออกไปทั้งทีม เช่น เพื่อรับประทานอาหาร การพักก็จะพักรวมกัน ความปลอดภัยของโรงแรม ในเรื่องความปลอดภัย เรื่องยาม เรื่องการรักษาความปลอดภัย ส่วนในเรื่องของการเดินทาง ก็จะมีเทคนิคในการขับรถบริเวณกึ่งกลางเลน หากเกิดเหตุระเบิดก็จะไม่เป็นอันตรายมาก เพราะคนร้ายมักจะเจาะฝั่งระเบิดบริเวณข้าง ๆ ถนนมากกว่า

การป้องกันอันตรายและวิธีการรักษาชีวิตในสถานการณ์เสี่ยงภัย ส่วนใหญ่จะใช้การหมอบ นักข่าวหรือทีมข่าวที่ชำนาญบางคน สามารถฟังเสียงระเบิดหรืออาวุธต่าง ๆ แล้วสามารถแยกแยะได้ว่าเป็นอาวุธอะไร เพื่อจะประเมินสถานการณ์และใช้วิธีการหลบหรือการรักษาความปลอดภัยได้ถูกวิธีตามลักษณะอาวุธ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...ในสถานการณ์อันตรายเราจะหมอบ เอาตัวเองเข้ากับพื้นให้ได้มากที่สุด บางครั้งนักข่าวจะฟังเสียงแล้วแยกว่าเป็นอาวุธอะไรประเภทไหน แยกออกแล้วก็จะประเมินสถานการณ์ได้... (สัญญา นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก เราจะเห็นได้ว่าหากนักข่าวมีความรู้เกี่ยวกับชนิดของอาวุธในการก่อการร้ายแล้วนั้น นักข่าวย่อมจะสามารถประเมินสถานการณ์และเลือกใช้วิธีการป้องกันตัวได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อความปลอดภัยอย่างสูงสุดกับตัวนักข่าวเอง แต่อย่างไรก็ตามการทำงานของผู้ก่อการร้ายมักจะมีเทคนิคและรูปแบบการก่อการที่แตกต่างหลากหลาย จึงมีความจำเป็นที่เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่มีการทำงานที่เกี่ยวข้อง ต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับลักษณะการก่อการร้าย เพื่อรู้เท่าทันการก่อการร้ายในรูปแบบต่าง ๆ และหาทางระมัดระวัง ป้องกัน และรับมือกับภัยการก่อการร้ายทุกวิถีทาง ซึ่งอาจจะศึกษาได้จากกรณีศึกษาต่าง ๆ จากผู้ให้สัมภาษณ์หลักดังนี้

...การวางระเบิดจะแล้วแต่จังหวะของผู้ก่อเหตุ ผู้ก่อเหตุจะมองการปฏิบัติงานของผู้ก่อเหตุในพื้นที่เหมือนกัน เขาจะแบ่งกันก่อเหตุขึ้นตลอดเวลา เช่น ที่ยะลา อำเภอกาบัง โด ไปวางระเบิดไว้ที่ในป่า สวนยาง แล้วก็ระเบิดคนกรีดขางเสียชีวิต หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ชุดเก็บกู้ระเบิดเดินทางเข้าไปในที่เกิดเหตุ แต่คนร้ายไปวางระเบิดชนิดเหยียบไว้ได้ดิน เจ้าหน้าที่ชุดเก็บกู้ก็ไปเหยียบตรงนั้นเสียชีวิต... (สมบัติ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2553)

...ลูกที่สองกับลูกที่หนึ่งห่างกันประมาณ 15 นาที 20 นาที แล้วแต่กรณี เพราะบางทีแรก ๆ ใหม่ ๆ เลย พอเกิดเหตุระเบิดปั๊บผู้บริหารก็จะเข้ามาดูเลย แต่พอลูกที่สองมี ผู้บริหารก็ยังไม่เวลาไว้ก่อน ชั่วโมงสองชั่วโมงค่อยเข้า เลยเอาแน่นอนไม่ได้ ถ้าเป็นจุดที่เขาจะประสังค์ใคร ประสังค์ให้ใคร โคน เขาก็จุดตรงนั้น...

...ถ้าเป็นระเบิดแบบเหยียบก็โดนตรง ๆ ลักษณะของระเบิดไม่มีทางสังเกตได้เลย เพราะเค้าฝังไว้ได้ดิน ทางเดียวที่ผู้สื่อข่าวจะป้องกันตัวได้ ก็คืออย่าลงไป ถ้าพื้นที่เกิดเหตุเป็นดินเราก็ยืนห่าง ๆ ชุมถ่ายเอาอันนั้นจะปลอดภัยกว่า แต่ในฐานะของสื่อ นิสัยและฐานะของสื่อย่อมต้องอยากได้ภาพเด็ด อยากได้ใกล้ ๆ อยู่แล้ว อยากได้รายละเอียดอยู่แล้ว จึงเป็นสิ่งที่ทำให้เป็นความเสี่ยงของสื่อ... (สรณัฐ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 20 กรกฎาคม 2553)

...เวลาเกิดเหตุระเบิด เวลาลงพื้นที่ ทหารจะเล่าให้ฟัง ว่าเขวนอยู่บนต้นไม้ ระเบิดวางริมถนนก็มี ได้ฝิวถนนก็มี ที่ศาลาที่พักริมทางก็มี เคี้ยวจะวางหมดเลย ทีนี้เราก็ต้องระวังมากขึ้น เวลาเราจะแฉตรงไหน เราก็จะต้องสังเกต ... (สันติ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก เราจะเห็นได้ว่าคนร้ายจะมีเทคนิคพลิกแพลงไปเรื่อย บางครั้งจะระเบิดชาวบ้านคนหนึ่ง พอทราบว่าเป็นเจ้าหน้าที่ที่จะต้องเดินทางเข้า ก็จะวางระเบิดอีกแบบหนึ่ง โดยเจ้าหน้าที่ ทหาร ตำรวจ เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ และนักข่าวก็ต้องระวังตัวเอง ติดตามเรียนรู้วิธีการก่อการ และสังเกตมากขึ้น เพราะว่าไม่สามารถทราบได้ว่าผู้ก่อการร้ายจะก่อการร้ายในรูปแบบใด

สำหรับการทำงานในสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยนั้น การป้องกันอันตรายระหว่างการทำข่าว สามารถทำได้หลากหลายวิธี ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...เราต้องฟังเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่จะคอยให้คำแนะนำ หลังจากเจ้าหน้าที่ชุดจู่โจมเข้าไป จะมีเจ้าหน้าที่อีกส่วนหนึ่งคอยอยู่วงนอก แนะนำนักข่าว ว่าควรอยู่อย่างไร ควรอยู่ตรงไหน อยู่จุดไหนจะได้ไม่อันตราย สมมติพบวัตถุต้องสงสัยเจ้าหน้าที่ชุดเก็บกู้ระเบิดจะมีเครื่องตัดสัญญาณเข้าไปตัดสัญญาณ ป้องกันการเกิดเหตุระเบิด เราก็อยู่หลังชุดนั้นอีก เราจะถูกกันไว้ห่าง คิดว่าปลอดภัย จุดที่ปลอดภัย... (สมมติ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2553)

...ก็มีเกิดเหตุระเบิด เราเก็บไปเก็บรายละเอียดถ่ายภาพ สายตาก็พยายามดูความเป็นไปได้ที่จะมีลูกที่สองว่าเป็นไปได้สูงขนาดไหน ถ้าเรารู้สึกว่าไม่น่าปลอดภัยก็โอเค แต่บางทีลูกที่สองนั้นคาดไม่ถึง... (สันติ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2553)

...การป้องกันอันตราย ตั้งกล้องขึ้นแล้วหมอบ เซตขาตั้งกล้องถ้าหมอบ... (สัญญา นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก เราจะเห็นได้ว่าการป้องกันอันตรายระหว่างการทำข่าวของนักข่าวนั้นอาจทำได้ด้วยการฟังคำแนะนำของเจ้าหน้าที่เพื่อความปลอดภัย สังเกตและศึกษาหาความรู้ข้อมูลของลักษณะการก่อเหตุต่าง ๆ เพื่อที่จะสามารถรู้เท่าทันผู้ก่อเหตุและระมัดระวังตัวได้ สำหรับการถ่ายภาพของช่างภาพนั้นมีเทคนิคในการป้องกันอันตรายในการทำข่าวท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้ง คือ การเซตขาตั้งกล้อง ตั้งกล้องขึ้น แล้วหมอบ หรืออาจจะใช้วิธีการดึงภาพหรือซูมภาพเข้ามา เพื่อจะได้ไม่ต้องเข้าไปใกล้ในจุดที่เสี่ยงอันตราย ซึ่งเทคนิคนี้เป็นการรักษาความปลอดภัยที่ได้ผลอีกวิธีหนึ่ง

สำหรับการป้องกันอันตรายหรือการรักษาความปลอดภัยของนักข่าวนั้น นักข่าวจะใช้การสังเกตเป็นสำคัญ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...เราใช้การสังเกตว่าในจุดที่เรายืนใกล้อะไรบ้าง เช่น มีมอเตอร์ไซด์ 10 คัน เราก็ไม่รู้ว่าจะมีคาร์บอนบัสที่ 2 คันไหน ถ้าเกิดเราสามารถเลือกมุมได้ก็จะพยายามยืนห่างมอเตอร์ไซด์ให้ได้มากที่สุด ถ้าเราเปลี่ยนมุมไม่ได้ ก็จะสังเกตป้ายทะเบียน ถ้าเราอยู่ใน 3 จังหวัด ถ้ามีทะเบียนแปลก ๆ ทะเบียนต่างถิ่นรถนั้นจะต้องสงสัย แล้วก็สังเกตสภาพรถ... (สุทธิพงษ์ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

...การป้องกันอันตรายระหว่างทำข่าวให้ปลอดภัย คือ สังเกตให้มาก ต้องระวัง ต้องคอยดู เตรียมพร้อมสำหรับเหตุการณ์ด่วนไว้เสมอ โทรศัพท์ให้เตรียมพร้อมไว้ ดูเส้นทางอันไหนที่เสี่ยงก็อย่าเข้าไป มีเบอร์โทรหน่วยทหารในพื้นที่ที่เราจะเข้าไป เพื่อเกิดเหตุฉุกเฉินจริง ๆ เราจะได้โทรขอความช่วยเหลือจากเค้าได้ ... (สุทธิโชค นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก เราจะเห็นได้ว่านักข่าวมักจะให้ความสำคัญกับการสังเกตสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัว เช่น ในพื้นที่ที่นักข่าวกำลังยืนอยู่ นักข่าวจะสังเกตว่าอยู่ใกล้อะไรบ้าง เช่น มีรถจักรยานยนต์ 10 คัน ซึ่งก็จะไม่รู้ว่าจะมีระเบิดคาร์บอนบัสที่ 2 ที่คันไหน หากนักข่าวสามารถเลือกมุมในการยืนได้ ก็จะพยายามยืนให้ห่างจากจักรยานยนต์ให้ได้มากที่สุด แต่หากไม่สามารถเปลี่ยนมุมได้ ก็จะสังเกตที่ป้ายทะเบียน ถ้ามีรถทะเบียนแปลก ๆ เช่น พัทลุง สงขลา หรือรถที่ไม่ใช่ทะเบียนใน 3 จังหวัด รถต่างถิ่นคันนั้นก็ต้องสงสัย นอกจากนี้ต้องยังดูไปถึงสภาพรถด้วย ทั้งนี้และทั้งนั้น นักข่าวจะต้องเตรียมพร้อมสำหรับเหตุการณ์ด่วนไว้เสมอ เตรียมโทรศัพท์ให้พร้อม เส้นทางที่เสี่ยงก็ไม่เข้าไป หากจะเดินทางไปก็ควรจะมีหมายเลขโทรศัพท์หน่วยทหารในพื้นที่ เพื่อเกิดเหตุฉุกเฉินจะได้โทรขอความช่วยเหลือได้

ในการถ่ายภาพในทัศนะของช่างภาพบางคน หากสถานที่เกิดเหตุมีตำรวจทหารอยู่มากก็อย่าเพิ่งเข้าไปในเวลานั้น หากเป็นไปได้ให้ตั้งกล้องบนขาขาตั้งกล้อง และใช้วิธีซูมเข้าไป เพื่อให้ได้ภาพแทน วิธีนี้มักใช้ในข่าวเหตุการณ์เก็บกู้ระเบิด เป็นต้น บางครั้งนักข่าวจะรู้โดยความรู้สึกและประสบการณ์ในการเข้าพื้นที่หรือเหตุการณ์เดียวกันต่าง ๆ ว่าควรจะต้องทำอย่างไร ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...การถ่ายภาพของเรา ถ้ามีตำรวจทหารอยู่เยอะ ๆ อย่าเพิ่งเข้าไปตอนนั้น เราสามารถใช้วิธีซูมเอาก็ได้ เพราะพี่เคยไปทำข่าวเก็บกู้ระเบิด ชุมทั้งนั้น เราไม่เข้าไปใกล้เราต้องใช้วิธีการซูมเข้าไป มันปลอดภัยตัวเรา รู้โดยเซนส์ของเรา...

...บางครั้งถึงมีเซนส์ที่พลาด โอกาสพลาดมันมี... (สุทธิพงษ์ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก เราจะเห็นได้ว่านักข่าวและช่างภาพจะมีวิธีการทำงานที่สามารถรักษาความปลอดภัยให้กับตนเองได้ในระดับหนึ่ง เช่น เมื่อกลไกทางความรู้สึกที่อาจจะเป็นความรู้สึกเบื้องต้น หรือเป็นความรู้สึกที่มาจาก การตั้งสมมติฐาน ที่จะบอกว่าเหตุการณ์เช่นนี้ควรมีความระมัดระวังเป็นพิเศษ นักข่าวและช่างภาพก็จะไม่เข้าไปใกล้สถานที่เกิดเหตุมาก หากแต่จะใช้เทคนิคพิเศษเพื่อให้ได้ภาพ เช่น การซูมกล้องเข้าไปให้ได้ภาพในระยะใกล้ แม้ว่าจะไม่ได้ภาพที่ชัดเจนเท่ากับการเข้าไปอยู่ในสถานที่จริง แต่ก็สามารถได้ภาพที่ต้องการและก็อยู่ในลักษณะการทำงานที่มีความปลอดภัย เพราะบางครั้งความรู้สึกก็เชื่อไม่ได้ทั้งหมด โอกาสพลาดก็อาจจะเกิดขึ้นได้เช่นกัน

จากประสบการณ์ของนักข่าวและช่างภาพในการทำข่าวกรณีเหตุการณ์ความไม่สงบหรือในสถานการณ์ที่อันตราย สิ่งสำคัญก็คือ การสังเกต และเรียนรู้จากข่าวที่ผ่านมา และประวัติศาสตร์ของข่าวใน 3 จังหวัด เพื่อเรียนรู้การเกิดเหตุ และหลีกเลี่ยงความเสี่ยงนั้น ทำงานด้วยความระมัดระวัง และสังเกตถึงศอกปิดรอบ ๆ ตัว หากใช้เทคนิคพิเศษในการได้มาซึ่งภาพข่าวได้ก็ควรใช้เพื่อลดความเสี่ยง และสิ่งที่สำคัญคือ การเคลื่อนที่และทำงานอย่างรวดเร็ว ไม่ควรยืนที่จุดใดจุดหนึ่งเป็นระยะเวลาานาน เมื่อทำงานเสร็จควรรีบกลับ เพื่อความปลอดภัย และลดความเสี่ยงอันตรายจากสถานการณ์อันตรายอื่น ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในภายหลัง

4. แรงจูงใจในการทำงาน แรงจูงใจแรงจูงใจในการเป็นนักข่าวในทัศนะของนักข่าวแต่ละคนนั้นจะมีความแตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่จะมีความคิดว่า อาชีพ นักข่าวเป็นอาชีพที่ทำหายในการทำงาน และก็เป็นเรื่องของการแสวงหาความเป็นจริง ความถูกต้อง แสวงหาข้อเท็จจริงให้กับสังคม ถึงแม้ว่าในขณะที่จะยังไม่รู้ว่าจะจะเป็นความจริงคืออะไร แต่กระบวนการทำงานของนักข่าวจะนำไปสู่ความจริงซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องแสวงหา และนำสิ่งที่ได้พบ ได้เห็น ได้ทราบออกมานำเสนอให้สังคมได้รับรู้ นักข่าวบางคนมองว่าอาชีพนี้เป็นอาชีพที่ทำคุณประโยชน์กับสังคม ได้ช่วยเหลือคนได้ทำให้สังคมรับรู้ข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ต่าง ๆ สำหรับบางคนก็เป็นความใฝ่ฝันมาตั้งแต่เด็ก ศึกษาเรียนมาโดยตรงทางด้านนิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์ ขณะที่บางคนเป็นเพียงแค่เหตุผลทางเศรษฐกิจ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...นักข่าวเป็นอาชีพที่ทำหายในการทำงาน และก็เป็นเรื่องของการแสวงหาความเป็นจริง ความถูกต้อง แสวงหาข้อเท็จจริงให้กับสังคม ... (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

...ก็อยากเป็นตั้งแต่เด็ก ความฝันตั้งแต่เด็ก ทำงานก็สนุก เป็นความสนุกบนความทุกข์ของคนอื่น เราทำมาเกือบ 20 ปี ก็ไม่ได้ยาก ทำเป็นอาชีพไปเลย ทำงานคล่องตัวมาก มันถอยไม่ได้

แล้ว ไปเปลี่ยนอาชีพไม่ได้แล้ว ต้องไปเริ่มต้นใหม่ แต่ว่าอาชีพนี้เราทำมานาน รู้หมดแล้ว คล่องตัวมากกว่าไปทำอย่างอื่น... (สันติ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2553)

...ในความคิดของเรา เราหางานอะไรก็ได้ให้ดีกว่าตอนนี้ที่เราเป็นอยู่ มันไม่ใช่ความใฝ่ฝันของเราแต่เด็ก มันเป็นเศรษฐกิจมากกว่า เราคิดถึงเศรษฐกิจมากกว่า ว่าเราจะทำอย่างไรให้ครอบครัวไหว... (สุทธิพงษ์ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก เราจะเห็นได้ว่า แรงจูงใจในการประกอบอาชีพ นักข่าวของนักข่าวมีหลากหลาย ทั้งจากความชอบส่วนบุคคล คุณประโยชน์ของอาชีพ และ เหตุผลทางเศรษฐกิจ ซึ่งจากเหตุผลต่าง ๆ นี้อยู่จะนำไปสู่แรงเสริมในการทำงานที่แตกต่างกัน เพราะ จุดประสงค์และลักษณะความต้องการในการทำงานที่แตกต่างกัน

สำหรับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในสถานการณ์ความขัดแย้ง เหตุการณ์ความไม่สงบ หรือในพื้นที่ที่เสี่ยงอันตรายนั้น สืบเนื่องมาจากการที่นักข่าวต้องการและอยากได้ข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง จึงเป็นหน้าที่ของนักข่าวที่จะต้องเข้าไปในสถานการณ์ เพื่อทำหน้าที่แสวงหาข้อมูลด้วยความอยากรู้ ด้วยแรงขับจากการทำงานและความอยากรู้อยากเห็นเป็นแรงจูงใจที่สำคัญ แม้ว่าจะเป็นพื้นที่ที่เสี่ยงอันตราย แต่ความอยากรู้อะไรขึ้นนั้นจะทำให้ไม่กลัวที่จะเข้าไปในพื้นที่ ในครั้งคนอื่น ๆ อาจมองว่าไม่อยากทำ แต่ในความเป็นจริง คือความอยากทำในหน้าที่ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...เป็นชื่อเสียงของตัวเองและช่องของเรา เป็นความภาคภูมิใจ เหมือนว่าช่องเรามีข่าว มีสตอรี่ตัวนี้ เราได้รู้จักแหล่งข่าวคนนั้น คนนี้... (สุทธิพงษ์ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

...เราอยากได้ความจริง ที่ต้องเข้าไปในสถานการณ์ เราจะต้องทำหน้าที่ แรงจูงใจ และแรงขับสำคัญคือเราต้องทำหน้าที่ เข้าไปรายงานเรื่องนั้นด้วยความอยากรู้ด้วยแรงขับจากการทำงานเป็นแรงจูงใจสำคัญ และความอยากรู้อยากเห็นของเราเป็นพื้นฐานสำคัญ แม้ว่าจะเป็นพื้นที่ที่เสี่ยง แต่เราก็อยากรู้อะไรขึ้น ต้องเข้าพื้นที่ให้ได้ ต้องไม่กลัวที่จะเข้าไป... (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

...มันอยู่ที่จิตใจของเราอยู่แล้ว หน้าที่ของเราเราต้องไป เราก็มั่นใจว่ามี เจ้าหน้าที่ คอยดูแล เคลียร์พื้นที่ พอเกิดเหตุปุ๊บต้องไปอยู่แล้ว แต่ว่าจุดหนึ่งที่เราสำนึกไว้ ว่าปลอดภัยไว้ดีที่สุด ระวังตัว ปลอดภัยไว้ดีที่สุด ระวังการให้ข้อมูลของเจ้าหน้าที่ ฟังวิทยุ ฟังเหตุการณ์ ว่ารุนแรงไม่สามารถเข้าไปได้ เราต้องระวังตัวเองตรงจุดนั้น เราถือว่าจิตวิญญาณผู้สื่อข่าวต้องเข้าไป... (สมบัติ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก เราจะเห็นได้ว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบ หรือในสถานการณ์อันตราย มีแรงจูงใจหลัก 2 ประการ คือ 1) แรงจูงใจทางด้านคุณลักษณะของนักข่าวคือความอยากรู้อยากเห็น อยากเข้าไปแสวงหาความจริง 2) แรงจูงใจทางด้านหน้าที่ในการทำงาน ที่เป็นแรงผลักดันให้นักข่าวทั้งหลายตัดสินใจเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ที่เสี่ยงอันตราย

สำหรับสวัสดิการ หรือสิ่งตอบแทน สิทธิพิเศษของนักข่าวศูนย์ข่าวและผู้สื่อข่าว พิเศษหรือนักข่าวท้องถิ่นนั้นจะมีความแตกต่างกัน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

นักข่าวศูนย์ข่าว

...จะได้เป็นเงินเดือน สวัสดิการ ค่าเลี้ยงชีพ โบนัส ประกันภัย ส่วนที่เป็นค่าทั่วไปก็เบิกกับราชการได้... (สุทธิพงษ์ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

ผู้สื่อข่าวพิเศษ

...สิทธิพิเศษ ไม่มี เพราะว่า ค่าตอบแทนเขาก็ให้คุ้ม เขาก็ให้เยอะ มีอบรมสัมมนาปีละปี เวียนไม่ได้จำกัดพื้นที่ บางทีก็จัดภูเก็ตบ้าง หาดใหญ่บ้าง กรุงเทพฯก็มี เป็นการอบรมเฉพาะผู้สื่อข่าวของต้นสังกัดเค้าจัด จะมีการพบปะกันปีละครั้ง... (สันติ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2553)

...ค่าข่าวของบริษัทที่ผู้สื่อข่าวพิเศษจะได้รับจากบริษัทจะสูงกว่าช่องอื่นมาก และทุกปีจะมีการประกวดผลงาน ของสถานีเป็นการภายใน เพื่อมอบแก่ผู้สื่อข่าวพิเศษที่มีผลงานดี นอกจากนี้บริษัท อสมท. ได้จัดทำประกันชีวิตให้กับผู้สื่อข่าวทุกคนเพื่อเป็นสวัสดิการเพิ่มเติม ส่วนหนึ่งหากเกิดปัญหาขึ้น และหากนักข่าวได้รับบาดเจ็บทางบริษัทจะพิจารณาช่วยเหลือเป็นพิเศษ โดยมีการขออนุมัติเงินช่วยเหลือเพิ่มเติมแล้วแต่กรณี... (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

ผลงานอันดีของนักข่าวองค์กรกับบริษัท

เป็นพนักงานของบริษัทสังกัดสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ อสมท. จะได้รับเงินเดือน ค่าเลี้ยงชีพ ค่าล่วงเวลา และ สิทธิพิเศษต่าง ๆ ตามที่บริษัทจะมีให้ได้ ขณะที่ผู้สื่อข่าวพิเศษหรือนักข่าวท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของทีมข่าวที่บริษัทให้ความสำคัญเช่นเดียวกับทีมข่าวที่เป็นพนักงานประจำ จะไม่ได้รับเงินเดือน แต่รับค่าข่าวเป็นรายชิ้นตามจำนวนชิ้นที่ได้รับการออกอากาศ โดยค่าข่าวที่ผู้สื่อข่าวพิเศษจะได้รับจากบริษัทจะสูงกว่าสถานีโทรทัศน์อื่น ๆ มาก และทุกปีจะมีการประกวดผลงานเป็นการภายใน โดยมีทั้งเงินรางวัลและโล่รางวัลของสถานี เพื่อมอบแก่ผู้สื่อข่าวพิเศษที่มีผลงานดี และหากผลงานเป็นที่น่าสนใจจะมีการส่งเข้าประกวดกับสถาบันสื่ออื่น ๆ ต่อไป ซึ่งบ่อยครั้งที่ผู้สื่อข่าวในสามจังหวัดได้รางวัล นอกจากนี้บริษัท อสมท.

ได้จัดทำประกันชีวิตให้กับผู้สื่อข่าวพิเศษทุกคนเพื่อเป็นสวัสดิการเพิ่มเติมส่วนหนึ่งหากเกิดปัญหาขึ้น และหากนักข่าวได้รับบาดเจ็บทางบริษัทจะพิจารณาช่วยเหลือเป็นพิเศษ โดยมีการขออนุมัติเงินช่วยเหลือเพิ่มเติมตามแต่กรณีด้วย ซึ่งเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้นักข่าวท้องถิ่นซึ่งทำงานในพื้นที่ได้ในระดับหนึ่ง นอกจากนี้ทางบริษัทมีการจัดอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มความรู้และพัฒนาศักยภาพให้กับนักข่าวอย่างสม่ำเสมอในทุก ๆ ปีด้วย

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการหาข่าวของนักข่าว กรณีสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

การทำงานในสถานการณ์ความขัดแย้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น จากการศึกษาสามารถสรุปปัญหาและอุปสรรค ได้ 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคทางด้านความอันตรายของพื้นที่
2. ปัญหาและอุปสรรคทางด้านภาษาและการสื่อสาร
3. ปัญหาและอุปสรรคทางด้านจิตวิญญาณของวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน
4. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับแหล่งข่าวและการรายงานข่าว
5. ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องความเข้าใจระหว่างกัน

1. **ปัญหาและอุปสรรคทางด้านความอันตรายของพื้นที่** การทำงานในสถานการณ์เสี่ยงภัย 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ปัญหาและอุปสรรคเกิดได้จากความอันตรายของพื้นที่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพความปลอดภัยของนักข่าวในการทำงาน และยังส่งผลถึงกระบวนการทำข่าวและการได้มาซึ่งข่าวสารและภาพข่าวของนักข่าวด้วย เนื่องจากการทำงานในพื้นที่ที่มีความอันตรายย่อมส่งผลต่อการลดทอนประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน ด้วยปัจจัยต่าง ๆ ที่แทรกเข้ามาระหว่างกระบวนการ เช่น การที่เจ้าหน้าที่กลัวไม่เข้าป่าไปเขตพื้นที่ที่อันตราย เพื่อความปลอดภัยแก่ตัวนักข่าวเอง ทำให้บางครั้งนักข่าวไม่ได้เนื้อข่าวหรือภาพข่าว ตลอดจนอาจทำให้การได้มาซึ่งข้อมูลข่าวเกิดความล่าช้า ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...มีความอันตรายของพื้นที่ บางทีเจ้าหน้าที่ก็กลัว ก็ต้องตามเค้า ตามเค้า ยังไงก็ไม่ได้ อยู่ดี ... (สุรศักดิ์ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

...การเข้าพื้นที่มันก็ยากมากขึ้น มันไม่ปลอดภัย มันมีความเสี่ยง การเข้าไปทำงานมันยาก เราก็ต้องดูอย่างมากว่าควรจะไปติดตามข่าวนี้หรือไม่ บางทีถ้าเราเข้าไปแล้วไม่ปลอดภัย มันก็เป็นปัญหาที่จะเข้าไปตรวจสอบข้อเท็จจริง... (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

...บางพื้นที่ทหารก็ไม่ให้เข้าพื้นที่แค่นั้นเอง ถ้าไม่หนักหนาจริง ๆ ก็ไม่ต้องเข้า แต่ถ้ามันร้ายแรงจริง ๆ เราก็อรเข้าไปกับผู้ใหญ่ก็ได้ รอให้เค้าเคลียร์พื้นที่ก็ได้ ที่เขาไม่ให้เข้าเพราะเขาเป็นห่วง พื้นที่มันยังไม่เคลียร์ แต่บางครั้งเราจะรอเจ้าหน้าที่ไม่ได้ มันนาน ใช้เวลาหลายชั่วโมง มันจะไม่ทันนำเสนอข่าว เพราะว่าทำทีวีมันต้องเร็ว... (สันติ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2553)

จากคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์หลัก แสดงให้เห็นว่า ปัญหาและอุปสรรคทางด้านความอันตรายของพื้นที่นั้นส่งผลกระทบต่อกระบวนการทำงานของนักข่าว เนื่องจากมีปัจจัยแทรกที่เข้ามาเสริมจนทำให้นักข่าวไม่สามารถบรรลุจุดประสงค์ในการทำงานได้ เช่น การที่เจ้าหน้าที่กันไม่ให้ นักข่าวเข้าพื้นที่อันตราย เพื่อความปลอดภัย ทำให้บางครั้งนักข่าวไม่ได้ภาพข่าวนำเสนอหรือในกรณีที่การที่นักข่าวต้องรอเจ้าหน้าที่ตรวจเคลียร์พื้นที่ให้เรียบร้อยก่อนที่จะเข้าพื้นที่นั้น อาจจะทำให้การได้มาซึ่งข่าวสารนั้นล่าช้า ไม่ทันกับสถานการณ์ ซึ่งสำหรับสื่อโทรทัศน์แล้วภาพข่าว และความรวดเร็วถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ

2. ปัญหาและอุปสรรคทางด้านภาษาและการสื่อสาร ในการลงพื้นที่ท้องถิ่นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะพบเห็นได้ทั่วไป คือ ปัญหาเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร เนื่องจากประชากร 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีส่วนมากจะสื่อสารด้วยภาษาฮาวี ดังนั้นนักข่าวที่รู้ภาษาฮาวีก็จะได้เปรียบทางด้านสื่อสาร เข้าถึงข้อมูล และ ความเป็นกันเองกับบุคคลในท้องถิ่น เนื่องจากการสื่อสารภาษาถิ่นจะให้ความรู้สึกที่คุ้นเคยที่มากกว่า ดังคำให้สัมภาษณ์จากผู้ให้สัมภาษณ์หลัก ดังต่อไปนี้

...พุทธน้อยมาก บางหมู่บ้าน 7% 5% ถ้าใครรู้ภาษาฮาวีจะได้เปรียบมากในการทำข่าว... (สุทธิโชค นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

...บางคนไม่เข้าใจในการสื่อสาร หลากม ทำให้เป็นกันเองมากที่สุด... (สัญญา นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

จากคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์หลัก สะท้อนให้เห็นว่าการรู้และเข้าใจภาษาฮาวีซึ่งเป็นภาษาถิ่นนั้นเป็นข้อได้เปรียบสำหรับนักข่าวบางคน เนื่องจากการที่สื่อสารด้วยภาษาที่เป็นที่เข้าใจกันระหว่างนักข่าวและประชาชน เป็นสิ่งที่ช่วยในการลดช่องว่างระหว่างกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเข้าถึงข้อมูล และการไว้วางใจระหว่างกันที่มากกว่า

3. ปัญหาและอุปสรรคทางด้านจิตวิญญาณของวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของวิชาชีพนักสื่อสารมวลชนคือจิตวิญญาณความเป็นนักข่าวซึ่งเป็นผลดีต่อหน้าที่การงานเนื่องจากเป็นแรงเสริมให้เกิดผลงานที่ดี แต่อย่างไรก็ตามในสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัยนั้น อาจส่งผลในทางลบต่อนักข่าวได้เช่นกัน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...นักข่าวบางทีเวลาไปเจอภาพสวย ๆ ก็ลืมระวังตัว ภาพไฟกำลังลุกไหม้จากเหตุการณ์ระเบิด ก็พยายามจะไปเก็บภาพสด ๆ ก็เลยลืมว่ามีลูกที่สอง ลืมความระวังตัว เผลอไปหน่อย มันเหมือนเป็นจิตวิญญาณของนักข่าว บางทีผมเองก็ลืมตัว บางทีเพื่อนก็สะกิด บางทีเพื่อนร่วมงานก็พูด... (สันติ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2553)

...ถ้าเป็นข่าวเราไป บางทีบางชิ้นบางงานถ้าเราเห็นว่าไม่ปลอดภัย เราเซฟตัวเองไว้ แต่พอเอาเข้าจริง ๆ มันอยู่ในวิญญาน เป็นการแข่งขันด้วย เราไปทำแล้วช่องอื่นไม่มี มันเป็นความภาคภูมิใจเราด้วย เป็นความภาคภูมิใจของช่องเรา หรือถ้าทุกช่องทำเหมือนกันนะ แต่เราได้ออกก่อน มันเหมือนเป็นการแข่งขัน ถ้าเราทำได้ เหมือนเราแข่งกับตัวเอง เหมือนเราเล่นเกมส์ชนะแล้วเราริน... (สุทธิพงษ์ นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

จากคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก สะท้อนให้เห็นว่าจิตวิญญาณความเป็นนักข่าวซึ่งเป็นผลดีต่อประสิทธิภาพในการทำงาน มีแนวโน้มที่จะเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการทำงานของนักข่าวที่ต้องทำงานในสถานการณ์เสี่ยงภัย เพราะภายใต้สถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัยนั้น จิตวิญญาณความเป็นนักข่าวมักจะแปรผกผันกับความปลอดภัย เนื่องจากนักข่าวส่วนมากจะคิดถึงงานเป็นความสำคัญลำดับแรกในขณะปฏิบัติงาน ดังนั้นในการทำงานนักข่าวก็จะตั้งใจทำงานอย่างมาก และด้วยภารกิจที่อยากให้งานออกมามีคุณภาพได้ภาพข่าวที่สวยงาม สมจริง ชักนำไปให้นักข่าวพาตัวเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นอันตราย โดย ลืมที่จะคิดถึงความปลอดภัย อันจะส่งผลเสียต่อตัวนักข่าวเอง

4. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับแหล่งข่าวและการรายงานข่าว ปัญหา และอุปสรรคจากการติดต่อกับแหล่งข่าว จากสาเหตุต่าง ๆ เช่น การที่แหล่งข่าวมีเวลาว่างไม่ตรงกับช่วงเวลาการนัดหมาย การที่แหล่งข่าวไม่ให้ความร่วมมือ หรือ การมีเวลาน้อยในการสัมภาษณ์แหล่งข่าว เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการรายงานข่าวซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและอาจเป็นปัญหาและอุปสรรคในการทำงานได้ด้วยเช่นกัน

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

สำหรับการรายงานข่าวนั้น นักข่าวจะมี 2 สถานะ คือสถานะความเป็นนักข่าว กับสถานะความเป็นพลเมืองของชาติ นักข่าวควรต้องตระหนักว่าจะเอาความเป็นนักข่าวไปทำลายความมั่นคงของชาติได้หรือไม่ หรือว่าควรจะทำเท่าที่ทำได้ บางเรื่องก็ปล่อยให้เป็นเรื่องของฝ่ายความมั่นคงไป นักข่าวต้องคำนึงถึงความมั่นคงของชาติและกฎหมายด้วย ดังที่ศนะของนักข่าวคนหนึ่งที่ว่า

...การรายงานข่าว เรามี 2 สถานะ คือสถานะความเป็นนักข่าว กับสถานะความเป็นพลเมืองของชาติ... เราจะเอาความเป็นนักข่าวของเราไปทำลายความมั่นคงของชาติรีเปล่า หรือว่าเราจะทำแค่ที่เราทำได้ บางเรื่องก็ปล่อยให้เป็นเรื่องของฝ่ายความมั่นคงไป ตัวพี่ก็ยังคงขัดแย้ง... (สุทธิโชค นามสมมติ, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักนี้ สะท้อนให้เห็นบทบาทที่ทับซ้อนกันของนักข่าว ซึ่งบางครั้งกลายเป็นบทบาทที่ขัดแย้งจนกลายเป็นปัญหา จึงเป็นเรื่องสำคัญที่นักข่าวแต่ละคนจะต้องตัดสินใจเลือกทางเดินและการแสดงออกทางบทบาทใดบทบาทหนึ่งให้ชัดเจน ภายใต้อาณัติของสถานการณืใดสถานการณืหนึ่ง

5. ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องความเข้าใจระหว่างกัน ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องความเข้าใจระหว่างกัน เช่น เรื่องของความไม่เข้าใจกันในทีมซึ่งอาจเกิดขึ้นได้อยู่เสมอ เพราะในการทำงานในแต่ละทีมต้องมีการติดต่อ สื่อสาร เชื่อมโยงกันตลอดเวลาเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในวัตถุประสงค์หนึ่ง เช่น ความต้องการที่ไม่ตรงกัน นำไปสู่ปัญหาในการทำงาน เพราะบางครั้งคนที่อยู่ในพื้นที่กับคนที่อยู่ในส่วนกลางอาจจะมีมุมมองที่แตกต่างกัน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไปนี้

...เรื่องของความไม่เข้าใจในทีมด้วยกัน อาจจะเป็นปัญหาเหมือนกัน ความต้องการของเขากับเราอาจจะไม่ตรงกัน การประสานงานอาจจะมีปัญหาในบางครั้ง บางครั้งคนที่อยู่ในพื้นที่กับคนที่อยู่ในกรุงเทพอาจจะมีมุมมองที่แตกต่างกัน ส่วนกลางอาจจะบอกว่านี่สำคัญสำหรับส่วนกลาง แต่เรามองว่าไม่น่าจะทำ ก็อาจจะมีปัญหา หรือเรื่องความไม่เข้าใจในพื้นที่ เพราะว่าส่วนกลางบางคนก็ไม่ได้ในพื้นที่ ก็ไม่เข้าใจพื้นที่พอ สภาพพื้นที่ ทำให้เกิดปัญหาขึ้นได้.. (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์หลัก แสดงให้เห็นว่า ประเด็นปัญหาความไม่เข้าใจกันอาจเกิดขึ้นได้จากการที่มีทัศนคติ และมุมมองที่แตกต่างกัน เช่น การที่บางคนไม่ได้เข้าไปในพื้นที่ อาจจะทำให้ไม่เข้าใจพื้นที่หรือสภาพพื้นที่ที่มากพอ จึงอาจจะทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งทางแนวความคิดขึ้นได้ เพราะในบางสถานการณ์ ความคิดที่เชิงทฤษฎีหรือเชิงที่ควรจะเป็นก็อาจจะไม่สามารถปฏิบัติได้จริงในทางปฏิบัติ เนื่องด้วยปัจจัยสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงควรพิจารณาจากหลากหลายปัจจัย ข้อจำกัดทางความคิดของกลุ่มคนที่ยืนอยู่คนละจุด หรือ มองจากคนละมุม อาจจะทำให้ไม่สามารถเข้าใจปัญหาได้อย่างลึกซึ้งเพียงพอ ดังนั้นวิธีการแก้ปัญหาคือการสื่อสาร ปรึกษาหารือ ทำความเข้าใจ และรับฟังเหตุผลของกันและกัน

นอกจากนี้ยังมีปัญหาและอุปสรรคกับนักข่าวในพื้นที่ เช่น กรณีที่นักข่าวท้องถิ่นมองว่าข่าวนี้ได้มาอย่างยากลำบาก แต่ไม่ได้ออกอากาศ เหตุการณ์นี้ต้องพิจารณาจากนโยบายของสถานี นโยบายข่าวประจำวัน นโยบายภาพรวม ว่าช่วงนี้จะเน้นข่าวอะไร ดังทัศนคติของนักข่าวคนหนึ่ง ที่ว่า

...เช่น ช่วงนี้ข่าวเน้นนักเรื่องในกรุงเทพ ข่าวใน 3 จังหวัดก็ลดลงไป ไม่ได้รับการหยิบขึ้นมา หรือว่ามีข่าวเรื่องอื่น ข่าวบางที่ที่ควรจะเป็นข่าวภูมิภาคก็ถูกตัดออกไป ข่าวก็ไม่ได้ ออก ทำให้เค้ารู้สึกหมกมุ่นใจ ข่าวไม่ได้ออกอากาศ เพราะว่าถ้าไม่ได้ออกอากาศเค้าก็ไม่ได้เงิน รายได้ก็ตก ทั้งเสี่ยงทั้งไม่มีรายได้ก็แย่... (สุทธิชัย นามสมมติ, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2553)

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์หลัก แสดงให้เห็นว่าปัญหาและอุปสรรค ทางด้านความไม่เข้าใจระหว่างกันสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกระดับของการทำงาน เช่น ระดับองค์กร ส่วนกลาง ศูนย์ข่าวภูมิภาค ทีมข่าว หรือตลอดจนระดับปัจเจกบุคคลด้วยตนเอง ซึ่งวิธีการลดทอน ความขัดแย้งหรือความไม่เข้าใจระหว่างกัน ทำได้ด้วยการสื่อสาร เสริมสร้างความเข้าใจ และการให้ ความเป็นธรรม จึงมีการดูแลกำลังใจกับนักข่าวด้วย เช่น หากนักข่าวต้องค้นหาข่าวมานำเสนอได้ อย่างน่าสนใจ ก็ให้เงินค่าข่าว ถึงแม้ว่าข่าวจะไม่ได้รับการออกอากาศก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถให้ค่า ข่าวทุกเรื่องได้ ไม่เช่นนั้นต้นทุนการทำข่าวก็จะสูง ซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณา

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการอธิบายถึงบทสรุป และอภิปรายผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการหาข่าวของนักข่าวสังกัดสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทย” ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการหาข่าว ประสิทธิภาพการทำงาน ปัญหาและอุปสรรคในการหาข่าวของนักข่าวสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ กรณีสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการนำข้อมูลทั้งหมดจากการศึกษามาประมวลความรู้ผ่านการนำเสนอผลการศึกษาในบทที่ 5 นี้ และคิดค้นข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์สูงสุดกับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานและสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ โดยสรุปผลการศึกษาเรียงตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ คือ

1. กระบวนการหาข่าวของนักข่าว กรณีสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ประสิทธิภาพการทำงานของนักข่าว กรณีสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. ปัญหาและอุปสรรคในการหาข่าวของนักข่าว กรณีสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

สรุปผลการวิจัย

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ตอนที่ 1 กระบวนการหาข่าวของนักข่าว กรณีสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการสัมภาษณ์ นักข่าวในศูนย์ข่าวภาคใต้ และผู้สื่อข่าวพิเศษประจำจังหวัด หรือผู้สื่อข่าวท้องถิ่น (Stringer) พบว่ากระบวนการหาข่าวเหตุการณ์ กรณีสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของบุคลากรข่าว สามารถแบ่งได้เป็นลำดับขั้นตอนตามกระบวนการได้ 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการกำหนดประเด็น หรือ การรับแจ้งข่าวจากแหล่งข่าว จากการศึกษาพบว่างานข่าวในพื้นที่ 3 จังหวัด ชายแดนภาคใต้นั้น อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ข่าวทั่วไป กับ ข่าวเหตุการณ์ ซึ่งแหล่งที่มาของข่าวทั้งสองประเภทยังมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ แหล่งที่มาของข่าวทั่วไปนั้น จะมาจากการกำหนดประเด็นของนักข่าวในศูนย์ข่าวเอง หรือ จากการได้รับมอบหมาย แต่สำหรับข่าวเหตุการณ์นั้น จะมาจากการรับแจ้ง หรือทราบข่าวจากแหล่งข่าวต่าง ๆ เช่น การโทรศัพท์แจ้งข่าวจากประชาชน จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ จากเพื่อนสื่อด้วยกัน หรือ จากวิทยุสื่อสารเครือข่ายประชาชน เครือข่ายทหาร หรือเครือข่ายตำรวจในพื้นที่ เป็นต้น หากเป็นนักข่าวในศูนย์ข่าวนั้นจะมีแหล่งข่าวเพิ่มเติม คือ ผู้สื่อข่าวพิเศษที่ประจำอยู่ในแต่ละจังหวัดอีกด้วย

2. กระบวนการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม และการคัดเลือก และการประเมินสถานการณ์ เมื่อนักข่าวได้รับแจ้งข่าวจากแหล่งข่าว หรือ กำหนดประเด็นได้แล้ว นักข่าวจะทำการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม จากสื่อและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น ข้อมูลจากบุคคล อินเทอร์เน็ต หนังสือหรือเอกสารต่าง ๆ ที่มีข้อมูล ทั้งจากหน่วยงานราชการ และ ภาคเอกชน หลังจากนั้นนักข่าวก็จะมีกระบวนการประเมินสถานการณ์ว่าจะลงพื้นที่หรือไม่ หากตัดสินใจที่จะลงพื้นที่ก็จะนำไปสู่กระบวนการขั้นตอนต่อไปซึ่งก็คือ การวางแผนและเตรียมพร้อมก่อนลงพื้นที่ แต่หากตัดสินใจที่จะไม่ลงพื้นที่ ก็จะนำไปสู่การเปลี่ยนประเด็นการทำงาน หรือ หาข่าวใหม่ต่อไป

3. กระบวนการวางแผนและการเตรียมพร้อมก่อนลงพื้นที่ สำหรับเรื่องการออกพื้นที่นั้น ถ้าเป็นข่าวทั่วไปนักข่าวจะมีเวลาในการเตรียมความพร้อมก่อนออกพื้นที่ เช่น วางแผนการทำงาน นัดหมายระบบการทำงานกับทีมงาน วางแผนการเดินทาง เตรียมประเด็นสัมภาษณ์ นัดหมายแหล่งข่าว ตรวจสอบเครื่องมือและอุปกรณ์ และ เตรียมสภาพร่างกายและจิตใจให้พร้อมสำหรับการทำงาน เป็นต้น

สำหรับข่าวสถานการณ์นั้น นักข่าวจะต้องเดินทางลงไปในพื้นที่อย่างรวดเร็ว เพื่อหาข้อมูลและเก็บภาพเพื่อนำกลับมาออกอากาศให้เร็วที่สุด โดยนักข่าวโดยเฉพาะผู้สื่อข่าวพิเศษประจำจังหวัด หรือผู้สื่อข่าวท้องถิ่น จะมีการเตรียมพร้อมอยู่เสมอสำหรับข่าวสถานการณ์ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ เช่น เตรียมอุปกรณ์การถ่ายภาพ การทำข่าว ไฟส่องสว่างให้พร้อมใช้งานและวางไว้ใกล้ตัว เพื่อสามารถใช้หยิบใช้งานได้ทุกเมื่ออย่างทันท่วงที เป็นต้น

4. การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลของนักข่าวโดยปกติจะเป็นการลงพื้นที่เป็นทีม ซึ่งใน 1 ทีมประกอบด้วย นักข่าว ช่างภาพ และผู้ช่วยช่างภาพ แต่หากเป็นกรณีข่าวเหตุการณ์ในจังหวัดต่าง ๆ โดยมากมักจะทำโดยนักข่าวท้องถิ่น ซึ่งเป็นประชาชนผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ โดยมีการทำงานคนเดียว เมื่อได้ข่าวและรายละเอียดของข่าวก็จะนำมาเสนอทางสถานีโทรทัศน์ ซึ่งทางสถานีโทรทัศน์จะให้ค่าตอบแทนเป็นค่าข่าวเป็นรายชิ้นไป

5. การประเมินคุณค่า ตรวจสอบความถูกต้อง และการนำเสนอข่าวเพื่อออกอากาศ การประเมินคุณค่าสำหรับกรณีข่าวทั่วไปนั้น จะพิจารณาถึงความสำคัญของข่าว สำหรับศูนย์ข่าวนั้น ข่าวเหตุการณ์จะมีความสำคัญที่สุด ซึ่งหลักในการประเมินคุณค่าข่าวเหตุการณ์นั้น จะพิจารณาจากความสด ใหม่ ทันเหตุการณ์ ถูกต้อง ชัดเจน ครอบคลุม เป็นเรื่องที่คนสนใจ และตรงกับนโยบาย ซึ่งในการทำงานข่าวนั้น นักข่าวจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของข่าว เพราะ ความถูกต้องนั้นเป็นพื้นฐานของการทำงาน นักข่าวต้องไปให้ถึงที่เกิดเหตุให้เร็วที่สุด เพื่อที่ได้ข้อมูลเหตุการณ์ที่เป็นความจริงที่สุด ในสถานที่เกิดเหตุจริง หากนักข่าวเข้าพื้นที่ข่าวอาจทำให้ไม่สามารถได้ข่าวที่ถูกต้องแม่นยำ และการทำงานข่าวยังมีวิธีตรวจสอบข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง เช่น จากโรงพยาบาล จากตำรวจ หรือ ทหารอีกด้วย นอกจากนี้สื่อต่าง ๆ จะมีการตรวจสอบซึ่งกันและกัน เพื่อยืนยันความถูกต้องของการทำงานอีกด้วย

ตอนที่ 2 ประสพการณ์การทำงานของนักข่าวสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ กรณีข่าวสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

สำหรับตอนที่ 2 นี้ แบ่ง ได้เป็น 4 ประเด็นดังนี้คือ

1. ประสพการณ์การทำงาน ในการทำงานของนักข่าว เพื่อจะได้มาซึ่งข้อมูลและภาพข่าวเหตุการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาเสนอออกสู่สังคม ตามบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน ในการทำหน้าที่เป็นผู้พิทักษ์ ผู้ให้ความหมาย และ ผู้ตอบสนองต่อสังคมนั้น นักข่าวมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำพาตัวเองเข้าไปอยู่ในสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงทางด้านข้อมูลและภาพข่าว จึงนำมาซึ่งประสพการณ์ที่หลากหลายของนักข่าวแต่ละคน ซึ่งในบางครั้ง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นก็มีความเสี่ยงต่อชีวิตและความปลอดภัยของนักข่าวเป็นอย่างมาก

2. ความปลอดภัยระหว่างการทำงาน วิธีการรักษาความปลอดภัยหรือความปลอดภัยในการทำงานของนักข่าวนั้น ไม่ได้มีเป็นข้อกำหนดกฎเกณฑ์ที่เฉพาะเจาะจง หากแต่ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม สังคม ที่คนคิด ที่ทักษะ และประสพการณ์ในการทำงานของนักข่าวแต่ละคนที่จะต้องดูแลความปลอดภัยสำหรับตัวเอง ต้องตัดสินใจให้ได้ว่าสถานการณ์เช่นนี้ควรจะทำอย่างไร

3. ลักษณะการใช้ชีวิตในสถานการณ์ความขัดแย้ง ในการใช้ชีวิตในสถานการณ์ความขัดแย้ง นักข่าวจะได้รับอุปสรรคสำหรับรักษาความปลอดภัยที่ทางส่วนกลางจัดสรรให้ คือ เสื่อเกราะ แต่อย่างไรก็ตามอุปสรรคเหล่านี้ สามารถใช้ป้องกันอันตรายได้ในระดับหนึ่ง ไม่ได้ให้ความปลอดภัยให้กับนักข่าวหนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ เนื่องจากสถานการณ์และพื้นที่ยังไม่มีความปลอดภัย นักข่าวก็ยังคงต้องอยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อความปลอดภัยอยู่เช่นเดิม

อย่างไรก็ตามนักข่าวแต่ละบุคคลก็จะมีกลวิธีในการรักษาความปลอดภัยที่แตกต่าง กัน เช่น การใช้วิธีการสังเกต ในสถานการณ์ต่าง ๆ หรือ ใช้เทคนิคการรักษาความปลอดภัยต่าง ๆ เช่น กลวิธีการขบรดในเลนกลาง เป็นต้น

4. แรงจูงใจในการทำงาน สำหรับแรงจูงใจในการเป็นนักข่าวนั้น สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเด็น คือ ความชอบส่วนบุคคล คุณประโยชน์ของวิชาชีพ และเศรษฐกิจ

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์หลักนั้นมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพและการทำงานที่แตกต่างกัน ซึ่งปัจจัยความแตกต่างนี้อาจจะส่งผลต่อทัศนคติและลักษณะการทำงานที่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการหาข่าวของนักข่าว กรณีสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

การทำงานในสถานการณ์ความขัดแย้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น จากการศึกษาสามารถสรุปปัญหาและอุปสรรค ได้ 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคทางด้านความอันตรายของพื้นที่ ปัญหาและอุปสรรคทางด้านความอันตรายของพื้นที่นั้นส่งผลต่อกระบวนการทำงานของนักข่าว เนื่องจากมีปัจจัยแทรกที่เข้ามาเสริมจนทำให้ นักข่าวไม่สามารถบรรลุจุดประสงค์ในการทำงานได้ เช่น การที่เจ้าหน้าที่กั้นไม่ให้ นักข่าวเข้าพื้นที่อันตราย เพื่อความปลอดภัยของตัวนักข่าวเอง ทำให้บางครั้งนักข่าวไม่ได้ภาพข่าว มานำเสนอ หรือในกรณีที่การที่นักข่าวต้องรอเจ้าหน้าที่ตรวจเคลียร์พื้นที่ให้เรียบร้อยก่อนที่จะเข้าพื้นที่นั้น อาจจะทำให้การได้มาซึ่งข่าวสารนั้นล่าช้า ไม่ทันกับสถานการณ์ ซึ่งสำหรับสื่อโทรทัศน์แล้วภาพข่าว และความรวดเร็วถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ

นอกจากนี้ความเป็นอันตรายของพื้นที่อาจส่งผลต่อข้อจำกัดของตัวนักข่าว ทำให้ลดทอนประสิทธิภาพของการทำงานลง เพื่อความปลอดภัย

2. ปัญหาและอุปสรรคทางด้านภาษาและการสื่อสาร ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับภาษา และการสื่อสาร เกิดขึ้นได้เนื่องจากประชากรภาคใต้นั้นส่วนมากจะสื่อสารด้วยภาษาฮาลีน ดังนั้น นักข่าวที่รู้ภาษาฮาลีนก็จะมีรายได้เปรียบทางด้าน การสื่อสาร เข้าถึงข้อมูล และ ความเป็นกันเองกับบุคคลในท้องถิ่น เนื่องจากการสื่อสารภาษาถิ่นจะให้ความรู้สึกที่คุ้นเคยที่มากกว่า

3. ปัญหาและอุปสรรคทางด้านจิตวิญญาณของวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน ปัญหาและอุปสรรคทางด้านจิตวิญญาณความเป็นนักข่าวซึ่งในสถานการณ์ปกติมักจะเป็นผลดีต่อการปฏิบัติ วิชาชีพข่าวของนักข่าว เพราะนำไปสู่การมีประสิทธิภาพในการทำงาน มีแนวโน้มที่จะเป็นปัญหา และอุปสรรคต่อการทำงานของนักข่าวที่ต้องทำงานในสถานการณ์เสี่ยงภัย เพราะภายใต้

สถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัยนั้น จิตวิญญาณความเป็นนักข่าวมักจะแปรผกผันกับความปลอดภัย เนื่องจากนักข่าวส่วนมากจะคิดถึงงานเป็นความสำคัญลำดับแรกในขณะปฏิบัติงาน ดังนั้นในการทำงานนักข่าวก็จะตั้งใจทำงานอย่างมาก และด้วยการที่อยากให้งานออกมามีคุณภาพที่สวยงาม สมจริง ชักนำให้นักข่าวพาตัวเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นอันตราย โดย ลืมที่จะคิดถึงความปลอดภัย อันจะส่งผลเสียต่อตัวนักข่าวเอง

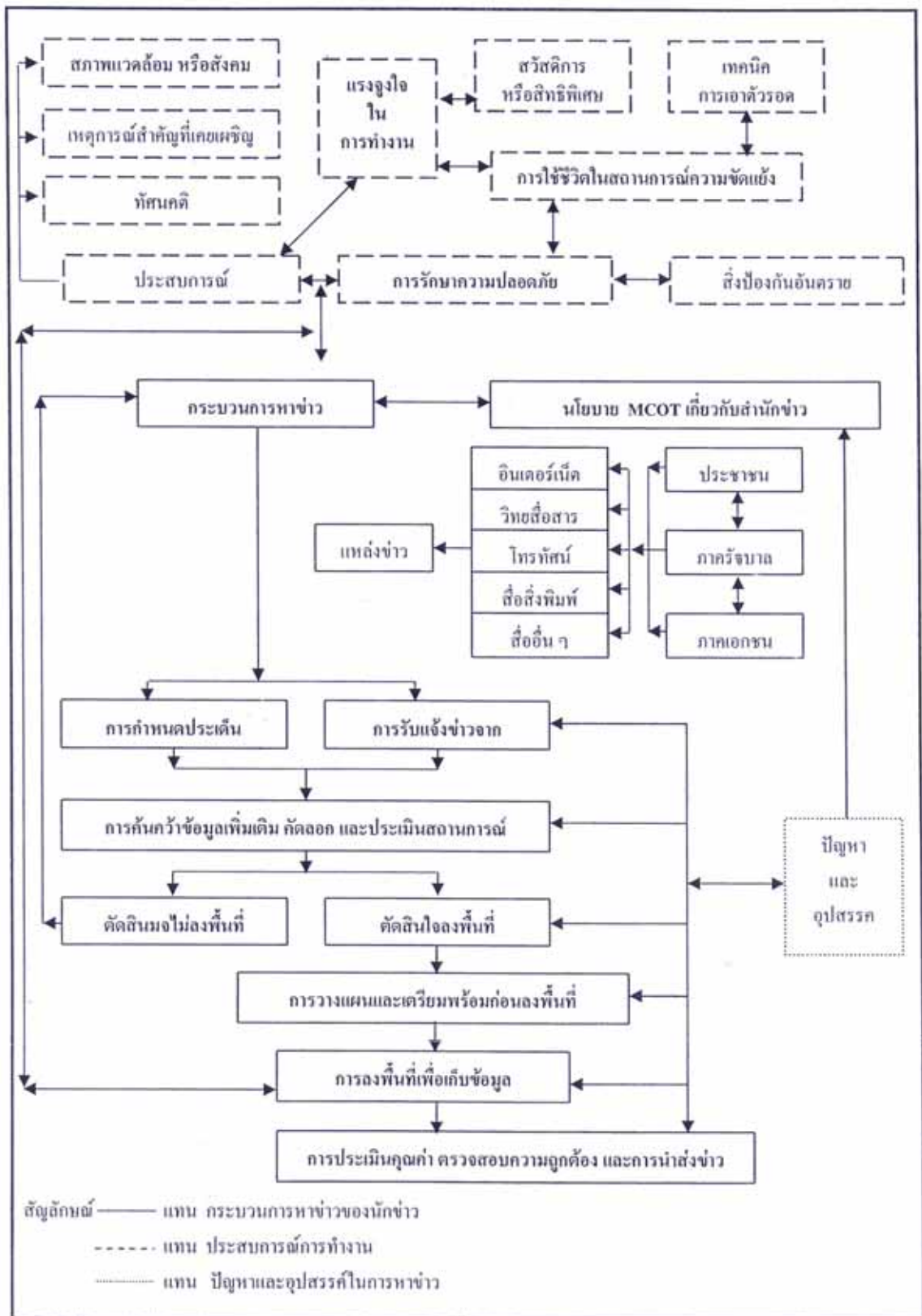
4. **ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับแหล่งข่าวและการรายงานข่าว** ปัญหา และอุปสรรคเกี่ยวกับการติดต่อกับแหล่งข่าวอาจเกิดขึ้นได้จากสาเหตุต่าง ๆ เช่น การที่แหล่งข่าวมีเวลาว่างไม่ตรงกับช่วงเวลาการนัดหมาย การที่แหล่งข่าวไม่ให้ความร่วมมือ ไม่อยากให้อายุ หรือ การมีเวลาน้อยในการสัมภาษณ์แหล่งข่าว เป็นต้น

5. **ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องความเข้าใจระหว่างกัน** ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องความเข้าใจระหว่างกัน เช่น เรื่องของความไม่เข้าใจกัน ในทีมซึ่งอาจเกิดขึ้นได้อยู่เสมอ เพราะในการทำงานในแต่ละทีมต้องมีการติดต่อ สื่อสาร เชื่อมโยงกันตลอดเวลาเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในวัตถุประสงค์หนึ่ง เช่น ความต้องการที่ไม่ตรงกัน นำไปสู่ปัญหาในการทำงาน เพราะบางครั้งคนที่อยู่คนละส่วนการทำงานอาจจะมีมุมมองที่แตกต่างกัน จนบางครั้งอาจนำไปสู่การมีความเห็นที่ขัดแย้งกันได้ โดยวิธีการลดปัญหาความขัดแย้งหรือความไม่เข้าใจระหว่างกัน สามารถทำได้ด้วยการพูดคุย สื่อสาร เสริมสร้างความเข้าใจ และการให้ความเป็นธรรม

การอภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ตอน เรื่องกระบวนการหาข่าว ประสบการณ์การทำงาน การรักษาความปลอดภัยระหว่างการทำงาน และการใช้ชีวิตในสถานการณ์ความขัดแย้ง และ ปัญหาและอุปสรรคในการหาข่าวของนักข่าว กรณีสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น อาจสรุปได้เป็นแผนภาพ ดังต่อไปนี้

แผนภาพวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ภาพที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ของกระบวนกรหาข่าว ประสพการณ ปัญหาและอุปสรรค

จากแผนภาพแสดงกระบวนการหาข่าว ประสบการณ์ ปัญหาและอุปสรรคที่ได้มาจากการสรุปผลการศึกษา สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์กันระหว่าง กระบวนการทำงานของนักข่าว ในขั้นตอนต่าง ๆ เช่น การกำหนดประเด็นและรับแจ้งข่าว การประเมินสถานการณ์ การเตรียมพร้อม การลงพื้นที่ และ การนำส่งข่าว ว่าในทุกกระบวนการล้วนมีความสำคัญต่อการทำงาน การประสบผลสำเร็จของงานทั้งสิ้น นอกจากนี้กระบวนการทำงานที่มีความชัดเจนและถูกต้อง รัดกุม ย่อมจะส่งผลต่อความปลอดภัยของนักข่าวผู้ปฏิบัติงานด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนการประเมินสถานการณ์เพื่อลงพื้นที่ ถือเป็นความสำคัญอันดับแรกสำหรับความปลอดภัยในการทำงาน โดยสำคัญขั้นต่อไปของการทำงานในพื้นที่ที่เกิดสถานการณ์ความขัดแย้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่พิเศษนี้ นั้น สัมพันธ์กับประสบการณ์หรือทักษะการทำงาน ความปลอดภัยระหว่างการทำงาน ลักษณะการใช้ชีวิต และแรงจูงใจของนักข่าวแต่ละบุคคลด้วย ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มีส่วนสำคัญที่กำหนดพฤติกรรมและกระบวนการทำงานของนักข่าวที่แตกต่างกัน

ด้วยเหตุนี้ นักข่าวต้องทำหน้าที่ในการผลิตและเผยแพร่ข่าวสารออกสู่สังคม ตามบทบาท และหน้าที่พื้นฐานของสื่อมวลชน (Media Functions Basic) คือ การทำหน้าที่เป็นผู้พิทักษ์ โดยการ ทำหน้าที่รายงานและสอดส่องสังคม (Surveillance) ทำให้นักข่าวต้องมีการทำงานในทุกพื้นที่ ไม่เว้นแม้แต่ในพื้นที่ที่เสี่ยงอันตราย นำพาตัวเองเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์ เพื่อค้นหาความจริงออกมา ถ่ายทอดสู่สังคม เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบสถานการณ์ความเป็นไป ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อที่คนในสังคมจะสามารถกำหนดและตัดสินใจดำเนินชีวิตต่อไปข้างหน้าได้ การทำงานอย่างเป็นทางการ และมีขั้นตอนการทำงานที่รัดกุมจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความปลอดภัยในการทำงานของนักข่าว

อย่างไรก็ตามการทำงานของนักข่าวนั้นมีส่วนสัมพันธ์แนวคิดทฤษฎีการใช้และความพึงพอใจ (The Uses and Gratification Theory) ซึ่งแนวคิดนี้จะให้ความสนใจเกี่ยวกับหน้าที่ของสื่อมวลชนในการ ให้บริการแก่ผู้ใช้สื่อ เพื่อสนองความพึงพอใจของมนุษย์ เป็นแนวคิดที่เชื่อว่าผู้รับสารคือตัวจักรในการตัดสินใจ โดยอาศัยพื้นฐานความต้องการของตนเองเป็นหลัก ซึ่งตั้งอยู่บนสมมติฐานเบื้องต้น ดังนี้ (นรินทร์ นำเจริญ 2549 : 110)

1. ผู้รับสารจะเป็นผู้แสวงหาข่าวสารจากสื่อมวลชน เพื่อสนองความพึงพอใจ
2. ผู้รับสารจะเป็นผู้เลือกสื่อจากสื่อทั้งหมดที่มีอยู่
3. ผู้รับสารจะตระหนักว่าสื่อที่เลือกจะสนองความต้องการ ความสนใจ และมีความเกี่ยวข้องมากเพียงพอ
4. ผู้รับสารจะใช้สื่อใด ๆ โดยไม่รวมถึงการตัดสินใจจากพฤติกรรมการบริโภคสื่อตามความเคยชิน

ซึ่งจากทฤษฎีนี้สะท้อนให้เห็นว่าในการทำงานของสื่ออื่น ไม่ได้ทำงานเพียงเพื่อบรรลุหน้าที่ของสื่อ และ ความคาดหวังของสังคมเท่านั้น หากแต่มีความเป็นไปตามกลไกของการตลาดด้วย โดยเฉพาะ สื่อประเภทเดียวกันที่มีการแข่งขันกันตลอดเวลาตามธรรมชาติขององค์กรธุรกิจ ซึ่งในทางหนึ่งก็จะนำไปสู่การพัฒนาองค์กรเพื่อบรรลุสู่ความสำเร็จ แต่ในอีกทางหนึ่งกลับทำให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานต้องเผชิญกับความยากลำบากมากขึ้นเพื่อชัยชนะทางการตลาด

การเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการหาข่าว ประสบการณ์ ปัญหาและอุปสรรคของนักข่าวที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น จะนำไปสู่การประปรังกระบวนการ การคิด วิเคราะห์ และ การตระหนักถึงการทำงาน และ ความปลอดภัยของตัวผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ปฏิบัติงานและองค์กร นำไปสู่ การประสานผลประโยชน์ระหว่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการสรุป และอภิปรายผลการศึกษาเรื่อง “กระบวนการหาข่าวของนักข่าวสังกัดสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทย” พบข้อเท็จจริงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ที่มีผลต่อกระบวนการหาข่าวของนักข่าวหลายด้านตามวัตถุประสงค์การศึกษา ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาเรื่อง “กระบวนการหาข่าวของนักข่าวสังกัดสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทย” เพื่อให้เกิดความเป็นรูปธรรมให้ชัดเจนมากขึ้น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะจากผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา และกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยดังต่อไปนี้

1. ด้านกระบวนการหาข่าวของนักข่าว กรณีสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3

จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าองค์กรควรมีการกำหนดขั้นตอนกระบวนการหาข่าวอย่างเป็นขั้นเป็นตอน เพื่อความมีระเบียบ เป็นขั้นเป็นตอนในการทำงาน และเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้กับนักข่าวในการดำเนินกระบวนการหาข่าวอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นมาตรฐาน หากองค์กรมีขั้นตอนการทำงานที่เป็นระเบียบแบบแผน เมื่อเกิดปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนใดสามารถทำให้เกิดการวิเคราะห์แก้ไขและปรับปรุงกระบวนการ ในขั้นตอนนั้น ๆ ได้อย่างทันท่วงที ซึ่งย่อมจะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลกว่าการที่นักข่าวแต่ละคนปฏิบัติงานโดยไม่มีขั้นตอนและแบบแผน นอกจากนี้ หากไม่มีขั้นตอนกันทำงานที่ชัดเจน อาจจะนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างกันเอง เนื่องด้วยไม่เข้าใจลักษณะหรือขั้นตอนการทำงานของบุคคลอื่น ๆ

2. ด้านประสบการณ์การทำงาน ของนักข่าว กรณีสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรมีการรวบรวมประสบการณ์การทำงานของนักข่าวในองค์กรอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นประโยชน์ในการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ เทคนิคการใช้ชีวิต การเอาตัวรอด ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้นักข่าวรุ่นใหม่ๆ ได้รับรู้ ซึ่งย่อมจะเป็นผลดีต่อตัวนักข่าว และองค์กรเอง สำหรับการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน

3. ด้านปัญหาและอุปสรรคในการหาข่าวของนักข่าว กรณีสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรมีการสื่อสารระหว่างกันภายในองค์กรอยู่ตลอดเวลาเพื่อลดความขัดแย้งระหว่างกัน และควรมีการฝึกอบรมนักข่าวที่มีการปฏิบัติงานในพื้นที่ความขัดแย้ง ในประเด็นที่เกี่ยวกับ การรักษาความปลอดภัยในสถานการณ์ความขัดแย้ง เช่น เรียนรู้ลักษณะของอาวุธที่ใช้ก่อการร้าย ความรุนแรงของอาวุธ วิธีป้องกันตัวจากอาวุธชนิดต่าง ๆ และวิธีการรักษาพยาบาลเบื้องต้น เมื่อได้รับบาดเจ็บ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จากการศึกษาเรื่อง “กระบวนการหาข่าวของนักข่าวสังกัดสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทย”

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าทางองค์กรควรมีนโยบายที่ชัดเจนสำหรับนักข่าวที่ทำงานในพื้นที่ความขัดแย้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรมีการสื่อสารและเพื่อความเข้าใจระหว่างกันภายในองค์กร กำหนดกฎเกณฑ์การทำงานเพื่อความปลอดภัยให้ชัดเจน เพื่อลดการบาดเจ็บหรือสูญเสีย และเพื่อความเข้าใจในการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป การศึกษาเรื่อง “กระบวนการหาข่าวของนักข่าวสังกัดสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทย” ทำให้ผู้ศึกษาพบว่ามีอีกหลายประเด็นที่เกี่ยวกับนักข่าวที่จะต้องศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการเข้าใจนักข่าว ในแง่ของจุดประสงค์ในการทำงาน ความต้องการ และแรงจูงใจการทำงานเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับความต้องการของทั้งสองฝ่าย คือ องค์กร และ ผู้ปฏิบัติงาน นำไปสู่การพัฒนานโยบาย เพื่อความสอดคล้องซึ่งย่อมจะเป็นประโยชน์กับทั้ง 2 ฝ่าย คือองค์กร และผู้ปฏิบัติงาน

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. การศึกษาครั้งต่อไปอาจศึกษาในเรื่องแรงจูงใจในการประกอบอาชีพนักข่าวของนักข่าว เนื่องจากการที่นักข่าวแต่ละคนมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน ย่อมจะนำไปสู่ความต้องการทางด้านแรงเสริมในการทำงานที่แตกต่างกัน การศึกษาในประเด็นนี้ย่อมจะ

นำไปการประนีประนอมและสนองตอบความต้องการของนักข่าวอย่างถูกต้อง อันจะนำไปสู่การเสริมแรง เพื่อให้ให้นักข่าวมีการปฏิบัติงานตามที่องค์กรต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์อย่างสูงสุดกับองค์กรและนักข่าวผู้ปฏิบัติงาน

2. การศึกษาครั้งต่อไปอาจศึกษาทางเชิงปริมาณในประเด็นความต้องการด้านต่าง ๆ ของนักข่าว เพื่อการจัดทำนโยบายในการสนองตอบความต้องการของผู้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และองค์ความรู้ในประเด็นนี้ย่อมเป็นประโยชน์กับองค์กรทางด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล

3. ศึกษาประเด็นเกี่ยวกับกฎหมายในแง่ของการในความคุ้มครองวิชาชีพ สื่อสารมวลชนภายใต้สถานการณ์ความขัดแย้ง หรือ สถานการณ์ความไม่สงบ ที่บุคคลกรวิชาชีพ สื่อสารมวลชนเหล่านี้ต้องปฏิบัติงานอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กระทรวงมหาดไทย. สำนักงานปลัด. คู่มือการบริหารความเสี่ยง. กรุงเทพมหานคร : หน่วย
ตรวจสอบภายใน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2550.

“คาร์บอมบ์.” เคลนิวิสต์. 6 กันยายน 2552, 10.

ชนันธร กลาเสณีย์. “แรงจูงใจที่นิสิตตัดสินใจเข้าศึกษาในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา รุ่นที่ 4 กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา, 2547.

ชนานันท์ คงธนาฤทธิ. “สื่อมวลชนของรัฐกับการเสนอข่าว: ศึกษาเฉพาะกรณีช่อง 9 อ.ส.ม.ท.”

สารนิพนธ์วารสารศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์
คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536.

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. อาวรมีชีวิต? แนวคิดเชิงวิพากษ์ด้วยความรุนแรง. กรุงเทพมหานคร :
ฟ้าเดียวกัน, 2549.

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. การบริหารความเสี่ยง. กรุงเทพมหานคร : ออฟเซ็ท ครีเอชั่น, 2550.

ดรุณี หิรัญรักษ์. เทคนิคการข่าวและการเขียนข่าวหนังสือพิมพ์. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2538.

ธีรเดช เอี่ยมสำราญ. คู่มือรายงานข่าวในสถานการณ์ความขัดแย้ง. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์
การพิมพ์, 2552.

นรินทร์ นำเจริญ. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการรายงานข่าว. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

นิพนธ์ นกสมถพ. “การศึกษาความเป็นวิชาชีพขององค์กรข่าว.” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต.
สาขาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.

นุริดา อาแซ. “การเสนอข่าวสั่นไหวของโลกของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท.” สารนิพนธ์
วารสารศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ คณะวารสารศาสตร์
และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.

บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน). รายงานประจำปี 2547 บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน).
กรุงเทพมหานคร : คัมบาย อิมเมจจิง, 2547.

บุญรักษ์ บุญยะเขตมาลา. ฐานันดรที่สี่ จากระบบโลกถึงรัฐไทย. กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2537.

ปราณี บุรณะโสภณ. “ปัจจัยสนับสนุนการบริหารงานเพื่อพัฒนาองค์กรสื่อสารมวลชน: สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย.” รายงานโครงการเฉพาะบุคคล. วารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551.

พีระ จิระโสภณ และวีระศักดิ์ สาเลยกานนท์ (บรรณาธิการแปล). เทคนิคการรายงานข่าวจากประสบการณ์ของผู้สื่อข่าวชั้นนำในเอเชีย. สถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร, 2530

ไพลิน กักดีเพิ่มพิพัฒน์. “การให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวในภาวะการขัดกันทางกำลังทหาร.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายระหว่างประเทศ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552

ภาณุเบศร์ มหาเรือนขวัญ. “การสร้างความจริงเรื่อง ‘แบ่งแยกดินแดน’ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในหนังสือพิมพ์.” วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550.

“ยิง 2 ศิวเมียม.” เดลินิวส์. 15 มกราคม 2553, 15.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2539.

รุ่ง แก้วแดง. สงครามและสันติสุข @ชายแดนภาคใต้. กรุงเทพมหานคร : มติชน, 2548.

วิกิจ แก้วเจริญ. “กระบวนการผลิตข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อสมท.

ศึกษาเฉพาะกรณี ข่าวภาค 19.00 น.” สารนิพนธ์วารสารศาสตรบัณฑิต

สาขาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536.

วิสุทธิ มั่งมี. “กระบวนการผลิตข่าวภัยพิบัติทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ศึกษากรณี ภัยพิบัติสึนามิ.” วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.

วีรวรรณ วรุตม์. สำนักข่าวไทย จุดแข็งของ อสมท. 20 ปี อสมท. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2540.

คัสสินี ชุมนุมนณี. คุณลักษณะของนักข่าวและบทบาทในการพัฒนาสังคม: เปรียบเทียบความคิดเห็นของบรรณาธิการกับอาจารย์ผู้สอนวิชาการหนังสือพิมพ์.

วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

สรุจ ชวนะ. “ทหารกับการแก้ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้.” ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารจัดการสาธารณะสำหรับนักบริหารคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550.

“สื่อมวลชนได้ผู้ปิดทองหลังพระ คาดหวังสันติสุขเพื่อสันติภาพ.” เคลินิวส์. 13 ตุลาคม 2552, 3.

อภิรักษ์ อภิบาลศรี. “การพัฒนาตนเองของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548.

อรพินท์ แก้วสิมรดต. “การปรับปรุงงานข่าวภาคค่ำช่อง 9 อ.ส.ม.ท.” รายงานโครงการเฉพาะบุคคลวารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.

อังคณา รุ่งพรนุรักษ์. “การศึกษาเปรียบเทียบการเข้าสู่อาชีพนักข่าวขององค์กรราชการและองค์กรเอกชน.” วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

“อาลัย ฮีโรยูกิ มูราโมโต.” เคลินิวส์, 13 เมษายน 2553, 2.

หน้า 2

เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา และ อรอร กุ์เจริญ. “ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ข้อเสนอแนะทางนโยบาย.” กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ภาษาต่างประเทศ

Baruch, Yehuda. Managing Careers: Theory and practice. United Kingdom : Financial Times / Prentice Hall, 2003.

Burrows, William E. “On Reporting the News.” Department of Journalism. 6, 1 (2005) : 117-126.

H. T. Pao, Y. H. Chen and Others. Constructing and application of multimedia TV-news archives. Expert Systems with Applications. 35, 3 (October 2008) : 1444-1450.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

สมาคมนักข่าว นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย. ‘หลักคุณค่าข่าวในภาวะวิกฤตทางสังคม : กรณีศึกษาวิกฤตการณ์จังหวัดชายแดนใต้’ โดย เสริมศิริ นิลคำ [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 20 พฤษภาคม 2553. เข้าถึงได้จาก http://www.tja.or.th/index.php?option=com_rokdownloads&view=folder&Itemid=27&id=186:52"

ศูนย์ระวังภัยสถานการณ์ภาคใต้ [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 2 มีนาคม 2553. เข้าถึงได้จาก <http://www.deepsouthwatch.org>

MCOT Thailand’s Best TV Website. Business [Online]. Assessed 2 Feb 2010. Available from <http://mcot-th.listedcompany.com/business.html>

MCOT Thailand’s Best TV Website. Chart [Online]. Assessed 7 May 2010. Available from <http://mcot-th.listedcompany.com/business.html>

THAIL AND Political Map [Online]. Assessed 5 June 2010. Available from <http://sites.google.com/site/thaiblogspot/thailand-map.jpg>

VOANEWS [Online]. Assessed 6 April 2010. Available from http://www.voanews.cn/StandarEnglish/2009/September/images/Thailand_souther_conflict_area_210.jpg.

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

กระบวนการหาข่าวของนักข่าว

กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทย

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างนี้จะมี 3 ตอนดังนี้ คือ

ตอนที่ 1	ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการหาข่าวของนักข่าว
ตอนที่ 2	ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ปัญหา
ตอนที่ 3	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการหาข่าวของนักข่าว

บทสัมภาษณ์	แนวคำตอบ
<p>1. การค้นคว้าและแสวงหาข้อมูล</p> <p>1.1 กระบวนการค้นคว้าและแสวงหาข้อมูล มีกระบวนการอย่างไร</p>	<p>.....</p> <p>.....</p>
<p>2. การออกพื้นที่ภาคสนาม</p> <p>2.1 กระบวนการเตรียมความพร้อมก่อน ออกพื้นที่สถานการณ์ความไม่สงบ</p> <p>2.2 การออกพื้นที่หาข่าว กรณีสถานการณ์ ความไม่สงบ</p> <p>2.3 กระบวนการคุ้มครองความปลอดภัยใน การออกพื้นที่ของนักข่าว</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>2.4 วิธีการป้องกันอันตรายระหว่างการทำ ข่าวสถานการณ์ความไม่สงบ</p> <p>2.5 แรงจูงใจในการประกอบอาชีพนักข่าว</p> <p>2.6 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานใน สถานการณ์เสี่ยงภัย</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี

<p>2.7 สวัสดิการ หรือสิ่งตอบแทน ของ สถานีโทรทัศน์แก่นักข่าวที่ปฏิบัติงาน กรณี สถานการณ์ความไม่สงบ</p>	<p>.....</p>
<p>3. การประเมินคุณค่าเพื่อคัดเลือกข่าว</p> <p>3.1 หลักการ</p> <p>3.2 กระบวนการคัดเลือก</p>	 <p>.....</p>
<p>4. การตรวจสอบความถูกต้องและความ ครบถ้วนของข่าวสาร</p> <p>4.1 หลักการ</p> <p>4.2 กระบวนการตรวจสอบความถูกต้อง</p>	<p>.....</p> <div data-bbox="379 1467 1216 1563" style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> <p>ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี</p> </div> <p>.....</p>

<p>2.7 ปัญหาและอุปสรรคทางด้านสวัสดิการ หรือสิ่งตอบแทน ของสถานีวิจัยที่ศูนย์แก่นักข่าว ที่ปฏิบัติงาน กรณี สถานการณ์ความไม่สงบ</p>	<p>.....</p> <p>.....</p>
<p>3. การประเมินคุณค่าเพื่อคัดเลือกข่าว</p> <p>3.1 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับหลักการใน การประเมินคุณค่าและคัดเลือกข่าว</p> <p>3.2 ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการ คัดเลือกข่าว</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>4. การตรวจสอบความถูกต้องและความ ครบถ้วนของข่าวสาร</p> <p>4.1 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับหลักการ ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของ ข่าวสาร</p>	<p>.....</p> <p>.....</p>

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ภาคผนวก ข

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์หลัก

ผลงานวิทยานิพนธ์ศึกษา ระดับปริญญาตรี

ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์หลัก

การศึกษา“กระบวนการหาข่าวของนักข่าวสังกัดสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ ทีวี เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทย”นี้ ผู้วิจัยมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์หลักการจากสัมภาษณ์ในภาคสนามเป็นความลับ เพื่อรักษาสถานภาพ และป้องกันผลกระทบต่อผู้ให้สัมภาษณ์หลัก ทั้ง 10 คน โดยในการจัดทำข้อมูลจะใช้นามสมมติแทนตัวผู้ให้สัมภาษณ์หลักตลอดการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์หลัก

ลำดับที่	ชื่อ (นามสมมติ)	ตำแหน่ง	วัน/เดือน/ปี (ที่สัมภาษณ์)
1	คุณสุทธิชัย	-	30 มิถุนายน 2553
2	คุณสุทธิโชค	-	29 มิถุนายน 2553
3	คุณสมบัติ	-	19 กรกฎาคม 2553
4	คุณสันติ	-	19 กรกฎาคม 2553
5	คุณสรณ์จ	-	20 กรกฎาคม 2553
6	คุณสุทธิพงษ์	-	29 มิถุนายน 2553
7	คุณสุรศักดิ์	-	29 มิถุนายน 2553
8	คุณสัญญา	-	29 มิถุนายน 2553
9	คุณสมชาย	-	29 มิถุนายน 2553
10	คุณสมักร	-	30 มิถุนายน 2553

ผลงานวิทยนัการศึกษา ระดับปริญญาตรี

ภาคผนวก ค

จดหมายในการขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากองค์กร

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ที่ ศธ 0520.303/

0710

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
เลขที่ 1 หมู่ 3 ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ
จังหวัดเพชรบุรี 76120

18 พฤษภาคม 2553

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน คุณสิทธิศักดิ์ เอกพจน์
รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่

ด้วย นางสาวยุคลธร บริสุทธิ์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน อยู่ระหว่างการดำเนินการวิจัย เรื่อง “กระบวนการหาข่าวของนักข่าว กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย” มีความประสงค์ขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ เพื่อประกอบการทำวิจัยเรื่องดังกล่าว

ในการนี้ คณะฯ จึงใคร่ขอลงความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาอนุญาตให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจากเพื่อใช้เป็นข้อมูลในงานวิจัยอันจะส่งผลประโยชน์ต่อวงวิชาการ ทั้งนี้ สำหรับรายละเอียดต่างๆ คณะฯ ใคร่ขออนุญาตให้ นางสาวยุคลธร บริสุทธิ์ หมายเลขโทรศัพท์ 081-2067227 เป็นผู้ประสานติดต่อโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ทั้งนี้ คณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสพชัย พสุนนท์)

รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะวิทยาการจัดการ

คณะวิทยาการจัดการ

โทร. 0 3259 4031

โทรสาร 0 3259 4027

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นางสาว ยุคลธร บริสุทธิ์
 ที่อยู่ 6/3 หมู่ 4 ถนนพุทธมณฑลสาย 2
 บางแค กรุงเทพฯ 10160

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2550 ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต
 สาขาวิชาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 พ.ศ. 2551 ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน
 มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี